

Thulaganyo ya go ruta

SETSWANA

PUO YA GAE

KGWEDITHARO 1 & 2

MOPHATO

3

Thulaganyo ya go Ruta

MOPHATO 3 | KGWEDITHARO 1 & 2

SETSWANA

Copyright © 2026 National Educational
Collaboration Trust (NECT)

This work is licensed under a Creative Commons
Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0
International License (CC BY-NC-ND 4.0).

Additional permissions beyond the scope of this license
may be available. For further information, please
contact the publisher at **materials@nect.org.za**.

First edition, 2026

KGWEDITHARO 1

THULAGANYO YA GO RUTA

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho
le dilwana
tsa nnete tsa
thitokgang go
bontshiwa

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang: Re tsaya maeto**
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
 - Ke mefuta efe ya dipalangwa e re ka e dirisang go tsaya maeto?
 - O ka itumelela go ya kwa moseya ga mawatle ka sekepe kgotsa ka sefofane? Goreng?
 - A o rata go tsaya loeto mo lefaufaug ka letsatsi lengwe? Goreng o ka rata kgotsa o ka se rate?
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 2.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
 - a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
 - b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago:
Tsela kgopo ga e latse nageng.
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
 - a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
 - b. Rotloetsa barutwana go abelana dikakanyo tsa bona.
 - c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang: Go botoka go tsamaya ka tsela e telele e o e itseng go na le go tsaya e khutswane e e ka nnang kotsi.

Medumopuo: Dira tlhatlhobo e e sa tthomamang ya temogo ya medumopuo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Nna le Buka ya Tlhatlhobo e e siametseng go kwala dintlha ka morutwana mongwe le mongwe.**

2. **Dirisa khoutu e e bonolo go rekota tiragatso ya barutwana, sekao:**

1 = ona le bokgoni

2 = ga a na bokgoni

3 = ona le bokgoni jo bo feteletseng

3. **Dira gore barutwana ba ritibale gore ba kgone go go reetsa.**

- a. Bontsha barutwana gore ba ka 'opa diatla ba dumisa mafoko' jang (ka dinoko).
- b. Dirisa dijo tse di farologaneng jaaka sekai, sekao: di-na-wa; su-ki-ri; na-ma.

4. **Tsamayatsamaya mo phaposing mme o laele morutwana mongwe le mongwe go:**

- a. Opa diatla a dumisa leina la gagwe, s.k.: Ka-ra-bo
- b. A bua modumo wa ntlha wa leina la gagwe, s.k.: Karabo e simolola ka /k/
- c. Bontsha seno mo barutwaneng mme o simolole ka barutwana ba ba nang le bokgoni go feta.

5. **Ditlhalosi tsa Maemo:**

1 = Morutwana o tlhoka thuso go wetsa ditiro ka bobedi.

2 = Morutwana o wetsa tiro e le nngwe ka nosi.
--

3 = Morutwana o wetsa ditiro ka bobedi a le nosi.

Mokwalo: Dira tlhatlhobo e e sa tlhomamang ya popego ya tlhaka ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Kopa barutwana go kwala ditlhaka tsa alefabete ka ditlhakanye tsa mokwalo o o tshwaraganeng.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala fela ditlhakanye tsa mokwalo o o tshwaraganeng tse ba di itseng.
 - b. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka popo ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe, go tlogela diphatlha, bogolo ba ditlhaka, jj.
 - c. Tsaya dintlha ka barutwana ba ba kgaratlang go bopa ditlhaka, le lebaka la gore goreng ba kgaratla.
Gape tsaya dintlha ka barutwana ba ba sa itseng dialefabete.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlangwa,
Tsebe ya
matseno 1

1. **Itsise kang.**
 - a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kang e setlhogo sa yona se reng, Leeto la ga Shamiso le legolo.
 - b. Bua jaana: Mo kgannyeng eno Shamiso, mosetsana wa moša wa kwa Zimbabwe, o tsena mo loetong le balelapa la gagwe go ya kwa Zimbabwe. Mo tseleng go ya go etela balelapa, ba ema fa maropeng a Great Zimbabwe, kwa ba neng ba ithuta go le gontsi ka boswa le setso sa bona.
 - c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
 - d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
 - a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
 - b. Bontsha barutwana kwa kang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlangwa.
 - c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
 - a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira diphopholetso tsa kitso.
 - b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopho: Tlwaetso ya phaposi yotlhe

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso
Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana
Dipensele tsa
barutwana

- Dirisa nako e go katisa barutwana ka tsamaiso ya tlwaelo le dikaelo tsa PKD.
- Fa seno se dirwa sentle, go tla nna bonolo go laola PKD.

Paakanyo

1. Kwa tshimologong ya nako ya PKD, lemoga le go katisa batlhokomedi go aba:
 - Dibukapuiso tsa Ditumiso
 - Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana
2. Katisa barutwana go bula Dibukapuiso tsa Ditumiso le dibuka tsa go kwalela tsa bona mo tsebeng e e nepagetseng.
3. Tlhalosa gore go tloga ka Beke ya bo 2, ka nako ya PKD, barutwana ba tla dira ka bobedi go wetsa ditirwana tse di mo Dibukapuisong tsa Ditumiso.

Puiso ka Bobedi

1. Bolelela barutwana gore go tloga ka Beke ya 2, ba tla dira le molekane wa bona go wetsa ditirwana.
2. Thusa barutwana ka go ba bontsha ditirwana tsa go ikatisa tsa letsatsi.
3. Ba thuse go lemoga tirwana nngwe le nngwe, le go tlhaloganya gore ke eng se se tshwanetseng go dirwa.

Tlhome Dikaelo tsa PKD

1. Katisa barutwana ka dikaelo tse di go direlang sentle le ka maemo a phaposi ya gago.
2. Tseno di tshwanetse go akaretsa dikaelo tse di jaaka:
 - a. Refosanang go buisa le go reetsa fa o dira le molekane wa gago.
 - b. Dirisa lentswe la gago la ka fa teng / lentswe la maemo a 1 / lentswe la go seba.
 - c. Nna pelotelele mme o thuse molekane wa gago.
 - d. O se ka wa tsholetsa letsogo kgotsa wa tshwenya morutabana fa a reeditse puiso.
 - e. Fa o tlhoka ntlwana, dirisa karata ya tetla ya Ntlwana ya boithusetso.
 - f. Fa o palelwa, fetela kwa tirong e e latelang. Kopa morutabana go go thusa fa a gololesegile.

Go konela thuto

1. Katisa barutwana go tswalela Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Katisa batlhokomedi go phutha dibuka ka bonako le ka tidimalo le go di busetsa mo shelofong ya tsone.

3. Lebogela barutwana maiteko a bona. Supa dilo di le mmalwa tse di dirilweng sentle.

Ba tlwaetse tsamaiso ya ka metlha le dikaelo

1. Gore PKD e atlege, barutwana ba tshwanetse go itse se se solofetsweng mo go bona le gore ba tshwanetse go itshwara jang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - go tsaya maeto: Go tsaya leoto go ya gongwe, gantsi ka koloi, bese, terena, kana sefofane.
 - Zimbabwe: Naga e e kwa borwa jwa Aforika, kwa bokone jwa Aforikaborwa.
 - ntlo ya segosi: Ntlo e kgolo thata e bile e le ntle e kgosi kgotsa kgosigadi e ka nnang ya nna 'yena o tshamekang'.
 - badimo: Batho balelapa la gaeno ba ba neng ba tshela bogologolo, jaaka rraagwemogolo le mmaagwemogolo.
 - bogologolo: E kgologolo thata; e tswa bogologolo (jaaka dikago tsa bogologolo kana dikgang).
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete

D: Diragatsa lefoko

T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko

B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1 le 2

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

Sete e e
tletseng ya
dipapetlana
tsa
mokgabisa

1. **Baya barutwana sentle mo mmetsheng kgotsa fa fatshe fa pele ga gago.**
 - a. Bolelela barutwana go reetsa leina la bona.
 - b. Fa o bua leina la morutwana, ba tshwanetse go buisa modumo wa papetlana ya mokgabisa e o e tsholeditseng.
 - c. Direla seno ka bonako. Dira gore e utlwagale jaaka motshameko o o itumedisang mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang.
 - d. Fa morutwana a dira phoso, bua jaana: 'reetsa ka kelotlhoko' mme o bue modumo.

Mokwalo: Dira tlhatlhobo e e sa tihomamang ya popego ya tlhaka ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Kopa barutwana go kwala ditlhaka tsa alefabete ka ditlhakakgolo tsa mokwalo o o tshwaraganeng.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala fela ditlhakakgolo tsa mokwalo o o tshwaraganeng tse ba di itseng.
 - b. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka popo ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe, go tlogela diphatlha, bogolo ba ditlhaka, jj.
 - c. Tsaya dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang go bopa ditlhaka, le lebaka la gore goreng ba kgaratlha.
 - d. Gape tsaya dintlha ka barutwana ba ba sa itseng dialefabete.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya
Ditlhangwa,
tsebe 3

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: Leeto la ga Shamiso le legolo.
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Tlwaetso ya phaposi yotlhe

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso
Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana
Dipensele tsa
barutwana

- Dirisa nako e go katisa barutwana ka tsamaiso ya tlwaelo le dikaelo tsa PKD.
- Fa seno se dirwa sentle, go tla nna bonolo go laola PKD.

Paakanyo

1. Kwa tshimologong ya nako ya PKD, lemoga le go katisa batlhokomedi go aba:
 - Dibukapuiso tsa Ditumiso
 - Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana
2. Katisa barutwana go bula Dibukapuiso tsa Ditumiso le dibuka tsa go kwalela tsa bona mo tsebeng e e nepagetseng.
3. Tlhalosa gore go tloga ka Beke ya bo 2, ka nako ya PKD, barutwana ba tla dira ka bobedi go wetsa ditirwana tse di mo Dibukapuisong tsa Ditumiso.

Puiso ka Bobedi

1. Bolelela barutwana gore go tloga ka Beke ya 2, ba tla dira le molekane wa bona go wetsa ditirwana.
2. Thusa barutwana ka go ba bontsha ditirwana tsa go ikatisa tsa letsatsi.
3. Ba thuse go lemoga tirwana nngwe le nngwe, le go tlhaloganya gore ke eng se se tshwanetseng go dirwa.

Tlhoma Dikaelo tsa PKD

1. Katisa barutwana ka dikaelo tse di go direlang sentle le ka maemo a phaposi ya gago.
2. Tseno di tshwanetse go akaretsa dikaelo tse di jaaka:
 - a. Refosanang go buisa le go reetsa fa o dira le molekane wa gago.
 - b. Dirisa lentswe la gago la ka fa teng / lentswe la maemo a 1 / lentswe la go seba.
 - c. Nna pelotelele mme o thuse molekane wa gago.
 - d. O se ka wa tsholetsa letsogo kgotsa wa tshwenya morutabana fa a reeditse puiso.
 - e. Fa o tlhoka ntlwana, dirisa karata ya tetla ya Ntlwana ya boithusetso.
 - f. Fa o palelwa, fetela kwa tirong e e latelang. Kopa morutabana go go thusa fa a gololesegile.

Go konela thuto

1. Katisa barutwana go tswalela Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Katisa batlhokomedi go phutha dibuka ka bonako le ka tidimalo le go di busetsa mo shelofong ya tsone.
3. Lebogela barutwana maiteko a bona. Supa dilo di le mmalwa tse di dirilweng sentle.

Ba tlwaetse tsamaiso ya ka metlha le dikaelo

1. Gore PKD e atlege, barutwana ba tshwanetse go itse se se solofetsweng mo go bona le gore ba tshwanetse go itshwara jang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.

- a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - loeto: Go tloga fa o nnang gone o ya go etela lefelo lengwe kgotsa ba losika.
 - kgetsana ya diaparo: Kgetsana e kgolo ya go phuthela diaparo le dilwana fa o tsaya loeto.
 - go paka: Go tsenya diaparo le didiriswa mo kgetsaneng.
 - phutholola: Go ntsha diaparo mo kgetsaneng o bo o di baya sentle fa o gorogile.
 - tikete: Setlankana se se supang gore o dueletse go pagama bese, terene kgotsa sefofane.
- b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. Aga lemorago la kitso la barutwana.

- a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 4.
- b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
 - Batho ba tsaya maeto go bona mafelo a mangwe, go ijesa monate, go iketla le go oketsa kitso ya bona.
 - Lebaka le lengwe la go tsaya maeto ke go ithuta ka ga ditso tsa batho ba bangwe. Go na le dipuo le ditso di ka nna 7 000 mo lefatsheng.
 - Diphologolo le tsona di tsaya maeto! Diphologolo dingwe jaaka dinonyane le maruarua di tsamaya dikete tsa dikilomitara ngwaga le ngwaga go batla dijo, go bona balekane kgotsa go batla lefelo le le bothitho.

3. Buisanang ka setshwantsho.

- a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
 - Botsa potso ya ntlha.
 - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana dikarabo tsa bona.
 - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
 - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. Dipotso:

- a. A o kile wa tsaya loeto go ya kwa lefelong le lengwe? O ne wa ya kae?
- b. A o ka rata go etela kwa dithabeng kgotsa kwa lewatle? Goreng?
- c. A o akanya gore go tsaya maeto go a kgatlha? Goreng?

Medumopuo: Piletso – Mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–10 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a a lesome gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–10: jaanong, yole, apeetse, ribega, nonofa, nkgwana, digalase, ntlhoma, phutha, kgwesa
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a a lesome mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - d. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho tsa barutwana**

Mokwalo: Dira tlhatlhobo e e sa tlhomamang ya lobelo lwa mokwalo, go tlhoma mogopolo le maatla

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thatafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Kwala dipolelo tse di latelang mo patitšhokong: Leina la me ke _____. Ke na le dingwaga tse _____.**
 - a. Laela barutwana go kopolola le go feleletsa dipolelo ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - b. Morago ga moo, bolelela barutwana gore o batla go bona gore ba ka kwala dipolelo makgetlho a le makae mo metsotsong e le metlhano ka nepagalo.
 - c. Bolelela barutwana go simolola go kwala mme ba seka ba emisa go fitlhela o rialo.
3. **Tlhatlhoba lobelo lwa mokwalo wa barutwana, go tlhoma mogopolo le maatla.**
 - a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlang ka go tlhoma mogopolo kgotsa maatla – bao ba tshwanetseng go kgaotsa go le gantsi.
 - b. Morago ga metsotso e 5, bua jaana 'emisa'.
 - c. Kopa barutwana go bala gore ba kgonne go kwala dipolelo di le pedi makgetlho a le makae.
 - d. Rotloetsa barutwana – bolelela barutwana gore monongwaga, botlhe ba tlile go nna bonako, le go nna bakwadi ba ba tlhomameng.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 3

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
 - a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Leeto la ga Shamiso le legolo.
 - d. Bua jaana: Mo kgannyeng eno Shamiso, mosetsana wa moša wa kwa Zimbabwe, o tsena mo loetong le balelapa la gagwe go ya kwa Zimbabwe. Mo tseleng go ya go etela balelapa, ba ema fa maropeng a Great Zimbabwe, kwa ba neng ba ithuta go le gontsi ka boswa le setso sa bona.
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
 - c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
 - d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
 - e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
 - f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso.
 - Botsa barutwana: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

Go kwala: Itsise le go ikatisetsa PYP

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
 - a. Bua jaana, mo bekeng eno re tla tlhoma mogopolo mo: O dirisa madiri (mafoko a a dirang tiro) mo pakeng e e tlang go kwala ka sengwe se se iseng se diragale.
 - b. Kwala polelo mo patišhokong: Ke tla tsaya leeto ka maikhutso.
 - c. Tlhalosa PYP mo bokaelong jwa yone: Mafoko 'o tla tsamaya' ke madiri mo polelong eno. Lefoko 'o tla' le re bolelela gore tiro ga e ise e diragale. E tla diragala mo isagweng.
2. **Ikatisetse PYP le barutwana.**
 - a. Kwala mo patišhokong: Ke ya kwa lebenkeleng.
 - b. Botsa barutwana: Re fetolela jang polelo eno mo pakeng e e tlang?
 - c. Abelana dikakanyo le barutwana: Fetolela polelo mo pakeng e e tlang. (Ke tla ya kwa lebenkeleng.)
3. **Naya barutwana nako ya go ikatisetsa PYP ka nosi.**
 - a. Kwala mo patišhokong:
 - Ke ithutela ditlhatlhobo tsa me.
 - Ke tshameka le ditsala tsa me.
 - Ke ya maikhutsong.
 - b. Tlhalosetsa barutwana: Fetolela dipolelo tseno mo pakeng e e tlang.
 - c. Naya barutwana metsotso e le mmalwa go wetsa tiro.
4. **Tlhatlhoba gore barutwana ba tlhaloganya eng.**
 - a. Bitsa barutwana gore ba kopane gape.
 - b. Kopa barutwana ba ba farologaneng gore ba abelane ka dikarabo tsa bone.
 - c. Bontsha: Lefoko 'tla' mo polelong nngwe le nngwe, le bontsha.

Puisokaelo ka ditlhophha: Go dira le Ditlhophha

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana

Dipensele tsa
barutwana

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

- Dirisa nako e go katisa barutwana ka tsamaiso ya tlwaelo le dikaelo tsa PKD.
- Fa seno se dirwa sentle, go tla nna bonolo go laola PKD.

Paakanyo

1. Dira tsamaiso ya tlwaelo go baya barutwana mo maemong a a siameng a bobedi le bobedi ka Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Bolelela barutwana gore o tlile go ba bontsha se ba tshwanetseng go se dira fa o bitsa setlhophha go tla go buisa.

Ditlhophha tsa go buisa

1. Netefatsa gore o rulagantse barutwana ka ditlhophha tsa bokgoni jo bo tshwanang ba PKD.
2. Bolelela barutwana leina la setlhophha sa bona. Ela tlhoko: Barutwana ga ba tlhoke go nna mo ditlhophheng tse.
3. Netefatsa gore barutwana ba itse leina la setlhophha sa bona – tshameka metshameko go tiisa se. Sekao, bolelela barutwana botlhe ba ba mo setlhophheng sa Pitse ya naga gore ba eme ka dinao; bolelela barutwana botlhe mo setlhophheng sa Tau go baya diatla mo ditlhogong, jj.

Go bitsa Setlhophha go Buisa

1. Gopotsa barutwana gore lefelo la PKD le fa kae.
2. Gopotsa barutwana go tla ka Dibukapuiso tsa Ditumiso fa ba tla go buisa.
3. Gakolola barutwana ka dikaelo: fa o ba bitsa, ba tshwanetse go tsamaya ka bonako le ka tidimalo go ya kwa lefelong, ga ba a tshwanela go tshwenya barutwana ba bangwe.
4. Bitsa setlhophha go nna mo lefelong la puiso.
5. Netefatsa gore ba na le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
6. Tlhalosa gore fa o sena go wetsa ditirwana tsa Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa letsatsi leo, o tla reetsa barutwana ba buisa go tswa mo Dibukapuisong tse dingwe (Dibukapuiso ka Dikgato).
7. Ikatisetse go aba dibukapuiso tse di maleba, le go kopa barutwana go bula dibuka mo tsebeng e e rileng.
8. Morago ga foo, ikatise go phuta dibukapuiso, kgotsa go di naya barutwana gore ba di tseye ba di ise gae. (Seno se ikaegile ka pholosi ya morutabana / ya sekolo).
9. Letla phaposi yotlhe go ba neela ditshwaelo ka ga tiragatso ya bona.
10. Boeletsa seno le setlhophha se se latelang.

11. Dira seno le ditlhopho tse dintsi ka mo o ka kgonang ka teng mo nakong e e beilweng.

Go konela thuto

1. Katisa barutwana go tswalela Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Katisa batlhokomedi go phutha dibuka ka bonako le ka tidimalo le go di busetsa mo shelofong ya tsone.
3. Lebogela barutwana maiteko a bona. Supa dilo di le mmalwa tse di dirilweng sentle.

Ba tlwaetse tsamaiso ya ka metlha le dikaelo

1. Gore PKD e atlege, barutwana ba tshwanetse go itse se se solofetsweng mo go bona le gore ba tshwanetse go itshwara jang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Piletso – Dipolelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso'.
 - b. Bitsa dipolelo tse di latelang gore barutwana ba di kwale:
 - Kagiso ke mosimane yo o botlhale.
 - Bana fa ba nkitse ba tla ntlwaela.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala dipolelo tse pedi mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Bua ka matshwao a puo a o a dirisang.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho tsa barutwana.**

Mokwalo: Dira tlhatlhobo e e sa tihomamang ya boleng jwa mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Kwala dipolelo tse di latelang mo patitšhokong:**
 Dilo tse ke di ratang
 Ke rata go tshameka ____.
 Ke rata go ja ____.
 - a. Laela barutwana go kopolola le go feleletsa dipolelo ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - b. Bolelela barutwana go dirisa mokwalo wa bona o o makgethe mme o gaisa wa mokwalo o o tshwaraganeng kgotsa o o sa tshwaraganang.
3. **Tlhatlhoba boleng jwa mokwalo wa barutwana.**
 - a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlang go kwala ka bophepa.
 - b. Ba neye tshegetso gore ba nne jang, ba tshware pensele jang le kgatelelo ya go kwala.
 - c. Rotloetsa barutwana – Ba bolelele gore monongwaga, ba tlike go nna bakwadi ba ba makgethe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 3

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
 - a. Baya barutwana mo maamong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Leeto la ga Shamiso le legolo
 - d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa.
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana setshwantsho.
 - c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
 - d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Morutabana o re bontsha gore re rulaganya jang

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsise setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, gompiano re tlile go kwala ka: Lefelo le o tla le etelang letsatsi lengwe.
2. **Tlhalosa dikarabo tsa gago tsa tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala. Dirisa letlhomeso la go kwala.**
 - a. Bua jaana: Ka letsatsi le lengwe, ke batla go etela...
3. **Bontsha go rulaganyetsa tiro ya go kwala mo patišhokong.**
 - a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Lefelo le o tla le etelang.
 - b. Dira mmapa wa tlhaloganyo go rulaganya kgang ya gago:
 - Ke tla ya kwa kae?
 - Ke tla tsamaya le mang?
 - Ke tla tsamaya jang?
 - Ke tla dira eng?
 - Ke tla bona eng?
 - Ke tla ikutlwa jang?
4. **Dira gore barutwanana ba simolole go akanya.**
 - a. Bua jaana: Kamoso, o tlile go rulaganya mokwalo wa gago. Tla ka dikakanyo tsa gago.

Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi le lengwe, ke batla go etela...

Ke tla ya koo le...

Ke tla tsamaya ka...

Fa ke fitlha koo, ke tla...

Ke tla bona...

Ke tla ikutlwa ke...

Puisokaelo ka ditlhophha: Go dira le Ditlhophha

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana

Dipensele tsa
barutwana

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

- Dirisa nako e go katisa barutwana ka tsamaiso ya tlwaelo le dikaelo tsa PKD.
- Fa seno se dirwa sentle, go tla nna bonolo go laola PKD.

Paakanyo

1. Dira tsamaiso ya tlwaelo go baya barutwana mo maemong a a siameng a bobedi le bobedi ka Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Bolelela barutwana gore o tlile go ba bontsha se ba tshwanetseng go se dira fa o bitsa setlhophha go tla go buisa.

Ditlhophha tsa go buisa

1. Netefatsa gore o rulagantse barutwana ka ditlhophha tsa bokgoni jo bo tshwanang ba PKD.
2. Bolelela barutwana leina la setlhophha sa bona. Ela tlhoko: Barutwana ga ba tlhoke go nna mo ditlhophheng tse.
3. Netefatsa gore barutwana ba itse leina la setlhophha sa bona – tshameka metshameko go tiisa se. Sekao, bolelela barutwana botlhe ba ba mo setlhophheng sa Pitse ya naga gore ba eme ka dinao; bolelela barutwana botlhe mo setlhophheng sa Tau go baya diatla mo ditlhogong, jj.

Go bitsa Setlhophha go Buisa

1. Gopotsa barutwana gore lefelo la PKD le fa kae.
2. Gopotsa barutwana go tla ka Dibukapuiso tsa Ditumiso fa ba tla go buisa.
3. Gakolola barutwana ka dikaelo: fa o ba bitsa, ba tshwanetse go tsamaya ka bonako le ka tidimalo go ya kwa lefelong, ga ba a tshwanela go tshwenya barutwana ba bangwe.
4. Bitsa setlhophha go nna mo lefelong la puiso.
5. Netefatsa gore ba na le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
6. Tlhalosa gore fa o sena go wetsa ditirwana tsa Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa letsatsi leo, o tla reetsa barutwana ba buisa go tswa mo Dibukapuisong tse dingwe (Dibukapuiso ka Dikgato).
7. Ikatisetse go aba dibukapuiso tse di maleba, le go kopa barutwana go bula dibuka mo tsebeng e e rileng.
8. Morago ga foo, ikatise go phuta dibukapuiso, kgotsa go di naya barutwana gore ba di tseye ba di ise gae. (Seno se ikaegile ka pholosi ya morutabana / ya sekolo).
9. Letla phaposi yotlhe go ba neela ditshwaelo ka ga tiragatso ya bona.
10. Boeletsa seno le setlhophha se se latelang.

11. Dira seno le ditlhopho tse dintsi ka mo o ka kgonang ka teng mo nakong e e beilweng.

Go konela thuto

1. Katisa barutwana go tswalela Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Katisa batlhokomedi go phutha dibuka ka bonako le ka tidimalo le go di busetsa mo shelofong ya tsone.
3. Lebogela barutwana maiteko a bona. Supa dilo di le mmalwa tse di dirilweng sentle.

Ba tlwaetse tsamaiso ya ka metlha le dikaelo

1. Gore PKD e atlege, barutwana ba tshwanetse go itse se se solofetsweng mo go bona le gore ba tshwanetse go itshwara jang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomese la
dipuisano:

Kgang eno e
ne e le ka ga...

Ke e ratile fa...

Ke ithutile
gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomese la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Dira tlhatlhobo e e sa tthomamang ka go kgaoganya lefoko le le kwadilweng ka dikarolo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Tsotlhe ka ga me'.
 - b. Kwala dipolelo tse di simololang tse di latelang mo patitšhokong:
Tsotlhe ka ga me
Leina la me ke...
Ke nna le...
Ditsala tsa me ke...
Ke rata go...
Ga ke rate go...
Lenaneo le ke le ratang la TV ke...
Ke rata seno gonne...
2. **Bolelela barutwana go kopolola le go feleletsa dipolelo.**
 - a. Bolelela barutwana go dira ka bobona.
 - b. Ba bolelele gore ba kwale mafoko fa ba ntse ba a dumisa – ga go tshwenye le fa ba dira diphoso.
3. **Tsaya dintlha ka kitso ya medumopuo ya morutwana le go itshepa.**
 - a. Ke barutwana bafe ba ba fetsang dipolelo ka go itshepa?
 - b. Ke barutwana bafe ba ba dirisang kitso ya medumopuo go kgaoganya mafoko a a kwadilweng ka dikarolo a le mantsi ka nepagalo?
 - c. Ke barutwana bafe ba ba kgaratlhang go kgaoganya mafoko a a kwadilweng ka dikarolo?

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 3

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Leeto la ga Shamiso le legolo
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompiano re ya go thala le go kwala ka karolo e re e ratang mo kgannyeng ya rona.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
 - b. Bula matlho a gago mme o bue jaana: Karolo ya me e ke e ratang ka kgang ke fa...
 - c. Leka gore o seke wa tlhopha sekao sa karolo e e botlhofo thata ya kgang.
 - d. Thala setshwantsho sa ka bonako mo patitšhokong. Fa o ntse o thala, tlhalosa gore o thala eng.
 - e. O ketsa ka dipolelo di le 1-2 ka ga setshwantsho sa gago: Ke ratile...
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bolelela barutwana go tswala matlho a bona mme ba akanye ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
 - b. Bua jaana: Akanya ka kakanyo ya gago, o seke wa kopisa sekao sa me.
 - c. Morago ga foo, bolelela barutwana go bula matlho a bona mme ba buisane ka dikarabo tsa bona le molekane wa bona.
 - d. Go tsweng foo, laela barutwana go thala karolo eno ya kgang mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - e. Thusa barutwana kwala ka dipolelo di le 1-2 mo ditshwantshong tsa bona.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Barutwana ba rulaganya

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, gompieno re tlile go kwala ka: Lefelo le o tla le etelang letsatsi lengwe.
2. **Laela barutwana go akanya ka dikarabo tsa bona tsa setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, jaanong akanya ka mokgwa o o tla arabang setlhogo sa go kwala ka teng.
 - b. Laela barutwana go abelana kakanyo ya bona le balekane ba bona.
 - c. Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona le phaphosi.
3. **Laela barutwana go rulaganya go kwala ga bona mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
 - a. Bua jaana: Jaanong dirisa mmapa wa tlhaloganya go kwala dikakanyo tsa gago le thulaganyo ya gago ya tiro ya go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go rulaganya.**
 - a. Bua jaana: Mpolelele ka dikakanyo tsa gago.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlheng go wetsa mmapa wa bona wa tlhaloganyo.

Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi le lengwe, ke batla go etela...

Ke tla ya koo le...

Ke tla tsamaya ka...

Fa ke fitlha koo, ke tla...

Ke tla bona...

Ke tla ikutlwa ke...

Puisokaelo ka ditlhophha: Go dira le Ditlhophha

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana

Dipensele tsa
barutwana

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

- Dirisa nako e go katisa barutwana ka tsamaiso ya tlwaelo le dikaelo tsa PKD.
- Fa seno se dirwa sentle, go tla nna bonolo go laola PKD.

Paakanyo

1. Dira tsamaiso ya tlwaelo go baya barutwana mo maemong a a siameng a bobedi le bobedi ka Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Bolelela barutwana gore o tlile go ba bontsha se ba tshwanetseng go se dira fa o bitsa setlhophha go tla go buisa.

Ditlhophha tsa go buisa

1. Netefatsa gore o rulagantse barutwana ka ditlhophha tsa bokgoni jo bo tshwanang ba PKD.
2. Bolelela barutwana leina la setlhophha sa bona. Ela tlhoko: Barutwana ga ba tlhoke go nna mo ditlhophheng tse.
3. Netefatsa gore barutwana ba itse leina la setlhophha sa bona – tshameka metshameko go tiisa se. Sekao, bolelela barutwana botlhe ba ba mo setlhophheng sa Pitse ya naga gore ba eme ka dinao; bolelela barutwana botlhe mo setlhophheng sa Tau go baya diatla mo ditlhogong, jj.

Go bitsa Setlhophha go Buisa

1. Gopotsa barutwana gore lefelo la PKD le fa kae.
2. Gopotsa barutwana go tla ka Dibukapuiso tsa Ditumiso fa ba tla go buisa.
3. Gakolola barutwana ka dikaelo: fa o ba bitsa, ba tshwanetse go tsamaya ka bonako le ka tidimalo go ya kwa lefelong, ga ba a tshwanela go tshwenya barutwana ba bangwe.
4. Bitsa setlhophha go nna mo lefelong la puiso.
5. Netefatsa gore ba na le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
6. Tlhalosa gore fa o sena go wetsa ditirwana tsa Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa letsatsi leo, o tla reetsa barutwana ba buisa go tswa mo Dibukapuisong tse dingwe (Dibukapuiso ka Dikgato).
7. Ikatisetse go aba dibukapuiso tse di maleba, le go kopa barutwana go bula dibuka mo tsebeng e e rileng.
8. Morago ga foo, ikatise go phuta dibukapuiso, kgotsa go di naya barutwana gore ba di tseye ba di ise gae. (Seno se ikaegile ka pholosi ya morutabana / ya sekolo).
9. Letla phaposi yotlhe go ba neela ditshwaelo ka ga tiragatso ya bona.
10. Boeletsa seno le setlhophha se se latelang.

11. Dira seno le ditlhopho tse dintsi ka mo o ka kgonang ka teng mo nakong e e beilweng.

Go konela thuto

1. Katisa barutwana go tswalela Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Katisa batlhokomedi go phutha dibuka ka bonako le ka tidimalo le go di busetsa mo shelofong ya tsone.
3. Lebogela barutwana maiteko a bona. Supa dilo di le mmalwa tse di dirilweng sentle.

Ba tlwaetse tsamaiso ya ka metlha le dikaelo

1. Gore PKD e atlege, barutwana ba tshwanetse go itse se se solofetsweng mo go bona le gore ba tshwanetse go itshwara jang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: Bontsha le go ba bolelela**
 - a. Emisetsa selwana kgotsa setshwantsho se o se tlleng go re bontsha sona kwa godimo.
 - b. Re bolelele ka selwana kgotsa setshwantsho. Bua jaana:
 - Gompiano ke tlile go le bolelela ka...
 - Ke... (bogolo, mmala, bokete, phopholego, jalo jalo.)
 - E dirisetswa...
 - Ke a se rata ka gone...
 - c. Go tswa foo, botsa phaposi: Aa go na le dipotso?
 - d. Fa mongwe a na le potso, leka ka bojotlhe go e araba.
3. **Gopotsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
 - a. Fa o neela puo, gakologelwa go:
 - Emisa selwana kgotsa setshwantsho gore mongwe le mongwe a se bone
 - Bua polelo ya gago ka tatelano e e nepagetseng
 - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
 - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
 - a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
 - b. Kwa bokhutlong ba thuto, naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lehang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
y, aa
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: y**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: aa**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 9.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakannye ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *k*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka: *k*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *k*
 - a. Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *k*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 15

1. **Itsise kgang.**
 - a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, Maeto a ga Mashudu.
 - b. Bua jaana: Mashudu le rraagwe ba buisitse buka ya kwa laeborari, e e bidiwang 'The New Seven Wonders of the World'. Ka go leba ditshwantsho le go buisa ka mafelo a a supileng a a kgatlhisang, Mashudu le rraagwe ba ikutlwa o kare ba tsere loeto go ralala lefatshe.
 - c. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
 - a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
 - b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
 - a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Batla le go Gopola Dintlha.
 - b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 9.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - setlhogo: Polelwana e khutshwane e e kwadilweng kafa tlase ga setshwantsho e e re bolelelang gore setshwantsho seo se bontsha eng.
 - go etela: Go ya go bona mongwe kgotsa lefelo ka nakwana.
 - tlhaloso: Mafoko a a re bolelelang gore sengwe se lebega jang, se utlwala jang, kgotsa gore se ikutlwa jang.
 - baba: Batho kana ditlhopha tse di ganetsanang mme di ka nna tsa leka go lwantshana.
 - mmusi: Mofuta mongwe wa moeteledipele, jaaka kgosi.
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete

D: Diragatsa lefoko

T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko

B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
r, ee
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: r**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: r**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 10.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakakgolo ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *K*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka, *K*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *K*
 - Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *K*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 17

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: Maeto a ga Mashudu
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 10.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhophha tse 4.
 - b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 11.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
 - a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
 - a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
 - b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
 - c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
 - d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgangya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
 - e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
 - ____ ke ne ke sa kgone go leta...
 - ____ o ne a le mo tseleng ya gagwe go ya...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka Dikgang tsa bona ka tidimalo.
 - b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhophha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa "thobane ya go bua/leje" go dira seno.
 - c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
 - a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1–2 dipotso ka dikgang tsa ditlhophha tsa bona.
 - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
 - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
 - b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona.
Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, lekang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Boeletsa go kopanya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo o o pateganeng: $n+t\dot{s}h+w$**
 - a. Kwala ditumammogo tse pedi tse di aroganeng mo patitšhokong.
 - b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go dumisa modumo mongwe le mongwe mme go tswa foo a kopanye modumo eo.
 - c. Bolelela barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa ba dirise modumo o o pateganeng.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 12.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go otlolela menwana ka mogare le kwa ntle.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalwang mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng ka ona: *Kika. koba***

Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.

 - a. Laela barutwana go kwala mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 15

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
 - a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Maeto a ga Mashudu
 - d. Bua jaana: Mashudu le rraagwe ba buisitse buka ya kwa laeaborari, e e bidiwang 'The New Seven Wonders of the World'. Ka go leba ditshwantsho le go buisa ka mafelo a a supileng a a kgatlhisang, Mashudu le rraagwe ba ikutlwa o kare ba tsere loeto go ralala lefatshe.
 - e. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
 - c. Fa go tlhokega, emisa mme o tihalosetse barutwana.
 - d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
 - e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposeng yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
 - f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tihaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Batla le go Gopola Dintlha
 - Botsa barutwana: Dikgang tse dingwe di na le dintlha di le dintsi! O leka jang go di gopola?

Go kwala: Morutabana o re bontsha kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsitse gape setlhogo sa go kwala le ditlhokego tsa sona.**
 - a. Bua jaana, gompiano re tlile go kwala ka: Lefelo le o tla le etelang letsatsi lengwe.
 - b. Tlhalosa ditlhokego tsa tiro:
 - Mofuta: Kanelo ya motho ka nosi / kanelo ya botshelo jwa me
 - Dipolelo / ditemana: Kwala temana ya bonnye dipolelo di le thataro.
 - PYP: Kwala ka pakatlang.
2. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
 - a. Gakolola barutwana ka dikakanyo tsa gago go tswa go mmapeng wa tlhaloganyo.
 - b. Bontsha barutwana gore ba tla wetsa jang letlhomeso la go kwala ba dirisa thulaganyo.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
 - Bua jaana: jaanong dirisa thulaganyo ya gago go feleletsa letlhomeso la go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go simolola go kwala.**
 - a. Bua jaana: A re lebeleleng mmapa wa rona wa tlhaloganyo mme re o dirise go simolola go kwala.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlang go dirisa letlhomeso la go kwala.

Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi le lengwe, ke batla go etela...

Ke tla ya koo le...

Ke tla tsamaya ka...

Fa ke fitlha koo, ke tla...

Ke tla bona...

Ke tla ikutlwa ke...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 12.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Medumopuo: Ikatise go kopanya le go kgaoganya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Thala lenaneothalo mme o kwale medumo e e latelang mo lenaneothalong:** *y, aa, r, ee, n, tšh, w, e, o, m, b, j*
 - a. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o bue modumo.
 - b. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o kope barutwana ba ba farologaneng gore ba e buise.
2. **Bontsha gore o bopa lefoko jang.**
 - a. Akanya ka lefoko le o ka le bopang o dirisa medumo e e mo lenaneothalong.
 - b. Supa modumo wa ntlha, bua modumo mme o o kwale patitšhokong.
 - c. Boeletsa seno ka medumo yotlhe e e mo lefokong.
 - d. Tsamaisa monwana wa gago fa tlase ga lefoko mme o kopanye medumo go buisa lefoko.
3. **Bitsa barutwana ka bongwe go bopa mafoko.**
 - a. Bitsa barutwana ba le 2–3 go tla go bopa mafoko ba dirisa mokgwa o o tshwanang.
 - b. Siamisa diphoso tse barutwana ba di dirang.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 13.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng:** *Kago o goga kika.*
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 17

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
 - a. Baya barutwana mo maamong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Maeto a ga Mashudu
 - d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Batla le go Gopola Dintlha
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Dikgang tse dingwe di na le dintlha di le dintsi! O leka jang go di gopola?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana setshwantsho.
 - c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
 - d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Barutwana ba kwala kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka ga tiro ya go kwala le tlhokego tsa yona.**
 - a. Bua jaana, gompiano re tla wetsa go kwala: Lefelo le o tla le etelang letsatsi lengwe.
2. **Laela barutwana go tswelela go kwala mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
3. **Farolanya.**
 - a. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go wetsa letlhomeso la go kwala.
 - b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala polelo e nngwe mo kwalong ya gago.
4. **Neela tirogae fa go tlhokega.**
 - a. Tlhalosa gore barutwana ba tshwanetse go feleletsa go kwala tirogae ya bona fa ba sa e fetsa.

Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi le lengwe, ke batla go etela...

Ke tla ya koo le...

Ke tla tsamaya ka...

Fa ke fitlha koo, ke tla...

Ke tla bona...

Ke tla ikutlwa ke...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 13.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomiso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile
moanelwa...
gonne...

Ke ithutile
gore.....

Ke akanya
gore go ne
go sa siama /
go siame fa...
gonne..."

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse "thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomiso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tihalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3-4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlokege

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: yole, baagi, rera, seela, dintšwe
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlokega: Seela sa parafini se kotsi mo baneng.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 15.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlokeganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 17

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Maeto a ga Mashudu
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompiano re ya go itlhamela bokhutlo ba kgang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
 - b. Bula matlho a gago mme o bue jaana: Mmm, Ke akantse ka bokhutlo jwa kgang jo bo farologaneng.
 - c. Bolelela barutwana kakanyo ya gago ya bokhutlo jo bo farologaneng.
 - d. Leka go akanya ka bokhutlo jo bo sa tlwaelegang – sengwe se barutwana ba ka se akanyeng ka ga sona.
3. **Laela barutwana go wetsa the task:**
 - a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka bokhutlo jo bo farologaneng jwa kgang. Lo seke lwa kopisa kakanyo ya me, ka kopo ikakanyetseng.
 - b. Bua jaana: Bulang matlho a lona mme lo abelane ka bokhutlo jwa lona le molekane.
 - c. Fa barutwana ba bua ka dikakanyo tsa bona, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - d. Kwa bokhutlong ba thuto, bitsa barutwana ba ba mmalwa go abelana bokhutlo jwa bona le phaposi.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Morutabana o bontsha go baakanya mme barutwana ba a baakanya

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya
DBE 1

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala: Lefelo le o tla le etelang.**
2. **Itsise lenaane la go siamisa**
 - a. Bua jaana, gonpieno re tlile go siamisa go kwala ga rona re dirisa lenaane la go siamisa:
 - Dipolelo / ditemana: Kwala temana ya bonnye dipolelo di le thataro.
 - PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro ga e ise e diragale.
3. **Bontsha go siamisa.**
 - a. Kwala polelo mo patitšhokong e e nang le diphoso.
4. **Bontsha barutwanai gore ba ka siamisa jang phoso eo.**
5. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
 - a. Bua jaana, jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa se re se kwadileng.
 - b. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.
6. **Ba neele tiro ya go kwala go tswa go Bukatirong ya DBE.**
 - a. Fa barutwana ba wetsa go siamisa, ba tlhalosetse gore ba tshwanetswe go direla mo Bukatirong ya bona ya DBE.
 - b. Laela barutwana go wetsa:
 - Bukatiro ya DBE tsebe: 42
 - Dira Tirwana ya 'A re kwaleng'.
 - Kwalolola polelo nngwe le nngwe, o simolola ka: Kamoso.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 15.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho
le dilwana
tsa nnete tsa
thitokgang go
bontshiwa

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang: Re baakanya dilo**
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
 - Go kwala go dirisediwa eng?
 - Goreng batho ba kwala?
 - Ke didiriswa dife tse di dirisetswang go kwala?
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 17.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
 - a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
 - b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago
Moremogoglo go betlwa wa taola, wa motho o a ipetla.
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
 - a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
 - b. Rotloetsa barutwana go abelana dikakanyo tsa bona.
 - c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang: Batho ga ba kgone go baakanngwa jaaka didiriswa. Ke maikarabelo a mongwe le mongwe go dira se se siameng.

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
n, f
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: n**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: f**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 19.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakannye ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *ℓ*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka: *ℓ*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *ℓ*
 - a. Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *ℓ*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 29

1. **Itsise kgang.**

- a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, Phaposiborutelo e e senyegileng.
- b. Bua jaana: Kaelo o ne a itumetse thata gone ka Labotlhano thapama Rre Maboya, morutabana wa ga Kaelo, o ne a tlhopha tiro ya ga Kaelo go e bontsha mo pating ya dikitsiso. Fela ka Mosupologo phakela fa Kaelo le barutwana mmogo ba tla sekolong, phaposiborutelo ya bona e ne e senyegile! Kgang e tlhalosa ka moo phaposiborutelo e sentsweng le gore e ne ya baakanngwa gape jang.
- c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
- d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**

- a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**

- a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira diphopholetso tsa kitso.
- b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 19.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 17.
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - baakanya: Go dira gore sengwe se dire gape kana go se baakanya.
 - setlha: Go thuba kgotsa go senya sengwe.
 - kopa maitshwarelo: Go re "Ke kopa maitshwarelo" fa o utlwisitse mongwe botlhoko kgotsa o dirile phoso.
 - khwaere: Setlhophapha sa batho ba ba opelang mmogo.
 - kelotlhoko: Go ela tlhoko gore o se ka wa dira diphoso kana wa gobala.
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete

D: Diragatsa lefoko

T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko

B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
s, b
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: s**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: b**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 20.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakakgolo ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go dikolosa malokololo a diatla go dikologa go ya kwa melemeng le kwa mojeng.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *L*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka, *L*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *L*
 - Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *L*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 31

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: Phaposiborutelo e e senyegileng.
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 20.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - baakanya: Go baakanya sengwe se se robegileng kgotsa se gagogile gore se lebege se le sentle gape.
 - roka: Go rokaganya dikarolwana tsa lesela ka nalete le tlhale.
 - nalete: Sedirisiwa sa go roka se se nang le ntlhana le phatlha.
 - tlhale: Mogala o mosesane o o dirisiwang go roka.
 - hamore: Sedirisiwa sa go kokotela dipekere.
 - b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 21.
 - b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
 - Didiriswa tse di jaaka hamore, sebofisi le sekgomaretsi di re thusa go baakanya ditshamekisi tsa rona le dilo tse dingwe.
 - Dingaka di kgona go baakanya marapo a a robegileng. Ba dirisa samente se se kgethegileng se se thusang gore lerapo le tlhamalale sentle.
 - Diphologolo le tsona di kgona go baakanya dilo ka mokgwa o o rileng! Ka sekai dinonyane di dirisa mmopa o o tlhakaneng le tlhaga go baakanya dintlhaga tsa tsona.
3. **Buisanang ka setshwantsho.**
 - a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
 - Botsa potso ya ntlha.
 - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana dikarabo tsa bona.
 - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
 - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.
4. **Dipotso:**
 - a. A o kile wa thusa go baakanya sengwe? E ne e le eng?
 - b. O akanya gore ke eng se se leng bokete go baakanyega?
 - c. O ka rata go ithuta go baakanya eng?

Medumopuo: Boeletsa go kopanya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo o o pateganeng: $n+kg+w$**
 - a. Kwala ditumammogo tse pedi tse di aroganeng mo patitšhokong.
 - b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go dumisa modumo mongwe le mongwe mme go tswa foo a kopanye modumo eo.
 - c. Bolelela barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa ba dirise modumo o o pateganeng.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 22.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalwang mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng ka ona: *Leka, lela***
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 31

1. Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.

- Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Phaposiborutelo e e senyegileng.
- Bua jaana: Kaelo o ne a itumetse thata gonne ka Labotlhano thapama Rre Maboya, morutabana wa ga Kaelo, o ne a tlhopha tiro ya ga Kaelo go e bontsha mo pating ya dikitsiso. Fela ka Mosupologo phakela fa Kaelo le barutwana mmogo ba tla sekolong, phaposiborutelo ya bona e ne e senyegile! Kgang e tlhalosa ka moo phaposiborutelo e sentsweng le gore e ne ya baakanngwa gape jang.

2. Dira Puiso ya Ntlha jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana ditshwantsho.
- Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
- Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso.
 - Botsa barutwana: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

Go kwala: Itsise le go ikatisetsa PYP

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
 - a. Bua jaana, mo bekeng eno re tla tlhoma mogopolo mo: O dirisa ditsejwana (matshwao a puo) go bontsha mafoko a mongwe a a buileng (puo e e tlhamaletseng).
 - b. Kwala polelo mo patišhokong: "Ke rata go siamisa dilo," Tebogo a rialo.
 - c. Tlhalosa PYP mo bokaelong jwa yone: Mafoko a a ka mo ditsejwaneng, ke mafoko mafoko a Tebogo a a buileng. Seno se bidiwa puo e e tlhamaletseng.
2. **Ikatisetse PYP le barutwana.**
 - a. Kwala mo patišhokong: Kea: Peretshitswana ya me e robegile.
 - b. Botsa barutwana: Re ka dirisa jang ditsejwana go fetola polelo eno go nna puo e e tlhamaletseng?
 - c. Abelana dikakanyo le barutwana:
 1. Tsenya ditsejwana go dikologa polelo: "Peretshitswana ya me e robegile"
 2. Tsenya phegelwana pele o tswalela ditsejwana: "Peretshitswana ya me e robegile,"
 3. Kwala gore ke mang a buileng: "Peretshitswana ya me e robegile," ga bua Kea.
3. **Naya barutwana nako ya go ikatisetsa PYP ka nosi.**
 - a. Kwala mo patišhokong:
 - Neo: Ke rata go thusa batho.
 - Kopo: Pensele ya me e robegile.
 - Tumi: Ke tsala ya me ya botlhokwa.
 - b. Tlhalosetsa barutwana: Dirisa ditsejwana go fetolela dipolelo tseno mo puong e e tlhamaletseng.
 - c. Naya barutwana metsotso e le mmalwa go wetsa tiro.
4. **Tlhatlhoba gore barutwana ba tlhaloganya eng.**
 - a. Bitsa barutwana gore ba kopane gape.
 - b. Kopa barutwana ba ba farologaneng gore ba abelane ka dikarabo tsa bone.
 - c. Bontsha: Ditsejwana (matshwao a puo) a dirisiwa go bontsha mafoko a mongwe a a buileng (puo e e tlhamaletseng).

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 22.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Medumopuo: Ikatise go kopanya le go kgaoganya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Thala lenaneothalo mme o kwale medumo e e latelang mo lenaneothalong:** *n, f, s, b, n, kg, w, o, ny, a, u, e*
 - a. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o bue modumo.
 - b. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o kope barutwana ba ba farologaneng gore ba e buise.
2. **Bontsha gore o bopa lefoko jang.**
 - a. Akanya ka lefoko le o ka le bopang o dirisa medumo e e mo lenaneothalong.
 - b. Supa modumo wa ntlha, bua modumo mme o o kwale patitšhokong.
 - c. Boeletsa seno ka medumo yotlhe e e mo lefokong.
 - d. Tsamaisa monwana wa gago fa tlase ga lefoko mme o kopanye medumo go buisa lefoko.
3. **Bitsa barutwana ka bongwe go bopa mafoko.**
 - a. Bitsa barutwana ba le 2–3 go tla go bopa mafoko ba dirisa mokgwa o o tshwanang.
 - b. Siamisa dipphoso tse barutwana ba di dirang.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 23.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go dikolosa malokololo a diatla go dikologa go ya kwa melemeng le kwa mojang.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng:** *Leta ba lele ke baba.*
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 31

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
 - a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Phaposiborutelo e e senyegileng
 - d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso.
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana setshwantsho.
 - c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
 - d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Morutabana o re bontsha gore re rulaganya jang

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsise setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, gompieno re tlile go kwala ka: Kafa o baakantseng sengwe ka teng
2. **Tlhalosa dikarabo tsa gago tsa tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala. Dirisa letlhomeso la go kwala.**
 - a. Bua jaana: Ka letsatsi le lengwe, ke bone...
3. **Bontsha go rulaganyetsa tiro ya go kwala mo patišhokong.**
 - a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Selwana se se robegileng se o tla kwalang ka sona.
 - b. Dira mmapa wa tlhaloganyo go rulaganya kgang ya gago:
 - a. Ke eng se se robegileng?
 - b. Ke ikutlwile jang?
 - c. Ke dirile eng sa ntlha?
 - d. Ke dirile eng morago ga foo?
 - e. Ke se baakantse jang?
4. **Dira gore barutwanana ba simolole go akanya.**
 - a. Bua jaana: Kamoso, o tlile go rulaganya mokwalo wa gago. Tla ka dikakanyo tsa gago.

Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi le lengwe, ke bone...

Ke ne ka ikutlwa...

Ke ne ka re "..."

Sa ntlha...

se se latelang...

Kwa bofelong, e ne ya baakanngwa mme ka...

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 23.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomiso la dipuisano:

Kakanyokgolo ya kgang e ne e le...

Ke ratile moanelwa... gone...

Ke ithutile gore...

Ke akanya gore go ne go sa siama / go siame fa... gone...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse "thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomiso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3-4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: nonofa, fisa, suba, bulela, nkgwana
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Mme o nkgwarela mokgwaro go gotsa molelo.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 25.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tllaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhophu.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 29

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Phaposiborutelo e e senyegileng
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go anela karolo ya kgang e re e ratang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
 - b. Bua jaana: A nke ke akanye – ke tshwanetse go le bolelela karolo ya kgang e ke e ratang ke dirisa mafoko a me.
 - c. Bula matlho a gago mme o bolelele barutwana karolo ya kgang e o e ratang.
 - d. Leka gore o seke wa tlhopha sekao sa karolo e e botlhofo thata ya kgang.
 - e. Anela karolo eno ya kgang ka tatelano e e nepagetseng.
 - f. Akaretsa dintlha tse di botlhokwa jaaka maina a baanelwa.
 - g. Ba bolelele gore goreng o rata karolo eno ya kgang.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bolelela barutwana go tswala matlho a bona mme ba akanye ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
 - b. Bua jaana: Akanya ka kakanyo ya gago, o seke wa kopisa sekao sa me.
 - c. Morago ga foo, bolelela barutwana go bula matlho a bona mme ba refosane go bolelela molekane wa bona ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
 - d. Fa barutwana ba ntse ba bua ka kgang, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - e. Kwa bofelong ba thuto, bitsa barutwana ba le 1–2 go anela karolo e ba e ratang thata ya kgang ka mo phaposing.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Barutwana ba rulaganya

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tla kwala: Kafa o baakantseng sengwe ka teng
2. **Laela barutwana go akanya ka dikarabo tsa bona tsa setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, jaanong akanya ka mokgwa o o tla arabang setlhogo sa go kwala ka teng.
 - b. Laela barutwana go abelana kakanyo ya bona le balekane ba bona.
 - c. Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona le phaphosi.
3. **Laela barutwana go rulaganya go kwala ga bona mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
 - a. Bua jaana: Jaanong dirisa mmapa wa tlhaloganya go kwala dikakanyo tsa gago le thulaganyo ya gago ya tiro ya go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go rulaganya.**
 - a. Bua jaana: Mpolelele ka dikakanyo tsa gago.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlang go wetsa mmapa wa bona wa tlhaloganyo.

Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi le lengwe, ke bone...

Ke ne ka ikultwa...

Ke ne ka re "..."

Sa ntlha...

se se latelang...

Kwa bofelong, e ne ya baakanngwa mme ka...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 25.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba ba
tlhophilweng
go tla le
selwana
kgotsa
setshwantsho
sa go
'Bontsha le
go Bua'

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: Bontsha le go ba bolelela**
 - a. Emisetsa selwana kgotsa setshwantsho se o se tlleng go re bontsha sona kwa godimo.
 - b. Re bolelele ka selwana kgotsa setshwantsho. Bua jaana:
 - Gompiano ke tlile go le bolelela ka...
 - Ke... (bogolo, mmala, bokete, phopholego, jalo jalo.)
 - E dirisetswa...
 - Ke a se rata ka gone...
 - c. Go tswa foo, botsa phaposi: Aa go na le dipotso?
 - d. Fa mongwe a na le potso, leka ka bojotlhe go e araba.
3. **Gopotsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
 - a. Fa o neela puo, gakologelwa go:
 - Emisa selwana kgotsa setshwantsho gore mongwe le mongwe a se bone
 - Bua polelo ya gago ka tatelano e e nepagetseng
 - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
 - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
 - a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
 - b. Kwa bokhutlong ba thuto, naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lehang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
a, tlh
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: a**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: tlh**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 27.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakannye ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa: /m/**
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka: /m/
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa: /m/**
 - a. Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala: /m/**
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 43

1. **Itsise kgang.**

- Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, Mari Copeny: Molwela Metsi.
- Bua jaana: Kgang eno ya nnete e diragalela kwa United States, kwa toropong ya Flint kwa Michigang. Batho ba bantsi kwa Flint ba ne ba lwaltswa ke metsi, fela go ne go se ope yo o dirang sengwe go siamisa seo. Ke fa Marie, mosetsana yo monnye, a tsaya tshweetso ya go dira sengwe. Buisa tsotlhe ka ga bopelokgale ba mosetsana yono le maiteko a gagwe a go thusa setšhaba sa gaabo.
- Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
- Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**

- Abelana le go tihalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. **Tihalosa togaleano ya go tihaloganya.**

- Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Botsa dipotso / Ipotse.
- Tihalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 27.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 17.
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - Michigan: Naga nngwe ya United States e e itsegeng ka matsha a magolo a a e dikologileng.
 - motlhabani: Motho yo o lwang ka bopelokgale, segolobogolo mo dintweng.
 - bothata: Bothata jo bogolo thata jo bo tlhokang go baakanngwa ka bonako.
 - kgotlhela: Go gotlhelala le go senya mowa, metsi, kana lefatshe.
 - botlhole: E botlhole kgotsa e kotsi mo bathong, mo diphologolong kgotsa mo dimeleng.
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
 D: Diragatsa lefoko
 T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
 B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
d, th
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: d**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: th**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 28.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakakgolo ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *M*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka, *M*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *M*
 - Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *M*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 43

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: Mari Copeny: Molwela Metsi
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 28.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhophha tse 4.
 - b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 29.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
 - a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
 - a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
 - b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
 - c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
 - d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgangya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
 - e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
 - ____ o ne a batla go lela...
 - Gompiano e ne e le letsatsi le re sa bolong go le emela! ...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka Dikgang tsa bona ka tidimalo.
 - b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhophha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa "thobane ya go bua/leje" go dira seno.
 - c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
 - a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1–2 dipotso ka dikgang tsa ditlhophha tsa bona.
 - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
 - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
 - b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona.
Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, lekang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Boeletsa go kopanya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo o o pateganeng: $n+tlh$**
 - a. Kwala ditumammogo tse pedi tse di aroganeng mo patitšhokong.
 - b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go dumisa modumo mongwe le mongwe mme go tswa foo a kopanye modumo eo.
 - c. Bolelela barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa ba dirise modumo o o pateganeng.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 30.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go otlolela menwana ka mogare le kwa ntle.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalwang mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng ka ona: *Mala, mela***
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 45

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
 - a. Baya barutwana mo maamong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Mari Copeny: Molwela Metsi
 - d. Bua jaana: Kgang eno ya nnete e diragalela kwa United States, kwa toropong ya Flint kwa Michigang. Batho ba bantsi kwa Flint ba ne ba lwaltswa ke metsi, fela go ne go se ope yo o dirang sengwe go siamisa seo. Ke fa Marie, mosetsana yo monnye, a tsaya tshweetso ya go dira sengwe. Buisa tsotlhe ka ga bopelokgale ba mosetsana yono le maiteko a gagwe a go thusa setšhaba sa gaabo.
 - e. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
 - c. Fa go tlhokega, emisa mme o tihalosetse barutwana.
 - d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
 - e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
 - f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tihaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Botsa dipotso / Ipotse.
 - Botsa barutwana: Go a itumedisa go ipotsa ka kgang le go ipotsa dipotso. Ke dipotso di fe tse o nang le tsona ka kgang eno?

Go kwala: Morutabana o re bontsha kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsitse gape setlhogo sa go kwala le ditlhokego tsa sona.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tlile go kwala: Kafa o baakantseng sengwe ka teng
 - b. Tlhalosa ditlhokego tsa tiro:
 - Mofuta: Kanelo ya motho ka nosi / kanelo ya botshelo jwa me
 - Dipolelo / ditemana: Kwala temana ya bonnye dipolelo di le thataro.
 - PYP: Kwala polelo e e nang le ditsejwana (puo e e tlhamaletseng).
2. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
 - a. Gakolola barutwana ka dikakanyo tsa gago go tswa go mmapeng wa tlhaloganyo.
 - b. Bontsha barutwana gore ba tla wetsa jang letlhomeso la go kwala ba dirisa thulaganyo.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
 - a. Bua jaana: jaanong dirisa thulaganyo ya gago go feleletsa letlhomeso la go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go simolola go kwala.**
 - a. Bua jaana: A re lebeleleng mmapa wa rona wa tlhaloganyo mme re o dirise go simolola go kwala.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlang go dirisa letlhomeso la go kwala.

Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi le lengwe, ke bone...

Ke ne ka ikultwa...

Ke ne ka re "..."

Sa ntlha...

se se latelang...

Kwa bofelong, e ne ya baakanngwa mme ka...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 30.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Ikatise go kopanya le go kgaoganya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Thala lenaneothalo mme o kwale medumo e e latelang mo lenaneothalong: a, tlh, d, th, n, g, s, m, e, l, o, p**
 - a. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o bue modumo.
 - b. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o kope barutwana ba ba farologaneng gore ba e buise.
2. **Bontsha gore o bopa lefoko jang.**
 - a. Akanya ka lefoko le o ka le bopang o dirisa medumo e e mo lenaneothalong.
 - b. Supa modumo wa ntlha, bua modumo mme o o kwale patitšhokong.
 - c. Boeletsa seno ka medumo yotlhe e e mo lefokong.
 - d. Tsamaisa monwana wa gago fa tlase ga lefoko mme o kopanye medumo go buisa lefoko.
3. **Bitsa barutwana ka bongwe go bopa mafoko.**
 - a. Bitsa barutwana ba le 2–3 go tla go bopa mafoko ba dirisa mokgwa o o tshwanang.
 - b. Siamisa diphoso tse barutwana ba di dirang.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 31.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophu.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng:** *Mola ke o molele.*
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 43

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
 - a. Baya barutwana mo maamong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Mari Copeny: Molwela Metsi
 - d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Botsa dipotso / Ipotse.
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Go a itumedisa go ipotsa ka kgang le go ipotsa dipotso. Ke dipotso di fe tse o nang le tsona ka kgang eno?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana setshwantsho.
 - c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
 - d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Barutwana ba kwala kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka ga tiro ya go kwala le tlhokego tsa yona.**
 - a. Bua jaana, gompiano re tla wetsa go kwala: Kafa o baakantseng sengwe ka teng
2. **Laela barutwana go tswelela go kwala mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
3. **Farolanya.**
 - a. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go wetsa letlhomeso la go kwala.
 - b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala polelo e nngwe mo kwalong ya gago.
4. **Neela tirogae fa go tlhokega.**
 - a. Tlhalosa gore barutwana ba tshwanetse go feleletsa go kwala tirogae ya bona fa ba sa e fetsa.

Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi le lengwe, ke bone...

Ke ne ka ikultwa...

Ke ne ka re "..."

Sa ntlha...

se se latelang...

Kwa bofelong, e ne ya baakanngwa mme ka...

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 31.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomiso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile
moanelwa...
gonne...

Ke ithutile
gore...

Ke akanya
gore go ne
go sa siama /
go siame fa...
gonne...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomiso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: naga, tlhaka, ditiro, thiboga, ntlhana
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Ngaka o ntlhaba lemao la molemo wa ditlhabi.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 33.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhophu.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 45

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Mari Copeny: Molwela Metsi
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompiano re ya go diragatsa kgang ka ditlhopha.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Bua jaana: Fa re diragatsa kgang, re tshwanetse go leka go:
 - Gokologelwa se moanelwa a se dirang le go se bua
 - Bua le go diragatsa jaaka moanelwa wa rona
 - Dirisa mangwe a mafoko jaaka moanelwa wa rona
 - b. Ka bokhutshwane bontsha barutwana gore o tla diragatsa jang jaaka mongwe wa baanelwa.
 - c. Leka gore o seke wa tlhopha moanelwamogolo mo sekaong sa gago.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bala gore go na le baanelwa ba le bakae mo kgannyeng.
 - b. Arola phaposi ka ditlhopha tsa palo eo. Ka Sekai, fa go na le baanelwa ba le 5 mo kgannyeng, arola phaposi ka ditlhopha tsa 5.
 - c. Naya morutwana mongwe le mongwe mo setlhopheng karolo ya moanelwa.
 - d. Ntshetsa phaposi kwa ntle kgotsa kwa lefelong le legolo le le bulegileng.
 - e. Bolelela ditlhopha go diragatsa kgang. Ba tshwanetse go:
 - Gokologelwa se ba se moanelwa wa bona a se dirang le se a se buang
 - Bua le go diragatsa jaaka moanelwa wa bona
 - Dirisa mangwe a mafoko jaaka moanelwa wa bona
 - f. Fa barutwana ba diragatsa kgang, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlokegang.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Morutabana o bontsha go baakanya mme barutwana ba a baakanya

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya
DBE 1

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala: Kafa o baakantseng sengwe ka teng.**
2. **Itsise lenaane la go siamisa**
 - a. Bua jaana, gonpieno re tlile go siamisa go kwala ga rona re dirisa lenaane la go siamisa:
 - Dipolelo / ditemana: Kwala temana ya bonnye dipolelo di le thataro.
 - PYP: Ditsejwana (matshwao a puo) a dirisiwa go bontsha mafoko a mongwe a a buileng (puo e e tlhamaletseng).
3. **Bontsha go siamisa.**
 - a. Kwala polelo mo patitšhokong e e nang le diphoso.
 - b. Bontsha barutwanai gore ba ka siamisa jang phoso eo.
4. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
 - a. Bua jaana, jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa se re se kwadileng.
 - b. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.
5. **Ba neele tiro ya go kwala go tswa go Bukatirong ya DBE.**
 - a. Fa barutwana ba wetsa go siamisa, ba tlhalosetse gore ba tshwanetswe go direla mo Bukatirong ya bona ya DBE.
 - b. Laela barutwana go wetsa:
 - Bukatiro ya DBE tsebe: 16
 - Dira Tirwana ya 'A re kwaleng'.
 - Dirisa ditsejwana go fetolela dipolelo tseno mo puong e e tlhamaletseng.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 33.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho
le dilwana
tsa nnete tsa
thitokgang go
bontshiwa

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang: Re leka gonna le bonnete**
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
 - O ikutlwa jang fa o bua maaka?
 - O akanya gore goreng o ikutlwa jalo?
 - Goreng ka dinako dingwe re bua maaka?
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 35.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
 - a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
 - b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago.
Phokoje o dithetsenyana.
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
 - a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
 - b. Rotloetsa barutwana go abelana dikakanyo tsa bona.
 - c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang: Seno se kaya gore batho ba ba tsietsang ba bangwe ga ba ikanyege fela jaaka phokoje, ba bonweenwee ebile ba maaka.

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
u, ph
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: u**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: ph**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 37.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakannye ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa: /N/**
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka: /N/
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa: /N/**
 - a. Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala: /N/**
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 57

1. **Itsise kgang.**

- a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, Leseka la botala ba loapi.
- b. Bua jaana: Tumi le Geeta ke ditsala tse dikgolo. Fela go diragala sengwe se se ka senyang botsala jwa bona. Tumi o bona leseka le Geeta a le timeditseng. O tota a rata go ipolokela leseka le lentle le le botala ba legodimo, fela o a itse gore Geeta o mo kutlobotlhokong gone le mo latlhegetse. Kgang e tswelala ka go re bolelela gore a Tumi o tla tsaya tshweetso ya go ikanyega kgotsa nnyaa.
- c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
- d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**

- a. Abelana le go tihalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. **Tihalosa togaleano ya go tihaloganya.**

- a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira diphopholetso tsa kitso
- b. Tihalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 37.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 35.
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tthaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - bonnete: Go bua boammaaruri le go dira se se siameng.
 - go sa ikanyege: Se se farologaneng le go ikanyega - go sa bue boammaaruri.
 - leseka: Sebenyane se o se rwalang mo lesekeng la gago.
 - go phatsima: Go phatsima le go galalela jaaka dinaledi.
 - go kgatlhwa: Go kgatlhiwa ke sengwe le go se rata thata.
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete

D: Diragatsa lefoko

T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko

B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
w, kg
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: w**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: kg**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 38.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakakgolo ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *N*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka, *N*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *N*
 - Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *N*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 59

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: Leseka la botla ba loapi.
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 38.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**

- a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - go ikanya: Go solofela gore mongwe o bua boamaruri kgotsa o tla diragatsa ditsholofetso tse a di dirileng.
 - boamaruri: Nnete ya se se diragetseng.
 - maaka: Go bua sengwe se se sa diragalang.
 - go roba: Go senya sengwe kgotsa go se roba se bo se sa tlhole se dira. O ka senya kgolagano ka go se bue boamaruri.
 - go robega: Sengwe se se sa tiholeng se dira, se robegile kgotsa se gobetse.
- b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**

- a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 39.
- b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho.
 - Mongwe le mongwe o kgona go bua maaka, le batho ba bagolo tota. Fela batho ba le bantsi ba bua boamaruri gonne seno se dira gore ba ikutlwe sentle.
 - Go aka ga go motlhofo, sefatlhego sa gago le mmele di ka lemosa ba bangwe gore o bua maaka le fa o leka go nna botlhajana!
 - Go bua boamaruri go dira gore ditsala, ba losika le barutabana ba go ikanye. Botlhe ba tla go ikanya fa o na le nnete.

3. **Buisanang ka setshwantsho.**

- a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
 - Botsa potso ya ntlha.
 - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana dikarabo tsa bona.
 - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
 - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. **Dipotso:**

- a. Ke ka ntlha ya eng batho ba bua maaka?
- b. A o ka akanya ka ga nako nngwe fa o ne o ketefalelwa ke go ikanyega?
- c. Ke ka ntlha ya eng go le botlhokwa go ikanyega?

Medumopuo: Boeletsa go kopanya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo o o pateganeng: kg+w**
 - a. Kwala ditumammogo tse pedi tse di aroganeng mo patitšhokong.
 - b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go dumisa modumo mongwe le mongwe mme go tswa foo a kopanye modumo eo.
 - c. Bolelela barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa ba dirise modumo o o pateganeng.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 40.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalwang mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng ka ona: *Noga. nela***
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 59

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
 - a. Baya barutwana mo maamong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Leseka la botala ba loapi
 - d. Bua jaana: Tumi le Geeta ke ditsala tse dikgolo. Fela go diragala sengwe se se ka senyang botsala jwa bona. Tumi o bona leseka le Geeta a le timeditseng. O tota a rata go ipolokela leseka le lentle le le botala ba legodimo, fela o a itse gore Geeta o mo kutlobotlhokong gonne le mo latlhegetse. Kgang e tswelala ka go re bolelela gore a Tumi o tla tsaya tshweetso ya go ikanyega kgotsa nnyaa.
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
 - c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
 - d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
 - e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
 - f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
 - Botsa barutwana: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

Go kwala: Itsise le go ikatisetsa PYP

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
 - a. Bua jaana, mo bekeng eno re tla tlhoma mogopolo mo: O dirisa ditsejwana (matshwao a puo) go bontsha mafoko a mongwe a a buileng (puo e e tlhamaletseng).
 - b. Kwala polelo mo patišhokong: Neo a re, "Ke bua boammaruri!"
 - c. Tlhalosa PYP mo bokaelong jwa yone: Mafoko a a leng ka mo gare ga ditsejwana ke mafoko a Neo a a buileng. Seno se bidiwa puo e e tlhamaletseng.
2. **Ikatisetse PYP le barutwana.**
 - a. Kwala mo patišhokong: Sam: Ke robile setshamekisi.
 - b. Botsa barutwana: Re ka dirisa jang ditsejwana go fetola polelo eno go nna puo e e tlhamaletseng?
 - c. Abelana dikakanyo le barutwana:
 - Tsenya ditsejwana go dikologa polelo: "Ke robile setshamekisi."
 - Oketsa ka gore ke mang yo o buileng fa pele ga nopo: Sam o rile "Ke robile setshamekisi."
 - Tsenya phegelwana fa pele ga ditsejwana: Sam o rile, "Ke robile setshamekisi."
3. **Naya barutwana nako ya go ikatisetsa PYP ka nosi.**
 - a. Kwala mo patišhokong:
 - Bonolo: Ke buile maaka.
 - Pako: Ke tlhoka thuso.
 - Thabo: Ke ikutlwa ke hutsafetse.
 - b. Tlhalosetsa barutwana: Dirisa ditsejwana go fetolela dipolelo tseno mo puong e e tlhamaletseng.
 - c. Naya barutwana metsotso e le mmalwa go wetsa tiro.
4. **Tlhatlhoba gore barutwana ba tlhaloganya eng.**
 - a. Bitsa barutwana gore ba kopane gape.
 - b. Kopa barutwana ba ba farologaneng gore ba abelane ka dikarabo tsa bone.
 - c. Bontsha: Ditsejwana (matshwao a puo) a dirisiwa go bontsha mafoko a mongwe a a buileng (puo e e tlhamaletseng).

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 40.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Medumopuo: Ikatise go kopanya le go kgaoganya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Thala lenaneothalo mme o kwale medumo e e latelang mo lenaneothalong:** *u, ph, w, kg, e, n, a, l, o, d, i, r*
 - a. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o bue modumo.
 - b. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o kope barutwana ba ba farologaneng gore ba e buise.
2. **Bontsha gore o bopa lefoko jang.**
 - a. Akanya ka lefoko le o ka le bopang o dirisa medumo e e mo lenaneothalong.
 - b. Supa modumo wa ntlha, bua modumo mme o o kwale patitšhokong.
 - c. Boeletsa seno ka medumo yotlhe e e mo lefokong.
 - d. Tsamaisa monwana wa gago fa tlase ga lefoko mme o kopanye medumo go buisa lefoko.
3. **Bitsa barutwana ka bongwe go bopa mafoko.**
 - a. Bitsa barutwana ba le 2–3 go tla go bopa mafoko ba dirisa mokgwa o o tshwanang.
 - b. Siamisa diphoso tse barutwana ba di dirang.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 41.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. Baakanyetsa barutwana mokwalo.

- Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go dikolosa malokololo a diatla go dikologa go ya kwa melemeng le kwa mojeng.
- Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.

2. Bontsha go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng: *Nanoga o mo nele kala.*

- Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
- Laela barutwana go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
- Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 59

1. Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.

- Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Leseka la botala ba loapi
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

2. Dira Puiso ya Bobedi jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana setshwantsho.
- Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisane ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Morutabana o re bontsha gore re rulaganya jang

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsise setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tlile go kwala: Kgang ya go bua maaka le go bua nnete.
2. **Tlhalosa dikarabo tsa gago tsa tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala. Dirisa letlhomeso la go kwala.**

Bua jaana:

 - a. Ke tlile go anela kgang ka ngwana yo o buang maaka ka... go tswa foo a bua nnete.
 - b. Ke tla kwala ditemana tse pedi. E nngwe ka ga nwana yo o buang maaka, e nngwe ka ngwana yo o buang nnete.
 - c. Ke tla kwala ditemana tse pedi. E nngwe ka ga nwana yo o buang maaka, e nngwe ka ngwana yo o buang nnete.
3. **Bontsha go rulaganyetsa tiro ya go kwala mo patišhokong.**
 - a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Phoso e ngwana a e dirang mo kgannyeng ya gago.
 - b. Dira mmapa wa tlhaloganyo go rulaganya kgang ya gago:
 - Mang? (baanelwa)
 - Kae? (lefelo)
 - Ke eng se se sa tsamaeng sentle?
 - Maaka ke eng?
 - Nnete ke eng?
 - Moanelwa o ikutlwa jang?
4. **Dira gore barutwanana ba simolole go akanya.**
 - a. Bua jaana: Kamoso, o tlile go rulaganya mokwalo wa gago. Tla ka dikakanyo tsa gago.

Letlhomeso la go kwala:

Temana 1 – Ke Maaka

Ka letsatsi lengwe, ngwana mongwe yo o bidiwang ____ o ne a...

____ o dirile sengwe se se phoso! O ne a...

____ o ne a ikutlwa...

Fa mogolo a ne a botsa gore, "Go diragetseng?" ____ o ne a bua maaka.

O ne a re, "..."

Temana 2 – Nnete

Moragonyana ____ o ne a ikutlwa...

____ o ne a boela kwa morago mme a re, "Ke tshwanetse go bua nnete. Ke ..."

Mogolo o ne a re, "Ke a go leboga fa o buile nnete," mme...

Kwa bofelong...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 41.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile
moanelwa...
gonne...

Ke ithutile
gore...

Ke akanya
gore go ne
go sa siama /
go siame fa...
gonne...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlokege

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: uta, phema, wela, kgaba, mokgwa
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlokega: Wena o kgona go kgwabofatsa dipitse.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 43.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlohaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 59

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Leseka la botala ba loapi
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompiano re ya go dira kwalo ya go tlhaloganya ka ga kgang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Kwala dipotso mo patitshokong.
 - b. Buisetsa potso nngwe le nngwe kwa godimo.
 - c. Tlhalosa gore potso e batla mofuta ofe wa karabo.
 - d. Sekao: Anna o ne a apere eng? Karabo e tshwanetse go re bolelela ka seaparo sa ga Anna.
 - e. Sekao: O akanya gore Anna a ka bo a dirile eng? Karabo ga e yo mo setlhangweng – barutwana ba tshwanetse go akanya ka dikarabo tsa bona.
 - f. Bontsha barutwana gore fa tlase ga potso nngwe le nngwe go na le polelo e simololang karabo. Tlhalosa gore ba tshwanetse go dirisa seno go ba thusa go kwala karabo ya bona.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibuka tsa go kwalela tsa bona mme ba kwale letlha le setlhogo: Go tlhaloganya.
 - b. Bolelela barutwana go dirisa 'polelo e simololang karabo' fa tlase ga potso nngwe le nngwe mme ba kwale karabo ya potso nngwe le nngwe ka mo dibukeng tsa bona.
 - c. Laela barutwana go dirisa kitso ya medumopuo ya bona go kwala mafoko a basa a itseng. Ba tshwanetse go bua lefoko ka bonya mme ba kwale medumo e ba e utlwang.
 - d. Dipotso le dipolelo tse di simololang
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Kwalo ya Go tlhaloganya

1. **Leseka le ne le lebega jang?**
Leseka le ne le...
2. **Ke mang yo o latlhegetsweng ke leseka?**
... o latlhegetswe ke leseka.
3. **Tumi o ne a beile leseka kwa kae?**
Tumi o ne a tshola leseka...

4. **Ke eng se se dirileng gore Tumi a busetse leseka?**

Tumi o ne a busa leseka gonne...

5. **Geeta o ne a reng fa Tumi a mo naya leseka?**

Tumi o ne a re:

Go kwala: Barutwana ba rulaganya

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka setlhogo sa go kwala.**

a. Bua jaana, mo modikologong ono re tla kwala: Kgang ya go bua maaka le go bua nnete.

2. **Laela barutwana go akanya ka dikarabo tsa bona tsa setlhogo sa go kwala.**

- a. Bua jaana, jaanong akanya ka mokgwa o o tla arabang setlhogo sa go kwala ka teng.
- b. Laela barutwana go abelana kakanyo ya bona le balekane ba bona.
- c. Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona le phaphosi.

3. **Laela barutwana go rulaganya go kwala ga bona mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**

a. Bua jaana: Bua jaana: Jaanong dirisa mmapa wa tlhaloganya go kwala dikakanyo tsa gago le thulaganyo ya gago ya tiro ya go kwala.

4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go rulaganya.**

- a. Bua jaana: Mpolelele ka dikakanyo tsa gago.
- b. Thusa barutwana ba ba kgaratlang go wetsa mmapa wa bona wa tlhaloganyo.

Letlhomeso la go kwala:

Temana 1 – Ke Maaka

Ka letsatsi lengwe, ngwana mongwe yo o bidiwang ____ o ne a...

____ o dirile sengwe se se phoso! O ne a...

____ o ne a ikutlwa...

Fa mogolo a ne a botsa gore, "Go diragetseng?" ____ o ne a bua maaka.

O ne a re, "..."

Temana 2 – Nnete

Moragonyana ____ o ne a ikutlwa...

____ o ne a boela kwa morago mme a re, "Ke tshwanetse go bua nnete. Ke ..."

Mogolo o ne a re, "Ke a go leboga fa o buile nnete," mme...

Kwa bofelong...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 43.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba ba
tlhophilweng
go tla le
selwana
kgotsa
setshwantsho
sa go
'Bontsha le
go Bua'

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: Bontsha le go ba bolelela**
 - a. Emisetsa selwana kgotsa setshwantsho se o se tlleng go re bontsha sona kwa godimo.
 - b. Re bolelele ka selwana kgotsa setshwantsho. Bua jaana:
 - Gompiano ke tlile go le bolelela ka...
 - Ke... (bogolo, mmala, bokete, phopholego, jalo jalo.)
 - E dirisetswa...
 - Ke a se rata ka gone...
 - c. Go tswa foo, botsa phaposi: Aa go na le dipotso?
 - d. Fa mongwe a na le potso, leka ka bojotlhe go e araba.
3. **Gopotsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
 - a. Fa o neela puo, gakologelwa go:
 - Emisa selwana kgotsa setshwantsho gore mongwe le mongwe a se bone
 - Bua polelo ya gago ka tatelano e e nepagetseng
 - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
 - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
 - a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
 - b. Kwa bokhutlong ba thuto, naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lehang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
ng, k
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: ng**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: k**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 45.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakannye ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *pv*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka: *pv*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *pv*
 - a. Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *pv*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 71

1. **Itsise kgang.**

- Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng: Mosimanyana wa modisa yo o goang 'tau'.
- Bua jaana: Kgang eno ke tthamane, e e tshwanetseng go re naya thuto. Modise e ne e le mosimane yo o senang tsebe yo o neng a disa motlhape wa dikgomo. Ka dinako dingwe fa a le bodutu, o ne a goa a re go na le tau e e tthasetseng dikgomo tsa gagwe. Tswelela ka go buisa go bona gore batho ba mo motseng ba dirile eng fa Modise a ne a goa 'tau'.
- Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
- Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**

- Abelana le go tthalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. **Tthalosa togaleano ya go tthaloganya.**

- Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira diphopholetso tsa kitso.
- Tthalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 45.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 35.
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tthaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - baagi ba motse: Batho ba ba nnang mo motseng, o o leng monnye go na le toropo.
 - tlhasela: Go leka go gobatsa mongwe kana sengwe.
 - tsietso: Go dira gore motho a dumele sengwe se e seng boammaaruri.
 - tsietsa: Go dira gore motho a dumele sengwe se e seng boammaaruri.
 - go lelekisa: Go latelela mongwe kana sengwe go leka go se tshwara.
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
 D: Diragatsa lefoko
 T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
 B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
tsh, p
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: tsh**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: p**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 46.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakakgolo ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *P*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka, *P*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *P*
 - Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *P*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 74

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kang: Mosimanyana wa modisa yo o goang 'tau'.
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 46.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 47.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
 - a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
 - a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
 - b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
 - c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
 - d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgangya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
 - e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
 - Nkoko o bone seripa sa sejo se se monate sa gagwe se se jelweng...
 - Nkoko o letile motshegare otlhe go ja dimonamone tsa gagwe...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka Dikgang tsa bona ka tidimalo.
 - b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhopha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa "thobane ya go bua/leje" go dira seno.
 - c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
 - a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1–2 dipotso ka dikgang tsa ditlhopha tsa bona.
 - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
 - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
 - b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona.
Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, le kang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Boeletsa go kopanya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo o o pateganeng: $n+tl+w$**
 - a. Kwala ditumammogo tse pedi tse di aroganeng mo patitšhokong.
 - b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go dumisa modumo mongwe le mongwe mme go tswa foo a kopanye modumo eo.
 - c. Bolelela barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa ba dirise modumo o o pateganeng.

2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**

- a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 48.
- b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
- c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go otlololela menwana ka mogare le kwa ntle.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalwang mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng ka ona: *Pega. pogo***
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 74

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
 - a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Mosimanyana wa modisa yo o goang 'tau'.
 - d. Bua jaana: Kgang eno ke tlhamane, e e tshwanetseng go re naya thuto. Modise e ne e le mosimane yo o senang tsebe yo o neng a disa motlhape wa dikgomo. Ka dinako dingwe fa a le bodutu, o ne a goa a re go na le tau e e tlhasetseng dikgomo tsa gagwe. Tswelela ka go buisa go bona gore batho ba mo motseng ba dirile eng fa Modise a ne a goa 'tau'.
 - e. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
 - c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
 - d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
 - e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
 - f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso.
 - Botsa barutwana: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

Go kwala: Morutabana o re bontsha kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsitse gape setlhogo sa go kwala le ditlhokego tsa sona.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tlile go kwala: Kgang ya go bua maaka le go bua nnete.
 - b. Tlhalosa ditlhokego tsa tiro:
 - Mofuta: Kgang ya maitlhamelo / maitlhamelo
 - Dipolelo / ditemana: Kwala temana ya bonnye dipolelo di le thataro. Kwala bonnye ditemana di le pedi, nngwe le nngwe e nne le setlhogo sa yona.
 - PYP: Kwala polelo e e nang le ditsejwana (puo e e tlhamaletseng).
2. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
 - a. Gakolola barutwana ka dikakanyo tsa gago go tswa go mmapeng wa tlhaloganyo.
 - b. Bontsha barutwana gore ba tla wetsa jang letlhomeso la go kwala ba dirisa thulaganyo.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
 - a. Bua jaana: jaanong dirisa thulaganyo ya gago go feleletsa letlhomeso la go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go simolola go kwala.**
 - a. Bua jaana: A re lebeleleng mmapa wa rona wa tlhaloganyo mme re o dirise go simolola go kwala.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlheng go dirisa letlhomeso la go kwala.

Letlhomeso la go kwala:

Temana 1 – Ke Maaka

Ka letsatsi lengwe, ngwana mongwe yo o bidiwang ____ o ne a...

____ o dirile sengwe se se phoso! O ne a...

____ o ne a ikutlwa...

Fa mogolo a ne a botsa gore, "Go diragetseng?" ____ o ne a bua maaka.

O ne a re, "..."

Temana 2 – Nnete

Moragonyana ____ o ne a ikutlwa...

____ o ne a boela kwa morago mme a re, "Ke tshwanetse go bua nnete. Ke..."

Mogolo o ne a re, "Ke a go leboga fa o buile nnete," mme...

Kwa bofelong...

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 48.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Medumopuo: Ikatise go kopanya le go kgaoganya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Thala lenaneothalo mme o kwale medumo e e latelang mo lenaneothalong:** *ng, k, tsh, p, n, tl, w, o, e, a, m, g*
 - a. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o bue modumo.
 - b. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o kope barutwana ba ba farologaneng gore ba e buise.
2. **Bontsha gore o bopa lefoko jang.**
 - a. Akanya ka lefoko le o ka le bopang o dirisa medumo e e mo lenaneothalong.
 - b. Supa modumo wa ntlha, bua modumo mme o o kwale patitšhokong.
 - c. Boeletsa seno ka medumo yotlhe e e mo lefokong.
 - d. Tsamaisa monwana wa gago fa tlase ga lefoko mme o kopanye medumo go buisa lefoko.
3. **Bitsa barutwana ka bongwe go bopa mafoko.**
 - a. Bitsa barutwana ba le 2–3 go tla go bopa mafoko ba dirisa mokgwa o o tshwanang.
 - b. Siamisa diphoso tse barutwana ba di dirang.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 49.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go dikolosa malokololo a diatla go dikologa go ya kwa melemeng le kwa mojeng.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng: Pule o gapa dipodi.**
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 74

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
 - a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Mosimanyana wa modisa yo o goang 'tau'
 - d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana setshwantsho.
 - c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
 - d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisane ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Barutwana ba kwala kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka ga tiro ya go kwala le tlhokego tsa yona.**
 - a. Bua jaana, gompiano re tla wetsa go kwala: Kgang ya go bua maaka le go bua nnete.
2. **Laela barutwana go tswela go kwala mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
3. **Farolanya.**
 - a. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go wetsa letlhomeso la go kwala.
 - b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala polelo e nngwe mo kwalong ya gago.
4. **Neela tirogae fa go tlhokega.**
 - a. Tlhalosa gore barutwana ba tshwanetse go feleletsa go kwala tirogae ya bona fa ba sa e fetsa.

Letlhomeso la go kwala

Temana 1 – Ke Maaka

Ka letsatsi lengwe, ngwana mongwe yo o bidiwang ____ o ne a...
____ o dirile sengwe se se phoso! O ne a...
____ o ne a ikutlwa...

Fa mogolo a ne a botsa gore, "Go diragetseng?" ____ o ne a bua maaka.
O ne a re, "..."

Temana 2 – Nnete

Moragonyana o ne a ikutlwa...

____ o ne a boela kwa morago mme a re, "Ke tshwanetse go bua nnete. Ke..."
Mogolo o ne a re, "Ke a go leboga fa o buile nnete," mme...
Kwa bofelong...

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 49.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomiso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile
moanelwa...
gonne...

Ke ithutile
gore...

Ke akanya
gore go ne
go sa siama /
go siame fa...
gonne...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomiso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: ngamola, katisa, tshetlha, peipi, ntlwaela
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Ntlwana ya boithusetso e dirisa metsi.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 51.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tthaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhophu.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 69

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Mosimanyana wa modisa yo o goang 'tau'
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompiano re ya go thala le go kwala ka karolo e re e ratang mo kgannyeng ya rona.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
 - b. Bula matlho a gago mme o bue jaana: Karolo ya me e ke e ratang ka kgang ke fa...
 - c. Leka gore o seke wa tlhopha sekao sa karolo e e botlhofo thata ya kgang.
 - d. Thala setshwantsho sa ka bonako mo patitšhokong. Fa o ntse o thala, tlhalosa gore o thala eng.
 - e. O ketsa ka dipolelo di le 1–2 ka ga setshwantsho sa gago: Ke ratile...
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bolelela barutwana go tswala matlho a bona mme ba akanye ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
 - b. Bua jaana: Akanya ka kakanyo ya gago, o seke wa kopisa sekao sa me.
 - c. Morago ga foo, bolelela barutwana go bula matlho a bona mme ba buisane ka dikarabo tsa bona le molekane wa bona.
 - d. Go tsweng foo, laela barutwana go thala karolo eno ya kgang mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - e. Thusa barutwana kwala ka dipolelo di le 1–2 mo ditshwantshong tsa bona.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Morutabana o bontsha go baakanya mme barutwana ba a baakanya

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya
DBE 1

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala:** Kgang ya go bua maaka le go bua nnete.
2. **Itsise lenaane la go siamisa**
 - a. Bua jaana, gonpieno re tlike go siamisa go kwala ga rona re dirisa lenaane la go siamisa:
 - Dipolelo / ditemana: Kwala temana ya bonnye dipolelo di le thataro. Kwala bonnye ditemana di le pedi, nngwe le nngwe e nne le setlhogo sa yona.
 - PYP:
 - Tlhaka ya ntlha ya polelo ke tlhakakgolo.
 - Matshwao a a nepagetseng a dirisiwa kwa bofelong ba polelo.
 - Ditsejwana (matshwao a puo) a dirisiwa go bontsha mafoko a mongwe a a buileng (puo e e tlhamaletseng).
3. **Bontsha go siamisa.**
 - a. Kwala polelo mo patitšhokong e e nang le diphoso.
 - b. Bontsha barutwanai gore ba ka siamisa jang phoso eo.
4. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
 - a. Bua jaana, jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa se re se kwadileng.
 - b. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.
5. **Ba neele tiro ya go kwala go tswa go Bukatirong ya DBE.**
 - a. Fa barutwana ba wetsa go siamisa, ba tlhalosetse gore ba tshwanetswe go direla mo Bukatirong ya bona ya DBE.
 - b. Laela barutwana go wetsa:
 - Bukatiro ya DBE tsebe: 20
 - Kwala palo ya ditshwantsho go bontsha tatelano e e siameng.
 - Kwala polelo e le nngwe ka setshwantsho sengwe le sengwe. Netefatsa gore polelo ya gago e anela kang.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 51.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho
le dilwana
tsa nnete tsa
thitokgang go
bontshiwa

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang: Thuto ya rona**
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
 - Ke ditsela dife tse di farologaneng tse re ka ithutang dilo tse dintšhwa?
 - Ke eng se o batlang go ithuta ka sona?
 - A o akanya gore sekolo se botlhokwa go gaisa mo basimaneng kgotsa mo basetsaneng, kgotsa se botlhokwa mo go botlhe? Goreng?
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 53.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
 - a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
 - b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago:
O le aramele le sa go tlahabetse.
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
 - a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
 - b. Rotloetsa barutwana go abelana dikakanyo tsa bona.
 - c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang:
Dirisa tshono nngwe le nngwe go ithuta dilo tse dintšhwa.

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
ny, t
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: ny**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: t**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 55.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakannye ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *q*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka: *q*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *q*
 - a. Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *q*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 85

1. **Itsise kgang.**

- Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng: Botshelo kwantle ga tekanyetso.
- Bua jaana: Kgang ya nnete ya Rebeca Gyumi e diragalela kwa Tanzania. Mo botshelong jwa gagwe jotlhe, balelapa la ga Rebeca ba ne ba mo rotloetsa go bona thuto e e siameng. Mme le fa balelapa la gagwe ba ne ba mo tshageditse, basetsana ba banyane ba le bantsi ba ne ba tswa mo sekolong go nyalwa. Buisa ka ga botshelo jwa Rebeca go bona se a se dirileng ka thuto ya basetsana kwa Tanzania.
- Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
- Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**

- Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**

- Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira ditshekatsheko.
- Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 55.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 53.
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tthaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - Tanzania: Naga e e kwa Aforikabotlhaba e e nang le thaba e e kwa godimo go di gaisa tsotlhe mo Aforika.
 - thuto: Go ithuta kwa sekolong kgotsa go tswa go ba bangwe gore o itse go le gontsi le go kgona go dira dilo tse ditšhwa.
 - tekanyetso: Selekanyo se segolo go gaisa kana ntlha e e kwa kgakala go gaisa e sengwe se ka kgonang go fitlha kwa go yone.
 - letlelela: Go kaya fa mongwe a ka dira sengwe; go naya tetla.
 - mmueledi: Motho yo o ithutileng dithuto tsa molao mme a thusa batho ka mathata a semolao.
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
D: Diragatsa lefoko
T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
ts, mm
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: ts**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: mm**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 56.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakakgolo ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *Q*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka, *Q*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *Q*
 - Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *Q*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 87

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: Botshelo kwantle ga tekanyetso.
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 56.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**

- a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - serutwa: Sengwe se o se ithutang kwa sekolong jaaka dipalo, go buisa le saense.
 - go ithuta: Go senya nako o ikatisa le go ithuta gore o kgone go tlhaloganya le go gakologelwa tshedimosetso.
 - go aloga: Go wetsa kgato e e reling ya thutego jaaka sekolo se se potlana kgotsa se se kwa godimo.
 - dikalogo: Moletlo o o kgethegilemg wa go akgola batho ba ba weditseng dithuto.
 - tiro: Tiro e motho a e dirang jaaka go nna morutabana, ngaka kgotsa motaki.
- b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**

- a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 57.
- b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
 - Letsatsi lengwe le lengwe, dimilione tsa bana ba ithuta dilo tse dingwe fela jaaka wena.
 - E ka nna naga nngwe le nngwe mo lefatsheng e na le dikolo.
 - O kgona go ithuta le fa o se mo phaposiborutelong! Re kgona go ithuta mo ditsaleng, dibuka, dikhomputara, mafelo a go bolokela dilo tsa bogologolo le mo tlholegong.

3. **Buisanang ka setshwantsho.**

- a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
 - Botsa potso ya ntlha.
 - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana dikarabo tsa bona.
 - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
 - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. **Dipotso:**

- a. Goreng o akanya gore go tsena sekolo go botlhokwa?
- b. Fa o ne o ka kwala ka dirutwa tsa gago kwa sekolong, o ne o ka kwala ka sefe?
- c. Ke mang gape yo o ithutang sengwe mo go ena ntle le morutabana wa gago?

Medumopuo: Boeletsa go kopanya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo o o pateganeng: *n+tsh***
 - a. Kwala ditumammogo tse pedi tse di aroganeng mo patitšhokong.
 - b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go dumisa modumo mongwe le mongwe mme go tswa foo a kopanye modumo eo.
 - c. Bolelela barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa ba dirise modumo o o pateganeng.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 58.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalwang mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng ka ona: *Qhebega. Qoqo***
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 87

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
 - a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Botshelo kwantle ga tekanyetso
 - d. Bua jaana: Kgang ya nnete ya Rebeca Gyumi e diragalela kwa Tanzania. Mo botshelong jwa gagwe jotlhe, balelapa la ga Rebeca ba ne ba mo rotloetsa go bona thuto e e siameng. Mme le fa balelapa la gagwe ba ne ba mo tshageditse, basetsana ba bannye ba le bantsi ba ne ba tswa mo sekolong go nyalwa. Buisa ka ga botshelo jwa Rebeca go bona se a se dirileng ka thuto ya basetsana kwa Tanzania.
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
 - c. Fa go tlhokega, emisa mme o tihalosetse barutwana.
 - d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
 - e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
 - f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tihaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira ditshekatshenko
 - Botsa barutwana: Ka dinako dingwe re tshwanetse go dira dikattholo tsa rona ka se se diragalang mo kgannyeng. O akanya eng ka tshweetso / ditiro tsa moanelwa?

Go kwala: Itsise le go ikatisetsa PYP

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege.

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
 - a. Bua jaana, mo bekeng eno re tla tlhoma mogopolo mo: O dirisa lekopanyi 'le' go kopanya dilo di le pedi tse di amanag kgotsa dikakanyo.
 - b. Kwala polelo mo patišhokong:
Ke tabogetse kwa phakeng. Ke tshamekile mo moswinking.
Ke tabogetse kwa **phakeng** mme ka tshameka mo meswinking.
 - c. Tlhalosa PYP mo bokaelong jwa yone:
 - Re dirisa 'le' go kopanya dikakanyo tse pedi kgotsa dilo tse pedi.
 - Dikakanyo di tshwanetse go amana.
 - Go tabogela kwa phakeng le go tshameka mo meswinking di a amana mme o ka kopanya dikakanyo tseno ka lefoko 'le'.
2. **Ikatisetse PYP le barutwana.**
 - a. Kwala mo patišhokong: Ke rata dikatse. Ke rata dintšwa.
 - b. Botsa barutwana: Re ka dirisa jang 'le' go kopanya dipolelo tse pedi tseno?
Kopanya dipolelo tse pedi o dirisa 'le':
 - Tlosa khutlo mo polelong ya ntlha.
 - Tsenya 'le' mo gare ga dipolelo tse pedi.
 - Nna le khutlo e le nngwe kwa bofelong.
 - Polelo e ntšhwa: Ke rata dikatse le dintšwa.
3. **Naya barutwana nako ya go ikatisetsa PYP ka nosi.**
 - a. Kwala mo patišhokong:
 - O ja reisi. O ja koko.
 - O ne a tlola. O ne a tshega.
 - Ke tla buisa buka ya me. Ke tla ya go robala.
 - b. Tlhalolosetsa barutwana: Dirisa lekopanyi 'le' go kopanya dipolelo.
 - c. Naya barutwana metsotso e le mmalwa go wetsa tiro.
4. **Tlhatlhoba gore barutwana ba tlhaloganya eng.**
 - a. Bitsa barutwana gore ba kopane gape.
 - b. Kopa barutwana ba ba farologaneng gore ba abelane ka dikarabo tsa bone.
 - c. Bontsha: Lekopanyi 'le' le dirisediwa go kopanya dilo di le pedi tse di amanang kgotsa dikakanyo.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 58.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Ikatise go kopanya le go kgaoganya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Thala lenaneothalo mme o kwale medumo e e latelang mo lenaneothalong:** *ny, t, ts, mm, n, tsh, a, i, s, e, f, o*
 - a. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o bue modumo.
 - b. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o kope barutwana ba ba farologaneng gore ba e buise.
2. **Bontsha gore o bopa lefoko jang.**
 - a. Akanya ka lefoko le o ka le bopang o dirisa medumo e e mo lenaneothalong.
 - b. Supa modumo wa ntlha, bua modumo mme o o kwale patitšhokong.
 - c. Boeletsa seno ka medumo yotlhe e e mo lefokong.
 - d. Tsamaisa monwana wa gago fa tlase ga lefoko mme o kopanye medumo go buisa lefoko.
3. **Bitsa barutwana ka bongwe go bopa mafoko.**
 - a. Bitsa barutwana ba le 2–3 go tla go bopa mafoko ba dirisa mokgwa o o tshwanang.
 - b. Siamisa diphoso tse barutwana ba di dirang.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 59.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng:** *Pula e a na mo Qhebeqa.*
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 87

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
 - a. Baya barutwana mo maamong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Botshelo kwantle ga tekanyetso
 - d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira ditshekatsheko
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ka dinako dingwe re tshwanetse go dira dikatlholo tsa rona ka se se diragalang mo kgannyeng. O akanya eng ka tshweetso / ditiro tsa moanelwa?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana setshwantsho.
 - c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
 - d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Morutabana o re bontsha gore re rulaganya jang

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsise setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tlile go kwala: Lefelo kgotsa selo se o se ratang thata kwa sekolong.
2. **Tlhalosa dikarabo tsa gago tsa tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala. Dirisa letlhomeso la go kwala.**
 - a. Bua jaana: Ke tla kwala ka dilo tse ke di ratang kwa sekolong. Ke rata...
3. **Bontsha go rulaganyetsa tiro ya go kwala mo patišhokong.**
 - a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Dilo tse ke di ratang kwa sekolong
 - b. Dira mmapa wa tlhaloganyo go rulaganya kgang ya gago:
 - Serutwa se ke se ratang thata
 - Lefelo le ke le ratang thata
 - Tirwana e ke e ratang thata
 - Motho yo ke mo ratang thata
 - Maikutlo a me
4. **Dira gore barutwanana ba simolole go akanya.**
 - a. Bua jaana: Kamoso, o tlile go rulaganya mokwalo wa gago. Tla ka dikakanyo tsa gago.

Letlhomeso la go kwala:

Ke tsena sekolo ____.

Selo se ke se ratang thata kwa sekolong ke...

Ke a se rata ka gone...

Gape ke rata...

Lefelo le ke le ratang thata kwa sekolong ke...

Motho yo ke mo ratang thata kwa sekolong ke...

Ke ikutlwa ke ____ kwa sekolong gone...

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 59.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomiso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile
moanelwa...
gonne...

Ke ithutile
gore...

Ke akanya
gore go ne
go sa siama /
go siame fa...
gonne...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomiso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: manyeme, telele, tsenela, mmatli, ntsha
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Kgomo e na le mmala o montsho le bosweu.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 61.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tshaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhopho.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 83

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Botshelo kwantle ga tekanyetso
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompiano re ya go dira kwalo ya go tlhaloganya ka ga kgang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Kwala dipotso mo patitšhokong.
 - b. Buisetsa potso nngwe le nngwe kwa godimo.
 - c. Tlhalosa gore potso e batla mofuta ofe wa karabo.
 - d. Sekao: Anna o ne a apere eng? Karabo e tshwanetse go re bolelela ka seaparo sa ga Anna.
 - e. Sekao: O akanya gore Anna a ka bo a dirile eng? Karabo ga e yo mo setlhangweng – barutwana ba tshwanetse go akanya ka dikarabo tsa bona.
 - f. Bontsha barutwana gore fa tlase ga potso nngwe le nngwe go na le polelo e simololang karabo. Tlhalosa gore ba tshwanetse go dirisa seno go ba thusa go kwala karabo ya bona.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibuka tsa go kwalela tsa bona mme ba kwale letlha le setlhogo: Go tlhaloganya.
 - b. Bolelela barutwana go dirisa 'polelo e simololang karabo' fa tlase ga potso nngwe le nngwe mme ba kwale karabo ya potso nngwe le nngwe ka mo dibukeng tsa bona.
 - c. Laela barutwana go dirisa kitso ya medumopuo ya bona go kwala mafoko a basa a itseng. Ba tshwanetse go bua lefoko ka bonya mme ba kwale medumo e ba e utlhang.
 - d. Dipotso le dipolelo tse di simololang
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Kwalo ya Go tlhaloganya

1. **Kgang eno ke ya mofuta ofe?**
Kgang eno ke ya nnete / ya maitlhamelo.
2. **Kgang eno e diragalela kwa kae?**
Kgang eno e diragalela kwa...
3. **Leina la sekolo se se potlana sa ga Rebeca e ne e le eng?**
Sekolo sa ga Rebeca se ne se bediwa...

4. **Rebeca o ne a lemoga eng kwa sekolo se segolwane?**

Rebeca o ne a lemoga...

5. **Ke molao ofe o Rebeca a neng a batla go o fetola?**

Rebeca o ne a batla go fetola molao o o neng o re...

Go kwala: Barutwana ba rulaganya

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka setlhogo sa go kwala.**

a. Bua jaana, mo modikologong ono re tla kwala: Lefelo kgotsa selo se o se ratang thata kwa sekolong.

2. **Laela barutwana go akanya ka dikarabo tsa bona tsa setlhogo sa go kwala.**

a. Bua jaana, jaanong akanya ka mokgwa o o tla arabang setlhogo sa go kwala ka teng.

b. Laela barutwana go abelana kakanyo ya bona le balekane ba bona.

c. Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona le phaphosi.

3. **Laela barutwana go rulaganya go kwala ga bona mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**

a. Bua jaana: Jaanong dirisa mmapa wa tlhaloganya go kwala dikakanyo tsa gago le thulaganyo ya gago ya tiro ya go kwala.

4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go rulaganya.**

a. Bua jaana: Mpolelele ka dikakanyo tsa gago.

b. Thusa barutwana ba ba kgaratlang go wetsa mmapa wa bona wa tlhaloganyo.

Letlhomeso la go kwala:

Ke tsena sekolo ____.

Selo se ke se ratang thata kwa sekolong ke...

Ke a se rata ka gone...

Gape ke rata...

Lefelo le ke le ratang thata kwa sekolong ke...

Motho yo ke mo ratang thata kwa sekolong ke...

Ke ikutlwa ke ____ kwa sekolong gone...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 61.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: O abelana dikgang tse di kgethegileng**
 - a. Re bolelele gore dikgang tsa gago ke ka ga eng. Bua jaana:
 - Gompieno ke tlile go le bolelela ka...
 - Go tswa foo, abelana dikgang tsa gago.
 - Re bolelele gore go diragetse eng ka tatelano e e nepagetseng.
 - Re bolelele dintlha tse di botlhokwa tsa kgang ya gago.
 - Feleletsa ka go re bolelela gore dikgang tsa gago di go dirile gore o ikutlwe jang.
3. **Gopotsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
 - a. Fa o abelana dikgang tsa gago, gakologelwa go:
 - Re bolelela gore dikgang tsa gago ke ka ga eng
 - Re bolelela gore go diragetse eng
 - Re bolelela gore se diragaletse mang
 - Bua polelo ya gago ka tatelano e e nepagetseng
 - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
 - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
 - a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
 - b. Kwa bokhutlong ba thuto, naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lehang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
tš, oo
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: tš**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: oo**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 63.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakannye ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** ⚡
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka: ⚡
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** ⚡
 - a. Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** ⚡
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 99

1. **Itsise kgang.**

- a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng: Malala o lwela thuto.
- b. Bua jaana: Kgang eno ya nnete e diragetse mo ngwageng wa 2012, e seng bogologolo thata. Malala le balelapa la gagwe ba ne ba nna mo karolong e e nang le kagiso ya Pakistan, Fela ma Taliban, setlhopha sa banna ba ba nang le melao e e gagametseng ya bodumedi, le gore batho ba tshele jang, ba ne ba thopa karolo eo. Ba ne ba gatelela gore basetsana ba tlogele sekolo. Malala le balelapa la gagwe ba ne ba ganetsana le seno, mme ba tsaya tshweetso ka bopelokgale go lwantsha seno. Fela go ne ga diragala eng ka Malala? Reetsa kgang eno e e kgatlhisang go itse.
- c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
- d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**

- a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**

- a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira dikgolaganyo
- b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 63.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 53.
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tthaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - Pakistan: Naga e e kwa Asiaborwa, e e itsegeng ka dithaba tse di kwa godimo le dijo tse di monate.
 - tšhono: Tšhono ya go dira sengwe se se molemo, jaaka go ithuta kana go leka tiro e ntšhwa.
 - thibela: Go tlhoma molao wa gore sengwe ga se a letlelelwa.
 - thibetswe: Ga go a letlelelwa kgotsa go kgatlhanong le melao.
 - phasalatsosebele ya inthanete: Lefelo le le mo mafaratlhatlheng a inthanete mo go lone mongwe a kwalang megopolo ya gagwe le dikgang tsa gagwe gore ba bangwe ba di buise.
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete

D: Diragatsa lefoko

T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko

B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa:
rr, tl
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo 1: rr**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa modumo 2: tl**
 - a. Bua modumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
 - d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 64.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakakgolo ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *R*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka, *R*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *R*
 - Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *R*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 101

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: Malala o lwela thuto
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 64.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 65.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
 - a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
 - a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
 - b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
 - c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
 - d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgangya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
 - e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
 - Bana ba ne ba batlana le...
 - Hutshe ya dialoga ya bogologolo e ne ya wa go tswa ka mo khabotong...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka Dikgang tsa bona ka tidimalo.
 - b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhopha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa "thobane ya go bua/leje" go dira seno.
 - c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
 - a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1–2 dipotso ka dikgang tsa ditlhopha tsa bona.
 - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
 - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
 - b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona. Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, le kang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Boeletsa go kopanya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa modumo o o pateganeng: s+w**
 - a. Kwala ditumammogo tse pedi tse di aroganeng mo patitšhokong.
 - b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go dumisa modumo mongwe le mongwe mme go tswa foo a kopanye modumo eo.
 - c. Bolelela barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa ba dirise modumo o o pateganeng.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 66.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go otlolela menwana ka mogare le kwa ntle.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalwang mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng ka ona: *Raga. rema***
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 95

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
 - a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Malala o lwela thuto
 - d. Bua jaana: Kgang eno ya nnete e diragetse mo ngwageng wa 2012, e seng bogologolo thata. Malala le balelapa la gagwe ba ne ba nna mo karolong e e nang le kagiso ya Pakistan, Fela ma Taliban, setlhophisa banna ba ba nang le melao e e gagametseng ya bodumedi, le gore batho ba tshela jang, ba ne ba thopa karolo eo. Ba ne ba gatelela gore basetsana ba tlogele sekolo. Malala le balelapa la gagwe ba ne ba ganetsana le seno, mme ba tsaya tshweetso ka bopelokgale go lwantsha seno. Fela go ne ga diragala eng ka Malala? Reetsa kgang eno e e kgatlhisang go itse.
 - e. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
 - c. Fa go tlhokega, emisa mme o tshalosetse barutwana.
 - d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
 - e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
 - f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira dikgolaganyo
 - Botsa barutwana: A o ka dira dikgolaganyo le kgang eno? A sengwe se se tshwanang le seno se kile sa go diragalela kgotsa mongwe yo o mo itseng?

Go kwala: Morutabana o re bontsha kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsitse gape setlhogo sa go kwala le ditlhokego tsa sona.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tlile go kwala: Lefelo kgotsa selo se o se ratang thata kwa sekolong.
 - b. Tlhalosa ditlhokego tsa tiro:
 - Mofuta: Kanelo ya motho ka nosi / kanelo ya botshelo jwa me
 - Dipolelo / ditemana: Kwala temana ya bonnye dipolelo di le supa.
 - PYP: Kwala polelo o dirisa lekopanyi 'le'.
2. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
 - a. Gakolola barutwana ka dikakanyo tsa gago go tswa go mmapeng wa tlhaloganyo.
 - b. Bontsha barutwana gore ba tla wetsa jang letlhomeso la go kwala ba dirisa thulaganyo.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
 - a. Bua jaana: jaanong dirisa thulaganyo ya gago go feleletsa letlhomeso la go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go simolola go kwala.**
 - a. Bua jaana: A re lebeleleng mmapa wa rona wa tlhaloganyo mme re o dirise go simolola go kwala.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlang go dirisa letlhomeso la go kwala.

Letlhomeso la go kwala:

Ke tsena sekolo ____.

Selo se ke se ratang thata kwa sekolong ke...

Ke a se rata ka gone...

Gape ke rata...

Lefelo le ke le ratang thata kwa sekolong ke...

Motho yo ke mo ratang thata kwa sekolong ke...

Ke ikutlwa ke ____ kwa sekolong gone...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 66.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Medumopuo: Ikatise go kopanya le go kgaoganya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Thala lenaneothalo mme o kwale medumo e e latelang mo lenaneothalong:** *tš, oo, rr, tl, s, w, e, a, o, b, i, m*
 - a. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o bue modumo.
 - b. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o kope barutwana ba ba farologaneng gore ba e buise.
2. **Bontsha gore o bopa lefoko jang.**
 - a. Akanya ka lefoko le o ka le bopang o dirisa medumo e e mo lenaneothalong.
 - b. Supa modumo wa ntlha, bua modumo mme o o kwale patitšhokong.
 - c. Boeletsa seno ka medumo yotlhe e e mo lefokong.
 - d. Tsamaisa monwana wa gago fa tlase ga lefoko mme o kopanye medumo go buisa lefoko.
3. **Bitsa barutwana ka bongwe go bopa mafoko.**
 - a. Bitsa barutwana ba le 2–3 go tla go bopa mafoko ba dirisa mokgwa o o tshwanang.
 - b. Siamisa diphoso tse barutwana ba di dirang.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 67.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng:** *Roba kala o bo e nema.*
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 95

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
 - a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Malala o lwela thuto
 - d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira dikgolaganyo
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: A o ka dira dikgolaganyo le kgang eno? A sengwe se se tshwanang le seno se kile sa go diragalela kgotsa mongwe yo o mo itseng?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana setshwantsho.
 - c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
 - d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Barutwana ba kwala kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka ga tiro ya go kwala le tlhokego tsa yona.**
 - a. Bua jaana, gompiano re tla wetsa go kwala: Lefelo kgotsa selo se o se ratang thata kwa sekolong.
2. **Laela barutwana go tswela go kwala mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
3. **Farolanya.**
 - a. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go wetsa letlhomeso la go kwala.
 - b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: kwala polelo e nngwe mo kwalong ya gago.
4. **Neela tirogae fa go tlhokega.**
 - a. Tlhalosa gore barutwana ba tshwanetse go feleletsa go kwala tirogae ya bona fa ba sa e fetsa.

Letlhomeso la go kwala:

Ke tsena sekolo ____.

Selo se ke se ratang thata kwa sekolong ke...

Ke a se rata ka gone...

Gape ke rata...

Lefelo le ke le ratang thata kwa sekolong ke...

Motho yo ke mo ratang thata kwa sekolong ke...

Ke ikutlwa ke ____ kwa sekolong gone...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 67.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile
moanelwa...
gonne...

Ke ithutile
gore...

Ke akanya
gore go ne
go sa siama /
go siame fa...
gonne...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: tšhotlho, mooko, rraagwe, tlolela, swetsa
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: A ditsala tsa me tla ntlela leswana?
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 69.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 99

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: Malala o lwela thuto
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompiano re ya go diragatsa kgang ka ditlhopha.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Bua jaana: Fa re diragatsa kgang, re tshwanetse go leka go:
 - Gokologelwa se moanelwa a se dirang le go se bua
 - Bua le go diragatsa jaaka moanelwa wa rona
 - Dirisa mangwe a mafoko jaaka moanelwa wa rona
 - b. Ka bokhutshwane bontsha barutwana gore o tla diragatsa jang jaaka mongwe wa baanelwa.
 - c. Leka gore o seke wa tlhopha moanelwamogolo mo sekaong sa gago.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bala gore go na le baanelwa ba le bakae mo kgannyeng.
 - b. Arola phaposi ka ditlhopha tsa palo eo. Ka Sekai, fa go na le baanelwa ba le 5 mo kgannyeng, arola phaposi ka ditlhopha tsa 5.
 - c. Naya morutwana mongwe le mongwe mo setlhopheng karolo ya moanelwa.
 - d. Ntshetsa phaposi kwa ntle kgotsa kwa lefelong le legolo le le bulegileng.
 - e. Bolelela ditlhopha go diragatsa kgang. Ba tshwanetse go:
 - f. Gokologelwa se ba se moanelwa wa bona a se dirang le se a se buang
 - g. Bua le go diragatsa jaaka moanelwa wa bona
 - h. Dirisa mangwe a mafoko jaaka moanelwa wa bona
 - i. Fa barutwana ba diragatsa kgang, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Morutabana o bontsha go baakanya mme barutwana ba a baakanya

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya
DBE 1

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala:** Lefelo kgotsa selo se o se ratang thata kwa sekolong.
2. **Itsise lenaane la go siamisa**
 - a. Bua jaana, gonpieno re tllile go siamisa go kwala ga rona re dirisa lenaane la go siamisa:
 - Dipolelo / ditemana: Kwala temana ya bonnye dipolelo di le supa.
 - PYP:

Tlhaka ya ntlha ya polelo ke tlhakakgolo.

Matshwao a a nepagetseng a dirisiwa kwa bofelong ba polelo.

Lekopanyi 'le' le dirisediwa go kopanya dilo di le pedi tse di amanang kgotsa dikakanyo.
3. **Bontsha go siamisa.**
 - a. Kwala polelo mo patitšhokong e e nang le diphoso.
 - b. Bontsha barutwanai gore ba ka siamisa jang phoso eo.
4. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
 - a. Bua jaana, jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa se re se kwadileng.
 - b. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.
5. **Ba neele tiro ya go kwala go tswa go Bukatirong ya DBE.**
 - a. Fa barutwana ba wetsa go siamisa, ba tlhalosetse gore ba tshwanetswe go direla mo Bukatirong ya bona ya DBE.
 - b. Laela barutwana go wetsa:
 - Bukatiro ya DBE tsebe: 28
 - Dira Tirwana ya 'A re kwaleng'.
 - DBE tsebe: 81

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 69.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa thala

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le
patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tla tshameka 'diragatsa kgotsa thala'.
 - b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yena o tshamekang'.
 - c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
 - d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
 - e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
 - f. Motho yo 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
 - g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yena o tshamekang'. Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna 'yena o tshamekang' mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 5 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
 - a. A e simolola ka tlhakakgolo?
 - b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
 - c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 5 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlholo gape go bona gore a ba dirisitse fela medumo ya motheo e le 5.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Bontsha ka mokgwa o o ka phasalatsang mokwalo wa gago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Sekao sa
morutabana:
tiro ya go
kwala

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Pele ga thuto, dira paakanyo ya patišhoko pele ga thuto eno.**
 - a. Tlhopha nngwe ya ditiro tsa go kwala mo kgweditharong eno. Kwala sekao sa gago sa tiro eo mo patišhokong.
 - b. Akaretse phoso nngwe mo PYP go tswa mo kgweditharong, jaaka: Tlhaka ya ntlha ya polelo ga se tlhakakgolo.
2. **Itsise go phasalatsa mo barutwaneng.**
 - a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tla phasalatsa karolo ya mokwalo wa rona go tswa mo kgweditharong eno.
 - b. Bua jaana: Fa re phasalatsa se re se kwadileng, re se baakanyetsa go se abelana go batho ba bangwe. Re tlhopha tiro ya rona e e gaisang, re e dira phepa e bile e bonagala sentle, mme re e abelana le ba bangwe gore ba e buise le go e itumelela.
 - c. Bontsha kwalo ya ntlha ya gago mo patitšhokong. Tlhalosa gore ke tiro ya go kwala e o e tlhophileng gore o e phasalatse.
3. **Bontsha go phasalatsa mo patitšhokong.**
 - a. Thala gape o bo o kwala kwalo ya gago mo patitšhokong. Dira seno ka tsela e e rulagantsweng sentle mme o akaretse dintlha tse di oketsegileng.
 - b. Buisetsa go kwala go tswa mo kwalong ya ntlha ya gago kwa godimo.
 - c. Supa phoso nngwe e o e dirileng ya PYP. Bua jaana: Ke dirile phoso. Tlhaka ya ntlha ya polelo e tshwanetse go nna tlhakakgolo. Nka siamisa seno fa ke phasalatsa.
 - d. Kwalolola polelo gape ka tsela e e rulagantsweng sentle.
 - e. Supa phoso e e siamisitsweng ya PYP: Tlhaka ya ntlha ya polelo ke tlhakakgolo.

Puisokopanelo: Bontsha ka mokgwa o o ka phasalatsang mokwalo wa gago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Sekao sa
morutabana:
tiro ya go
kwala go tswa
mo Kgwe-
ditharong 1

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhopho: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopho tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa thala

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le
patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tla tshameka 'diragatsa kgotsa thala'.
 - b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yena o tshamekang.
 - c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
 - d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
 - e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
 - f. Motho yo 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
 - g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yena o tshamekang'. Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna 'yena o tshamekang' mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 6 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
 - a. A e simolola ka tlhakakgolo?
 - b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
 - c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 6 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlholo gape go bona gore a ba dirisitse fela medumo ya motheo e le 6.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Barutwana ba a akanya le go tlhopha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana
Dipampiri tsa
A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Pele ga thuto, rulaganya kwalo ya ntlha e e phasaladitsweng mo letlhareng.**
 - a. Kopolola setshwantsho wa gago se se phasaladitsweng le kwalo ya gago mo letlhareng go se bontsha barutwana.
 - b. Tlhomamisa gore o boloka kwalo ya ntlha ya gago e e phasaladitsweng gore o e dirise mo thutong ya go tlhagisa.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bone go tswa mo kgweditharong.**
 - a. Neela barutwana nako ya go buisa se ba se kwadileng go tswa mo kgweditharong.
 - b. Botsa jaana: Ke tiro efe ya go kwala e o e ratang thata mo thutong eno?
 - c. Kopa barutwana ba le mmalwa go go bolelela ka tiro e ba e ratang thata ya go kwala mo kgweditharong.
3. **Laela barutwana go tlhopha tiro ya go kwala e ba tla e phasalatsang.**
 - a. Botsa jaana: Ke eng se o tla se phasalatsang o bo o abelana sona mo kgweditharong eno?
 - b. Naya barutwana nako ya go tlhopha tiro ya go kwala e ba tla e phasalatsang.
 - c. Laela barutwana go bolelela balekane ba bona ka ga tiro ya go kwala e ba tlileng go e phasalatsa.
4. **Laela barutwana go phasalatsa mo matlhareng, gore tiro ya bone e tle e bontshiwe.**
 - a. Bua jaana: Fa re phasalatsa, ga re kwale mo dibukeng tsa rona jaaka re tlwaetse. Re kwala mo matlhareng, gore tiro ya rona e kgone go abelanwa bonolo.
 - b. Bontsha barutwana sekao sa gago sa tiro e e phasaladitsweng mo letlhareng.
 - c. Aba matlhare gore ba phasalatse.
5. **Laela barutwana go simolola go phasalatsa.**
 - a. Bua jaana: Jaanong simololang go phasalatsa tiro ya lona. Gakologelwa go e dira gore e nne phepa e bonagale sentle, gore e siamele go abelanwa le ba bangwe.

Puisokopanelo: Barutwana ba a akanya le go tlhopha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana
Dipampiri tsa
A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhopho: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopho tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa thala

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le
patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tla tshameka 'diragatsa kgotsa thala'.
 - b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yena o tshamekang'.
 - c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
 - d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
 - e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
 - f. Motho yo 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
 - g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yena o tshamekang'. Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna 'yena o tshamekang' mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 7 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
 - a. A e simolola ka tlhakakgolo?
 - b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
 - c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 7 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlholo gape go bona gore a ba dirisitse fela medumo ya motheo e le 7.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Barutwana ba phasalatsa go kwala ga bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana
Dipampiri tsa
A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Itsise go phasalatsa mo barutwaneng gape.**

- Bua jaana: Gompieno re tla fetsa go phasalatsa karolo ya mokwalo wa rona.
- Bua jaana: Fa re phasalatsa se re se kwadileng, re se baakanyetsa go se abelana go batho ba bangwe. Re tlhopha tiro ya rona e e gaisang, re e dira phepa e bile e bonagala sentle, mme re e abelana le ba bangwe gore ba e buise le go e itumelela.

2. **Laela barutwana gore ba tsewelele pele ka go phasalatsa.**

- Bua jaana: Jaanong tsewelelang ka go phasalatsa tiro ya lona ya maabane. Gakologelwa go dira gore e nne phepa e bile e bonala sentle, gore o tle o kgone go e abelana le ba bangwe.

3. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**

- Thusa barutwana ba ba kgaratlang go tlhopha le go phasalatsa karolo ya se ba se kwadileng.

Puisokopanelo: Barutwana ba phasalatsa go kwala ga bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana
Dipampiri tsa
A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Go kwala: Barutwana ba phasalatsa go kwala ga bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana
Dipampiri tsa
A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhopho: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopho tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 8 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
 - a. A e simolola ka tlhakakgolo?
 - b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
 - c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 8 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlholo gape go bona gore a ba dirisitse fela medumo ya motheo e le 8.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Bontsha gore o tlhagisa go kwala ga gago jang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Itsise barutwana ka ga go tlhagisa.**
 - a. Bua jaana: Bekeng eno re tlile go tlhagisa kwalo ya rona e re e phalasaditseng.
 - b. Bua jaana: Fa re tlhagisa se re se kwadileng, re se abelana le ba bangwe. Re tlhalosa setshwantsho sa rona le go buisa kwalo wa rona. Re bua ka lentswe le le kwa godimo le le utlwalang sentle gore mongwe le mongwe a re utlwe.
 - c. Bua jaana: Fa re fetsa go bua, re ka tsamayatsamaya mo phaposing go bontsha mongwe le mongwe setshwantsho sa rona.
 - d. Bua jaana: Fa ba bangwe ba tlhagisa, re reetsa ka kelotlhoko. Ka metlha re ba bontsha bopelonomi le go ba opela diatla fa ba fetsa.
2. **Bontsha phaposi go tlhagisa.**
 - a. Tsholetsa kwalo ya ntlha ya gago kwa godimo gore mongwe le mongwe a e bone.
 - b. Ka bonako, tlhalosa setshwantsho sa gago le go buisa kwalo ya gago. Bontsha o buela kwa godimo ka lentswe le le tlhapileng gore botlhe ba utlwe.
 - c. Laela barutwana go go opela diatla fa o fetsa.
3. **Tsamayatsamaya mo phaposing mme o bontshe setshwantsho sa gago go botlhe.**
4. **Laela barutwana go ipaakanyetsa go tlhagisa.**
 - a. Bua jaana: Akanya ka polelo e e ka tlhalosang setshwantsho sa gago mme o ikatise go buisa kwalo ya gago.
5. **Neela barutwana metsotso e e mmalwa go akanya le go buisa.**
6. **Laela barutwana go tlhagisetsa molekane.**
 - a. Laela barutwana go tlhalosa setshwantsho sa bone le go buisetsa balekane kwalo ya bona.

Puisokopanelo: Bontsha gore o tthagisa go kwala ga gago jang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tthagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso ya thuto e e fetileng.

Go kwala: Bontsha gore o tthagisa go kwala ga gago jang

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tthagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso ya thuto e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhophha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa thala

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le
patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tla tshameka 'diragatsa kgotsa thala'.
 - b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yena o tshamekang'.
 - c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
 - d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
 - e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
 - f. Motho yo 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
 - g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yena o tshamekang'. Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna 'yena o tshamekang' mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 9 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
 - a. A e simolola ka tlhakakgolo?
 - b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
 - c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 9 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlholo gape go bona gore a ba dirisitse fela meduo ya motheo e le 7.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Puisokopanelo: Barutwana ba tlhagisa go kwala ga bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Itsise go tlhagisa mo barutwaneng gape.**
 - a. Bua jaana: Gakologelwa gore mo bekeng eno re tlele go tlhagisa kwalo ya rona e re e phalasaditseng.
 - b. Bua jaana: Fa re tlhagisa se re se kwadileng, re se abelana le ba bangwe. Re tlhalosa setshwantsho sa rona le go buisa kwalo wa rona. Re bua ka lentswe le le kwa godimo le le utlwalang sentle gore mongwe le mongwe a re utlwe.
 - c. Bua jaana: Fa re fetsa go bua, re ka tsamayatsamaya mo phaposing go bontsha mongwe le mongwe setshwantsho sa rona.
2. **Bua jaana: Fa ba bangwe ba tlhagisa, re reetsa ka kelotlhoko. Ka metlha re ba bontsha bopelonomi le go ba opela diatla fa ba fetsa.**
3. **Bitsa barutwana go tlhagisa go kwala ga bona.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
 - d. Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.

Go kwala: Barutwana ba tswelela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhophha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
 - b. Ke tla bua lefoko.
 - c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
 - d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
 - e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
 - f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go
tsameka,
ditlhogo tsa
mabotlolo,
bobowa,
pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2-4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisiweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatsa le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tlahosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatsa le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tlahosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhophha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
 - b. Ke tla bua lefoko.
 - c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
 - d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
 - e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
 - f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go
tsameka,
ditlhogo tsa
mabotlolo,
bobowa,
pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2-4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisiweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tshalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tshalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopho: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopho tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege.

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
 - b. Ke tla bua lefoko.
 - c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
 - d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
 - e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
 - f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go
tsameka,
ditlhogo tsa
mabotlolo,
bobowa,
pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopho tsa 2-4.
5. Abela setlhopho sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopho sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopho go aga lefoko leo go tswa mo didirisiweng.
8. Fa ditlhopho di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tshalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tshalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Go kwala: Barutwana ba tswelela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tthalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopho: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopho tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go
tsameka,
ditlhogo tsa
mabotlolo,
bobowa,
pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2–4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswelela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tshalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Go kwala: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tshalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhophha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege.

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
 - b. Ke tla bua lefoko.
 - c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
 - d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
 - e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
 - f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go
tsameka,
ditlhogo tsa
mabotlolo,
bobowa,
pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhophu tsa 2-4.
5. Abela setlhophu sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhophu sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhophu go aga lefoko leo go tswa mo didirisiweng.
8. Fa ditlhophu di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Puisokopanelo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tshalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Go kwala: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tshalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhophha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

KGWEDITHARO 2

THULAGANYO YA GO RUTA

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho
le dilwana
tsa nnete tsa
thitokgang go
bontshiwa

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang:** *Re a ikatisa*
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
 - Ke dilo tsa mofuta mang tse re ikatisang go di dira?
 - Goreng re ikatisa? Goreng go le botlhokwa?
 - O ikutlwa jang fa o ikatisa go dira sengwe?
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo go oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 72.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
 - a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
 - b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago:
Mokodue go tsosiwa o o itsosang.
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
 - a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
 - b. Rotloetsa barutwana go abelana ka dikakanyo tsa bona.
 - c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang: Fa o tswelala o leka. O tla atlega.

Medumopuo: Boeletsa medumo yotlhe e e rutilweng mo Kgweditharong ya 1

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgweditharo
1 Dipapetlana
tsa
Mokgabisa
tsa
Medumopuo
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle mo mmetsheng kgotsa fa fatshe fa pele ga gago.**
 - a. Bolelela barutwana go reetsa leina la bona.
 - b. Fa o bua leina la morutwana, ba tshwanetse go buisa modumo wa papetlana ya mokgabisa e o e tsholeditseng.
 - c. Bua leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo, o tshwanetse go bua lefoko le le simololang kgotsa le dirisa modumo.
 - d. Direla seno ka bonako. Dira gore e utlwagale jaaka motshameko o o itumedisang mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang.
 - e. Fa morutwana a dira phoso, bua jaana: 'reetsa ka kelotlhoko' mme o bue modumo.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 74.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhophha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalang dipolelo tse di latelang mo patitšhokong:**
 - Ba duba mmopa go bopa dinkgo.
 - Dikarabo tse dingwe di bonwa bonolo.
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
 - b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole: popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
 - d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
 - a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
 - b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang.
 - c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
 - d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
 - e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 119

1. **Itsise kgang.**

- a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng: *Zweli o dira kgwele.*
- b. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga mosimane yo o bidiwang Zweli yo o batlang go tshameka kgwele le bana ba bagolo mme a ikutlwa ale ditlhong go kopa. Fa a fosa kgwele, o tsaya tshweetso ya go ikatisa kwa gae. Ga na kgwele ya dinao, ka jalo o itirela yona ka dilo tse a di bonang ka mo ntlong. Zweli o ikatisa go raga kgwele e a itiretseng yona letsatsi le letsatsi. Morago ga go ikatisa gantsi, o a tokafala mo kgweleng ya dinao, mme morago ga foo sengwe se se kgatlhisang sa diragala....*
- c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
- d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**

- a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**

- a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira diphopholetso tsa kitso.
- b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 74.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 72.
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tthaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - *tlolatlola: Go kgona go ya kwa godimo le kwa tlase fa e betsa mo lefatsheng.*
 - *Phuthetswe: Go phuthela kgotsa go tswalela sengwe ka pampiri, polasetiki kgotsa lesela.*
 - *E e dirilweng fa gae: E e dirilweng fa gae go dirisiwa dilo tse di leng teng, tse di sa rekiwang kwa lebenkeleng.*
 - *Go nosa: go bona ntlha ka go ragela kgwele ka mo gare ga dipale.*
 - *Go tllabiwa ke ditlhong: go nna ditlhong kgotsa o sa phuthologa gone sengwe se sa tsamaya sentle.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete

D: Diragatsa lefoko

T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko

B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo yotlhe e e rutilweng mo Kgweditharong ya 1

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgweditharo
1 Dipapetlana
tsa
Mokgabisa
tsa
Medumopuo
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle mo mmetsheng kgotsa fa fatshe fa pele ga gago.**
 - a. Bolelela barutwana go reetsa leina la bona.
 - b. Fa o bua leina la morutwana, ba tshwanetse go buisa modumo wa papetlana ya mokgabisa e o e tsholeditseng.
 - c. Bua leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo, o tshwanetse go bua lefoko le le simololang kgotsa le dirisa modumo.
 - d. Direla seno ka bonako. Dira gore e utlwagale jaaka motshameko o o itumedisang mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang.
 - e. Fa morutwana a dira phoso, bua jaana: 'reetsa ka kelotlhoko' mme o bue modumo.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 75.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalang dipolelo tse di latelang mo patitšhokong:**

Dingata tsa dikgong di mo sekgweng.
Phutha dibuka, dipene le kgetsana.

 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
 - b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
 - d. Neela barutwana ba ba kgaratlang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
 - a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
 - b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang.
 - c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
 - d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
 - e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 121

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeleletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: *Zweli o dira kgwele.*
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 3&4

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 75.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**

- a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - *ikatisa: Go dira sengwe gangwe le gape go nna botoka mo go sona.*
 - *maiteko: Go leka ka bojotlhe le go dira ka thata mo go sengwe.*
 - *tokafala: go tokafala mo go sengwe go na le mo peleng.*
 - *ikemisetsa: Go se ineele mme o tsaya tshweetso ya go tswela o leka le fa go le thata.*
 - *boitshoko: Go tswela o dira mo go sengwe gangwe le gape, le fa go tsaya nako e telele go tokafala.*
- b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**

- a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 76.
- b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
 - *Go ikatisa go re thusa go tokafala. Fa re dira sengwe gangwe le gape, re nna botoka mo go sone. Re ka nna ra se ka ra se dira sentle lekgetlho la ntlha, mme nako le nako fa re ikatisa, re a ithuta le go tokafala. Bokgoni bo gola ka iketlo fa nako e ntse e tsamaya.*
 - *Diphoso ke karolo ya go ithuta. Mongwe le mongwe o dira diphoso fa a ithuta sengwe se sentšhwa. Diphoso ga se go palelwa! Di re thusa go bona se re tshwanetseng go dira ka thata mo go sone. Fa re nna re leka, re ka kgona go tokafala.*
 - *Maiteko a botlhokwa go feta talente. Go nna setswerere mo sengweng ga go reye gore o kgethegile kgotsa o na ka dira metlholo. Bontsi jwa bokgoni bo tswa mo go direng ka natla le go sa kgaotse. Fa re ikatisa ka metlha e bile re leka ka bojotlhe, re ka kgona go fitlhelela mekgele ya rona.*

3. **Buisanang ka setshwantsho.**

- a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
 - Botsa potso ya ntlha.
 - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana ka dikarabo tsa bona.
 - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana ka tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
 - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. **Dipotso:**

- Ke dipharologano dife tse o di lemogang magareng ga setshwantsho sa ntlha le sa bofelo? O akanya gore motho o dirileng go nna botoka nako nngwe le nngwe?*
- O akanya gore ba ikutlwile jang fa ba simolola/ Ba ikutlwa jang jaanong?*
- Goreng go ikatisa go le botlhokwa fa re batla go tokafala mo go sengwe?*

Medumopuo: Tshameka motshameko wa temogo ya medumopuo: Modumo ke... Ke batla...

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

- Dira gore barutwana ba ritibale gore ba kgone go go reetsa.**
- Bontsha motshameko ka tsela e e latelang:**
 - Motho yo o "mo go one" a re: Modumo ke P, ke batla MAINA A BASETSANA.
 - Barutwana ba tsholetsa diatla fa ba ka akanya ka leina la mosetsana le le nang le P.
 - Motho yo 'tshamekang' o supa motho mongwe le mongwe mme a mo letle go bua leina la gagwe. Ba ka nna ba se ka ba boeletsa leina le le kileng la buiwa.
 - Motho wa bo 5 go bua leina ka nepagalo o tla nna 'yo tshamekang'.
 - Motho yo montšhwa yo 'tshamekang' a re: Modumo ke M, ke batla MEFUTA YA DIJO.
 - Motshameko o tswela ka tsela eno.
- Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
 - Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 77.
 - Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhophu.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go dikolosa malokololo a diatla go dikologa go ya kwa melemeng le kwa mojeng.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalang dipolelo tse di latelang mo patitšhokong:**
Ditshepe di kgona go tlolela kwa godimo.
Manganga a tsosa ntwā.
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
 - b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
 - d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
 - a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
 - b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang.
 - c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
 - d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
 - e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 121

1. Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.

- Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Zweli o dira kgwele.*
- Bua jaana: *Kgang eno e ka ga mosimane yo o bidiwang Zweli yo o batlang go tshameka kgwele le bana ba bagolo mme a ikutlwa ale ditlhong go kopa. Fa a fosa kgwele, o tsaya tshweetso ya go ikatisa kwa gae. Ga na kgwele ya dinao, ka jalo o itirela yona ka dilo tse a di bonang ka mo ntlong. Zweli o ikatisa go raga kgwele e a itiretseng yona letsatsi le letsatsi. Morago ga go ikatisa gantsi, o a tokafala mo kgweleng ya dinao, mme morago ga foo sengwe se se kgatlhisang sa diragala....*

2. Dira Puiso ya Ntlha jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana ditshwantsho.
- Fa go tlhokega, emisa mme o tihalosetse barutwana.
- Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tihaloganyana.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso.
 - Botsa barutwana: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

Go kwala: Itsise le go ikatisetsa PYP

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
 - a. Bua jaana, mo bekeng eno re tla tlhoma mogopolo mo: O dirisa lekopanyi 'le' go kopanya dilo di le pedi tse di amanang kgotsa dikakanyo.
 - b. Kwala polelo mo patišhokong: Ke ne ka ikatisetsa kgwele ya dinao. Ke ne ka ikatisetsa go buisa. Ke ne ka ikatisetsa kgwele ya dinao le go buisa.
 - c. Tlhalosa PYP mo bokaelong jwa yone: Lekopanyi 'le' le dirisediwa go kopanya dilo di le pedi tse di amanang kgotsa dikakanyo.
2. **Ikatisetse PYP le barutwana.**
 - a. Kwala mo patišhokong: Ke ikatisetsa go kwala. Ke ikatisetsa Dipalo.
 - b. Botsa barutwana: Re ka dirisa jang 'le' go kopanya dipolelo tse pedi tseno?
 - c. Abelana ka dikakanyo le barutwana: Fa re na le dipolelo tse pedi tse di buang ka dikakanyo tse di tshwanang, re ka di kopanya re dirisa lekopanyi 'le'. Re ka kopanya dipolelo tse pedi tseno jaana: Ke ikatisetsa go kwala le go ikatisetsa dipalo. Ka dinako tse dingwe re ka dira polelo khutshwane ka go tlosa mafoko a a ipoeletsang, jaana: Ke ikatisetsa go kwala le Dipalo.
3. **Naya barutwana nako ya go ikatisetsa PYP ka nosi.**
 - a. Kwala mo patišhokong:
 - Ke rata go tshameka kgwele ya dinao. Ke rata go tshameka bolotloa.
 - Re ya kwa lebenkeleng. Re ya kwa phakeng.
 - Ke tla dira tirogae ya me ya Dipalo. Ke tla dira tirogae ya me ya go kwala.
 - b. Tlhalosetsa barutwana: Ikatise go kopanya dipolelo tseno o dirisa lekopanyi 'le'.
 - c. Naya barutwana metsotso e le mmalwa go wetsa tiro.
4. **Tlhatlhoba gore barutwana ba tlhaloganya eng.**
 - a. Bitsa barutwana gore ba kopane gape.
 - b. Kopa barutwana ba ba farologaneng gore ba abelane ka dikarabo tsa bone.
 - c. Bontsha: Lekopanyi 'le' le dirisediwa go kopanya dilo di le pedi tse di amanang kgotsa dikakanyo.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 77.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Tshameka motshameko wa temogo ya medumopuo: Modumo ke... Ke batla...

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dira gore barutwana ba ritibale gore ba kgone go go reetsa.**
2. **Bontsha motshameko ka tsela e e latelang:**
 - a. Motho yo o 'tshamekang' a re: Modumo ke P, ke batla MAINA A BASETSANA.
 - b. Barutwana ba tsholetsa diatla fa ba ka akanya ka leina la mosetsana le le nang le P.
 - c. Motho yo 'tshamekang' o supa motho mongwe le mongwe mme a mo letle go bua leina la gagwe. Ba ka nna ba se ka ba boeletsa leina le le kileng la buiwa.
 - d. Motho wa bo 5 go bua leina ka nepagalo o tla nna 'yena yo tshamekang'.
 - e. Motho yo montšhwa yo o 'tshamekang' a re: Modumo ke M, ke batla MEFUTA YA DIJO.
 - f. Motshameko o tswelela ka tsela eno.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 78.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tihaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go otlololela menwana ka mogare le kwa ntle.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalang dipolelo tse di latelang mo patitšhokong:**
Nkoko o agela dikoko dintlwana.
Bana ba nwa metsi a a tsididi go tlosa lenyora.
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
 - b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
 - d. Neela barutwana ba ba kgaratlang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
 - a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
 - b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang.
 - c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
 - d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
 - e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 121

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
 - a. Baya barutwana mo maamong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Zweli o dira kgwele*
 - d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso.
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana setshwantsho.
 - c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
 - d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.

Go kwala: Morutabana o bontsha go rulaganya

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsise setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, gompiano re tllile go kwala ka: Nako e ke neng ka se ineele.
2. **Tlhalosa dikarabo tsa gago tsa tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala. Dirisa letlhomeso la go kwala.**
 - a. Bua jaana: Ke na ke batla go ithuta go...
Go ne go le thata, fela ke ne ka se ineele. Ke...
3. **Bontsha go rulaganyetsa tiro ya go kwala mo patišhokong.**
 - a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Lefelo le o tla le etelang.
 - b. Dira mmapa wa tlhaloganyo go rulaganya kgang ya gago:
 - Ke eng se o lekile go se ithuta kgotsa go se dira?
 - Goreng go ne go le thata lwa ntlha?
 - O ne wa ikutlwa jang fa go ne go le thata?
 - O ne wa dira eng go tswelela go ikatisa kgotsa go leka?
 - A go mongwe yo o go thusitseng? Jang?
 - O dirile diphoso dife mo tsamaong?
 - Go diragetse eng kwa bofelong?
 - O ikutlwile jang fa kwa bofelong o atlega kgotsa o tokafala?
 - O ithutile eng ka go ikatisa mme o sa ineele?
4. **Dira gore barutwanana ba simolole go akanya.**
 - a. Bua jaana: Kamoso, o tllile go rulaganya mokwalo wa gago. Tla ka dikakanyo tsa gago.

Letlhomeso la go kwala:

Ke ne ke batla go ithuta...

Lwa ntlha, ke...

Ke ne ka ikutlwa...

... o nthusitse ka go...

Ke tsweletse ka go ikatisa ka go...

Ka dinako dingwe, ke ne ke batla go...

Ka iketlo, ke ne ka simolola go...

Kwa bofelong, ke...

Seno se nthutile go...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 80.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomiso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile the
character
...because...

Ke ithutile
gore...

Ke akanya
gore go ne
go sa siama /
go siame fa...
gonne...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane e e buang kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomiso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e e simololang).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana ka dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Dira tlhatlhobo e e sa tthomamang ka go kgaoganya lefoko le le kwadilweng ka dikarolo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Tsotlhe ka ga me'.
 - b. Kwala dipolelo tse di simololang tse di latelang mo patitšhokong:
Tsotlhe ka ga me
Leina la me ke...
Ke nna le...
Ditsala tsa me ke...
Ke rata go...
Ga ke rate go...
Lenaneo le ke le ratang la TV ke...
Ke rata seno gone...
2. **Bolelela barutwana go kopolola le go feleletsa dipolelo.**
 - a. Bolelela barutwana go dira ka bobona.
 - b. Ba bolelele gore ba kwale mafoko fa ba ntse ba a dumisa – ga go tshwenye le fa ba dira diphoso.
3. **Tsaya dintlha ka kitso ya medumopuo ya morutwana le go itshepa.**
 - a. Ke barutwana bafe ba ba fetsang dipolelo ka go itshepa?
 - b. Ke barutwana bafe ba ba dirisang kitso ya medumopuo go kgaoganya mafoko a a kwadilweng ka dikarolo a le mantsi ka nepagalo?
 - c. Ke barutwana bafe ba ba kgaratlhang go kgaoganya mafoko a a kwadilweng ka dikarolo?
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 80.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tthaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopho.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 121

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Zweli o dira kgwele*
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompiano re ya go thala le go kwala ka karolo e re e ratang mo kgannyeng ya rona.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
 - b. Bula matlho a gago mme o bue jaana: Karolo ya me e ke e ratang ka kgang ke fa...
 - c. Leka gore o seke wa tlhopha sekao sa karolo e e botlhofo thata ya kgang.
 - d. Thala setshwantsho sa ka bonako mo patitšhokong. Fa o ntse o thala, tlhalosa gore o thala eng.
 - e. O ketsa ka dipolelo di le 1-2 ka ga setshwantsho sa gago: Ke ratile...
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bolelela barutwana go tswala matlho a bona mme ba akanye ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
 - b. Bua jaana: Akanya ka kakanyo ya gago, o seke wa kopisa sekao sa me.
 - c. Morago ga foo, bolelela barutwana go bula matlho a bona mme ba buisane ka dikarabo tsa bona le molekane wa bona.
 - d. Go tsweng foo, laela barutwana go thala karolo eno ya kgang mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - e. Thusa barutwana go kwala dipolelo di le 1-2 mo ditshwantshong tsa bona.
4. **Letla barutwana go abelana ka tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana ka tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Barutwana ba rulaganya

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, gompiano re tlile go kwala ka: Nako e ke neng ka se ineele.
2. **Laela barutwana go akanya ka dikarabo tsa bona tsa setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, jaanong akanya ka mokgwa o o tla arabang setlhogo sa go kwala ka teng.
 - b. Laela barutwana go abelena kakanyo ya bona le balekane ba bona.
 - c. Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona le phaphosi.
3. **Laela barutwana go rulaganya go kwala ga bona mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
 - a. Bua jaana: Jaanong dirisa mmapa wa tlhaloganya go kwala dikakanyo tsa gago le thulaganyo ya gago ya tiro ya go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go rulaganya.**
 - a. Bua jaana: Mpolelele ka dikakanyo tsa gago.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlang go wetsa mmapa wa bona wa tlhaloganyo.

Letlhomeso la go kwala:

Ke ne ke batla go ithuta...
Lwa ntlha, ke...
Ke ne ka ikultwa...
... o nthusitse ka go...
Ke tsweletse ka go ikatisa ka go...
Ka dinako dingwe, ke ne ke batla go...
Ka iketlo, ke ne ka simolola go...
Kwa bofelong, ke...
Seno se nthutile go...

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 9&10

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 80.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: Bontsha le go ba bolelela**
 - a. Emisetsa selwana kgotsa setshwantsho se o se tlleng go re bontsha sona kwa godimo.
 - b. Re bolelele ka selwana kgotsa setshwantsho. Bua jaana:
 - Gompiano ke tlile go le bolelela ka...
 - Ke... (bogolo, mmala, bokete, phopholego, jalo jalo.)
 - E dirisetswa...
 - Ke a se rata ka gone...
 - c. Go tswa foo, botsa phaposi: Aa go na le dipotso?
 - d. Fa mongwe a na le potso, leka ka bojotlhe go e araba.
3. **Gopotsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
 - a. Fa o neela puo, gakologelwa go:
 - Emisa selwana kgotsa setshwantsho gore mongwe le mongwe a se bone
 - Bua polelo ya gago ka tatelano e e netsebetseng
 - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
 - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
 - a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
 - b. Kwa bokhutlong ba thuto, Naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lehang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo: *i, m***
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *i, m, a, g, e, w*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *isagwe*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *i-s-a-g-w-e*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *mongwe*
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 82.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakannye ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** ⚡
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka: ⚡
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** ⚡
 - a. Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** ⚡
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 131

1. **Itsise kgang.**

- Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Li Jie*, *mohulametsu wa setswerere*.
- Bua jaana: *Kgang eno e ka ga Li Jie, monna yo o neng a na le bokgoni ba go hula ka metsu. Mongwe le mongwe o ne a mo akgola gore ke mohulametsu yo o kgonang. Ka ntlha ya seno, o ne a simolola go ikgantsha le go ikgogomosa. Ka letsatsi le lengwe, monnamogolo mongwe o ne a mmontsha gore bokgoni bo tswa mo go ikatiseng eseng mo masaitsiweng kgotsa go kgethega. Li Jie, le batho ba motse wa gagwe, ba ithutile gore go dira ka thata le go ikatisa ke dilo tse di re dirang gore re nne le bokgoni ba dilo.*
- Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**

- Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**

- Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira ditshekatsheko.
- Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 82.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 72.
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tthaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - *Go nna le talente: Go kgona go dira sengwe sentle thata.*
 - *ntlentle: se sentle thata thata kgotsa se gakgamatsa.*
 - *Mohulametsu: motho yo o hulang metsu a dirisa bora.*
 - *Motshameko wa go hula: Motshameko kgotsa tirwana ya go hulela metsu go sengwe.*
 - *nepo: Go kgona go betsa fa go totilweng kwantle ga go fosa.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete

D: Diragatsa lefoko

T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko

B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo: *nn, g***
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *nn, g, a, e, n, t*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *nnang*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *nn-a-n-g*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *ganetsa*
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 83.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakakgolo ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *R*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka, *R*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *R*
 - Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *R*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 133

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: *Li Jie, mohulametsu wa setswerere*
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 83.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhophha tse 4.
 - b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 84.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
 - a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
 - a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
 - b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
 - c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
 - d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
 - e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
 - Motshegare mongwe le mongwe...
 - Fa ____ a simolola go tshameka lwa ntlha...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka dikgang tsa bona ka tidimalo.
 - b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhophha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa 'thobane ya go bua/leje' go dira seno.
 - c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
 - a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana ka kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1-2 dipotso ka dikgang tsa ditlhophha tsa bona.
 - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
 - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
 - b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona.
Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, lekang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo: *n, gw***
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *gw, a, g, k, l, o, n*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *ngwagola*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *n-gw-a-g-o-l-a*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *kgangwa*.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 85.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go otlolela menwana ka mogare le kwa ntle.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalwang mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng ka ona:** *rata. Rona*
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 133

1. Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.

- Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Li Jie, mohulametsu wa setswerere*
- Bua jaana: *Kgang eno e ka ga Li Jie, monna yo o neng a na le bokgoni ba go hula ka metsu. Mongwe le mongwe o ne a mo akgola gore ke mohulametsu yo o kgonang. Ka ntlha ya seno, o ne a simolola go ikgantsha le go ikgogomosa. Ka letsatsi le lengwe, monnamogolo mongwe o ne a mmontsha gore bokgoni bo tswa mo go ikatiseng eseng mo masaitsiweng kgotsa go kgethega. Li Jie, le batho ba motse wa gagwe, ba ithutile gore go dira ka thata le go ikatisa ke dilo tse di re dirang gore re nne le bokgoni ba dilo.*
- Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?

2. Dira Puiso ya Ntlha jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana ditshwantsho.
- Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
- Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira ditshekatsheko.
 - Botsa barutwana: Ka gale re ithuta sengwe go tswa mo kgannyeng. Ka dinako dingwe, re tlhoka go tsaya tshweetso fa sengwe se ne se netsebetse kgotsa se fosagetse. Ka dinako dingwe, re tlhoka go tsaya tshweetso fa sengwe se ne se siame kgotsa se le bosula. O ithutile eng go tswa mo kgannyeng eno?

Go kwala: Morutabana o re bontsha kwalo ya ntlha

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsitse gape setlhogo sa go kwala le ditlhokego tsa sona.**
 - a. Bua jaana, gompiano re tlile go kwala ka: Nako e ke neng ka se ineele.
 - b. Tlhalosa ditlhokego tsa tiro:
 - Mofuta: Kanelo ya motho ka nosi / kanelo ya botshelo jwa me
 - Dipolelo / ditemana: Kwala temana ya bonnye dipolelo di le robedi.
 - PYP: Lekopanyi 'le' le dirisediwa go kopanya dilo di le pedi tse di amanang kgotsa dikakanyo.
2. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
 - a. Gakolola barutwana ka dikakanyo tsa gago go tswa go mmapeng wa tlhaloganyo.
 - b. Bontsha barutwana gore ba tla wetsa jang letlhomeso la go kwala ba dirisa thulaganyo.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
 - Bua jaana: jaanong dirisa thulaganyo ya gago go feleletsa letlhomeso la go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go simolola go kwala.**
 - a. Bua jaana: A re lebeleleng mmapa wa rona wa tlhaloganyo mme re o dirise go simolola go kwala.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlang go dirisa letlhomeso la go kwala.

Letlhomeso la go kwala:

Ke ne ke batla go ithuta...

Lwa ntlha, ke...

Ke ne ka ikultwa...

... o nthusitse ka go...

Ke tsweletse ka go ikatisa ka go...

Ka dinako dingwe, ke ne ke batla go...

Ka iketlo, ke ne ka simolola go...

Kwa bofelong, ke...

Seno se nthutile go...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 85.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Ikatise go kopanya le go kgaoganya

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Thala lenaneothalo mme o kwale medumo e e latelang mo lenaneothalong:** *g, e, w, n, l, nn, i, b, o, tl, m, a*
 - a. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o bue modumo.
 - b. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o kope barutwana ba ba farologaneng gore ba e buise.
2. **Bontsha gore o bopa lefoko jang.**
 - a. Akanya ka lefoko le o ka le bopang o dirisa medumo e e mo lenaneothalong.
 - b. Supa modumo wa ntlha, bua modumo mme o o kwale patitšhokong.
 - c. Boeletsa seno ka medumo yotlhe e e mo lefokong.
 - d. Tsamaisa monwana wa gago fa tlase ga lefoko mme o kopanye medumo go buisa lefoko.
3. **Bitsa barutwana ka bongwe go bopa mafoko.**
 - a. Bitsa barutwana ba le 2–3 go tla go bopa mafoko ba dirisa mokgwa o o tshwanang.
 - b. Siamisa diphoso tse barutwana ba di dirang.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 86.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**

- a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
- b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.

2. **Bontsha go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng:**

Rona re rata go opela.

- a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
- b. Laela barutwana go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
- c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 133

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**

- a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
- b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Li Jie, mohulametsu wa setswerere*
- d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira ditshekatsheko.
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ka gale re ithuta sengwe go tswa mo kgannyeng. Ka dinako dingwe, re tlhoka go tsaya tshweetso fa sengwe se ne se netsebetse kgotsa se fosagetse. Ka dinako dingwe, re tlhoka go tsaya tshweetso fa sengwe se ne se siame kgotsa se le bosula. O ithutile eng go tswa mo kgannyeng eno?

2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**

- a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- b. Bontsha barutwana setshwantsho.
- c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
- d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.

Go kwala: Barutwana ba kwala kwalo ya ntlha

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka ga tiro ya go kwala le tlhokego tsa yona.**
 - a. Bua jaana, gompiano re tla wetsa go kwala: Nako e ke neng ka se ineele.
2. **Laela barutwana go tswelela go kwala mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
3. **Farolanya.**
 - a. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go wetsa letlhomeso la go kwala.
 - b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala letlhaodi mo polelong nngwe le nngwe ya gago.
4. **Neela tirogae fa go tlhokega.**
 - a. Tlhalosa gore barutwana ba tshwanetse go feleletsa go kwala tirogae ya bona fa ba sa e fetsa.

Letlhomeso la go kwala:

Ke ne ke batla go ithuta...

Lwa ntlha, ke...

Ke ne ka ikultwa...

... o nthusitse ka go...

Ke tsweletse ka go ikatisa ka go...

Ka dinako dingwe, ke ne ke batla go...

Ka iketlo, ke ne ka simolola go...

Kwa bofelong, ke...

Seno se nthutile go...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 86.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomiso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile
moanelwa...
gonne...

Ke ithutile
gore...

Ke akanya
gore go ne
go sa siama /
go siame fa...
gonne...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane e e buang kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomiso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e e simololang).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana ka dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: inela, molomo, manno, gamola, ngwaga
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a netsebetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Ngwagola go nele pula e kgolo.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 88.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - d. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophu.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 133

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Li Jie, mohulametsu wa setswerere*
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go diragatsa kgang ka ditlhopha.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Bua jaana: Fa re diragatsa kgang, re tshwanetse go leka go:
 - Gokologelwa se moanelwa a se dirang le go se bua
 - Bua le go diragatsa jaaka moanelwa wa rona
 - Dirisa mangwe a mafoko jaaka moanelwa wa rona
 - b. Ka bokhutshwane bontsha barutwana gore o tla diragatsa jang jaaka mongwe wa baanelwa.
 - c. Leka gore o seke wa tlhopha moanelwamogolo mo sekaong sa gago.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bala gore go na le baanelwa ba le bakae mo kgannyeng.
 - b. Arola phaposi ka ditlhopha tsa palo eo. Ka Sekai, fa go na le baanelwa ba le 5 mo kgannyeng, arola phaposi ka ditlhopha tsa 5.
 - c. Naya morutwana mongwe le mongwe mo setlhopheng karolo ya moanelwa.
 - d. Ntshetsa phaposi kwa ntle kgotsa kwa lefelong le legolo le le bulegileng.
 - e. Bolelela ditlhopha go diragatsa kgang. Ba tshwanetse go:
 - Gokologelwa se ba se moanelwa wa bona a se dirang le se a se buang
 - Bua le go diragatsa jaaka moanelwa wa bona
 - Dirisa mangwe a mafoko jaaka moanelwa wa bona
 - f. Fa barutwana ba diragatsa kgang, tsamaya, tsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
4. **Letla barutwana go abelana ka tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana ka tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Morutabana o bontsha go baakanya mme barutwana ba a baakanya

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya
DBE 1, tsebe
81

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala: Nako e ke neng ka se ineele.**
2. **Itsise lenaane la go siamisa**
 - a. Bua jaana, gompiano re tlile go siamisa go kwala ga rona re dirisa lenaane la go siamisa:
 - Dipolelo / ditemana: Kwala temana ya bonnye dipolelo di le robedi.
 - PYP: Lekopanyi 'le' le dirisediwa go kopanya dilo di le pedi tse di amanang kgotsa dikakanyo.
3. **Bontsha go siamisa.**
 - a. Kwala polelo mo patitšhokong e e nang le diphoso.
4. **Bontsha barutwana gore ba ka siamisa jang phoso eo.**
5. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
 - a. Bua jaana, jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa se re se kwadileng.
 - b. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.
6. **Ba neele tiro ya go kwala go tswa go Bukatirong ya DBE.**
 - a. Fa barutwana ba wetsa go siamisa, ba tlhalosetse gore ba tshwanetswe go direla mo Bukatirong ya bona ya DBE.
 - b. Laela barutwana go wetsa:
 - Bukatiro ya DBE tsebe: 81
 - Dira Tirwana ya 'A re kwaleng'. Kwala tlhaloso ya gago. Kwala ka gore o lebega jang.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 88.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho
le dilwana
tsa nnete tsa
thitokgang go
bontshiwa

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang:** *Re bakwadi*
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
 - Go kwala go dirisediwa eng?
 - Goreng batho ba kwala?
 - Ke didiriswa dife tse di dirisetswang go kwala?
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo go oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 90.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
 - a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
 - b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago: Phoso e tsamaya le mogatisi.
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
 - a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
 - b. Rotloetsa barutwana go abelana ka dikakanyo tsa bona.
 - c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang: Fa o dira sengwe, ruri o tla dira diphoso.

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo: ii, kh**
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *ii, kh, a, d, e, m*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *sediidi*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: *sk.: s-e-d-ii-d-i*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *khubama*
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 92.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakannye ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa: ↴**
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka: ↴
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa: ↴**
 - a. Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala: ↴**
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 145

1. Itsise kgang.

- Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Buka ya ntlha ya ga Stacey.*
- Bua jaana: *Kgang eno e ka ga Stacey Fru, mosetsana yo o tswang kwa Gauteng mme a rata dibuka go tswa bonnyaneng. Fa a ne a le dingwaga di le supa, o ne a kwala buka ya gagwe e e bidiwang 'Smelly Cats'. O ne a batla bana ba bangwe gore ba e buise. Ka thuso ya batsadi bagagwe le mosiamisi, buka ya gagwe e ne ya phasalatswa. Ga se mokwadi fela - ke motho yo o direlang batho, sebui le mothusi mo setšhabeng sa gaabo. O ruta ba bangwe gore ga o monnye go latela ditoro tsa gago.*
- Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
- Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. Aga lemorago la kitso la barutwana.

- Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.

- Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Batla le go Gopola Dintlha.
- Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 92.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 90.
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - *phasalatsa: go gatisa le go abelana ka buka kgotsa kgang gore batho ba bangwe ba e buise.*
 - *Go siamisa: Go lekola le go siamisa se se kwadilweng gore e tlhaloganyesegwe, e nne botoka kgotsa go siamisa diphoso.*
 - *Mosiamisi: motho yo o thusang mokwadi go tokafatsa tiro ya bona ka go lekola mopeleto, melao ya tiriso ya puo le dikakanyo.*
 - *Tlhagiso ya buka: Tiragalo e e kgethegileng moo buka e ntšhwa e itsisiweng le go ketekwa.*
 - *motlotlo: maikutlo a boitumelo fa o dirile sengwe sentle kgotsa o dirile ka thata go fitlhelela sengwe.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete

D: Diragatsa lefoko

T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko

B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo: ô, l**
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: ô, l, a, e, g, k
 - b. Bua lefoko le le latelang: *dinôkeng*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *d-i-n-ô-k-e-n-g*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *motlakase*
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 93.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakakgolo ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *ℓ*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka, *ℓ*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *ℓ*
 - Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *ℓ*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 147

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: *Buka ya ntlha ya ga Stacey.*
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 93.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.

- a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - *mokwadi: Motho yo o kwalang buka kgotsa kang.*
 - *mokwadi: Mongwe yo o abelang ka dikakanyo a dirisa mafoko.*
 - *kakanyo: Mogopolo mo tlhaolganganyong ya gago.*
 - *bareetsi: Batho ba ba buisang kgotsa ba reetsa sekwalo sa gago.*
 - *tlhotlheletsa: Go rotloetsa mongwe go leka sengwe kgotsa go itshepa.*
- b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. Aga lemorago la kitso la barutwana.

- a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 94.
- b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
 - *Bogologolo tala, batho ba ne ba tlhama go kwala go rekota dikgopolo le tshedimosetso. Go kwala go ne go thusa batho go gakologelwa dilo, go abelana melaetsa le go anela dikgang. Go kwala ke nngwe ya didirisiwa tse di maatla thata tse batho ba kileng ba di tlhama.*
 - *Bakwadi ba akanya ka kelotlhoko ka dikakanyo tsa bona pele ba ka kwala. Ba dirisa didirisiwa tse di jaaka dipensele, dipampiri, kgotsa dikhomphutara. Go kwala go a tokafala fa re ikatisa, fela jaaka bokgoni bongwe le bongwe.*
 - *Ga o tlhoke go nna mogolo gore o nne mokwadi. Bana ba ka kwala dikgang le go abelana ka dikakanyo tsa bone le bone. Fa re abelana kwalo tsa rona le ba bangwe, re kgona go tlhotlheletsa le go golagana le batho.*

3. Buisanang ka setshwantsho.

- a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
 - Botsa potso ya ntlha.
 - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana ka dikarabo tsa bona.
 - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana ka tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
 - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. Dipotso:

- a. *Ke eng se o se bonang mo sepuduleng sa kgopolo? O akanya gore motho o kwala ka eng?*
- b. *Goreng bakwadi ba tshwanetse go akanya pele ba kwala?*
- c. *Bakwadi ba tokafatsa tiro ya bona jang?*

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo: tlhw**
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *tlhw, a, g, m, o*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *motlhwa*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *m-o-tlh-w-a*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *gotlhwa*.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 95.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalwang mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng ka ona:** *sele. Selo*
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 147

1. Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.

- Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Buka ya ntlha ya ga Stacey.*
- Bua jaana: *Kgang eno e ka ga Stacey Fru, mosetsana yo o tswang kwa Gauteng mme a rata dibuka go tswa bonnyaneng. Fa a ne a le dingwaga di le supa, o ne a kwala buka ya gagwe e e bidiwang 'Smelly Cats'. O ne a batla bana ba bangwe gore ba e buise. Ka thuso ya batsadi bagagwe le mosiamisi, buka ya gagwe e ne ya phasalatswa. Ga se mokwadi fela - ke motho yo o direlang batho, sebui le mothusi mo setšhabeng sa gaabo. O ruta ba bangwe gore ga o monnye go latela ditoro tsa gago.*

2. Dira Puiso ya Ntlha jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana ditshwantsho.
- Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
- Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Batla le go Gopola Dintlha.
 - Botsa barutwana: Dikgang tse dingwe di na le dintlha di le dintsi! O leka jang go di gopola?

Go kwala: Itsise le go ikatisetsa PYP

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
 - a. Bua jaana, mo bekeng eno re tla tlhoma mogopolo mo: Netefatsa gore lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri).
 - b. Kwala polelo mo patišhokong: O kwala kgang. Re kwala dikgang.
 - c. Tlhalosa PYP mo bokaelong jwa yone: Lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri).
2. **Ikatisetse PYP le barutwana.**
 - a. Kwala mo patišhokong: O kwala lekwalo.
 - b. Botsa barutwana: Re ka fetola jang polelo eno go netefatsa gore lefoko le le dirang (lediri) le nyalana le le motho yo o dirang tiro (sediri)?
 - c. Abelana ka dikakanyo le barutwana:
 1. Lediri le tshwanetse go nyalana le sediri. Fa re bua ka motho a le mongwe, re dirisa (o) mme lediri ga le fetoge. Polelo e e netsebetseng ke: O kwala lekwalo.
3. **Naya barutwana nako ya go ikatisetsa PYP ka nosi.**
 - a. Kwala mo patišhokong:
 - Dineo ba kwala imeili.
 - Mosimane ba rata go kwala dikgang tse di tshegisang.
 - Nna o mokwadi yo o siameng.
 - b. Tlhalolosetsa barutwana: Siamisa dipolelo tseno gore lefoko le le dirang (lediri) le bontshe gore motho yo o dirang tiro (sediri) ke a le mongwe.
 - c. Naya barutwana metsotso e le mmalwa go wetsa tiro.
4. **Tlhatlhoba gore barutwana ba tlhaloganya eng.**
 - a. Bitsa barutwana gore ba kopane gape.
 - b. Kopa barutwana ba ba farologaneng gore ba abelane ka dikarabo tsa bone.
 - c. Bontsha: Lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri).

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 95.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Medumopuo: Ikatise go kopanya le go kgaoganya

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Thala lenaneothalo mme o kwale medumo e e latelang mo lenaneothalong:** *w, m, a, ii, kh, e, tlh, n, l, ô, i, y*
 - a. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o bue modumo.
 - b. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o kope barutwana ba ba farologaneng gore ba e buise.
2. **Bontsha gore o bopa lefoko jang.**
 - a. Akanya ka lefoko le o ka le bopang o dirisa medumo e e mo lenaneothalong.
 - b. Supa modumo wa ntlha, bua modumo mme o o kwale patitšhokong.
 - c. Boeletsa seno ka medumo yotlhe e e mo lefokong.
 - d. Tsamaisa monwana wa gago fa tlase ga lefoko mme o kopanye medumo go buisa lefoko.
3. **Bitsa barutwana ka bongwe go bopa mafoko.**
 - a. Bitsa barutwana ba le 2–3 go tla go bopa mafoko ba dirisa mokgwa o o tshwanang.
 - b. Siamisa diphoso tse barutwana ba di dirang.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 96.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. Baakanyetsa barutwana mokwalo.

- Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
- Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.

2. Bontsha go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng:

Selo sele ke nna.

- Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
- Laela barutwana go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
- Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 147

1. Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.

- Baya barutwana mo maamong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Buka ya ntlha ya ga Stacey*
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Batla le go Gopola Dintlha.
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Dikgang tse dingwe di na le dintlha di le dintsi! O leka jang go di gopola?

2. Dira Puiso ya Bobedi jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana setshwantsho.
- Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposeng yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.

Go kwala: Morutabana o bontsha go rulaganya

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsise setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, gompiano re tlile go kwala ka: O mokwadi. Kwala ka buka e o ka ratang go e kwala ka letsatsi lengwe.
2. **Tlhalosa dikarabo tsa gago tsa tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala. Dirisa letlhomeso la go kwala.**
 - a. Bua jaana: Nka rata go kwala buka ka...
3. **Bontsha go rulaganyetsa tiro ya go kwala mo patišhokong.**
 - a. Dira mmapa wa tlhaloganyo go rulaganya kgang ya gago:
 - a. Kgang ya gago e ka ga eng?
 - b. Moanelwamogolo ke mang?
 - c. Tlhalosa moanelwamogolo.
 - d. Kgang e diragalela kwa kae?
 - e. Ke mathata afe a moanelwa a lebaganeng le ona?
 - f. Ke eng se se kgathisang kgotsa se se gakgamatsang se se diragetseng?
 - g. Moanelwa o rarabolola bothata jang?
 - h. Go diragala eng kwa bokhutlong jwa kgang ya gago?
 - i. O batla gore batho ba ikutlwe jang fa ba buisa buka ya gago?
4. **Dira gore barutwanana ba simolole go akanya.**
 - a. Bua jaana: Kamoso, o tlile go rulaganya mokwalo wa gago. Tla ka dikakanyo tsa gago.

Letlhomeso la go kwala:

Ke batla go kwala buka ka...

Moanelwamogolo...

Kgang e diragala mo...

Kwa tshimologong...

Go tswa foo...

Moanelwa o ikutlwa a...

Bothata bo rarabololwa fa...

Kwa bofelong...

Ke batla batho ba ikutlwe ba... fa ba buisa buka ya me.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 7&8

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 96.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomiso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile
moanelwa...
gonne...

Ke ithutile
gore...

Ke akanya
gore go ne
go sa siama /
go siame fa...
gonne...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane e e buang kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomiso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e e simololang).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana ka dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: diile, khumo, ônto, legapu, tlhware
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a netsebetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Motlhwa ke tshenekegi.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 98.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - d. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophu.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 147

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kang: *Buka ya ntlha ya ga Stacey*
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompiano re ya go dira kwalo ya go tlhaloganya ka ga kang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Kwala dipotso mo patitshokong.
 - b. Buisetsa potso nngwe le nngwe kwa godimo.
 - c. Tlhalosa gore potso e batla mofuta ofe wa karabo.
 - d. Sekao: Anna o ne a apere eng? Karabo e tshwanetse go re bolelela ka seaparo sa ga Anna.
 - e. Sekao: O akanya gore Anna a ka bo a dirile eng? Karabo ga e yo mo setlhangweng – barutwana ba tshwanetse go akanya ka dikarabo tsa bona.
 - f. Bontsha barutwana gore fa tlase ga potso nngwe le nngwe go na le polelo e e simololang. Tlhalosa gore ba tshwanetse go dirisa seno go ba thusa go kwala karabo ya bona.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibuka tsa go kwalela tsa bona mme ba kwale letlha le setlhogo: Go tlhaloganya.
 - b. Bolelela barutwana go dirisa 'polelo e e simololang' fa tlase ga potso nngwe le nngwe mme ba kwale karabo ya potso nngwe le nngwe ka mo dibukeng tsa bona.
 - c. Laela barutwana go dirisa kitso ya medumopuo ya bona go kwala mafoko a basa a itseng. Ba tshwanetse go bua lefoko ka bonya mme ba kwale medumo e ba e utlwang.
 - d. Dipotso le dipolelo tse di simololang
4. **Letla barutwana go abelana ka tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana ka tiro ya bona ka mo phaposing.

Kwalo ya Go tlhaloganya

1. Stacey o ne a na le dingwaga di le kae fa a ne a kwala buka ya gagwe ya ntlha?
Stacey o ne a le... (dingwaga di le 7 fa a ne a kwala buka ya gagwe ya ntlha.)
2. Setlhogo sa buka ya ga Stacey e ne e le eng?
Setlhogo sa buka e ne e le... (Dikatsa tse di nkgang.)
3. Ke ka ntlha yang fa Stacey a ne a rulaganya go itsisiwe ga buka?
O ne a rulaganya go itsisiwe ga buka gore... (a kgone go bolelela bana ba bangwe le batsadi ka buka ya gagwe.)

Go kwala: Barutwana ba rulaganya

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tla kwala: O mokwadi. Kwala ka buka e o ka ratang go e kwala ka letsatsi lengwe.
2. **Laela barutwana go akanya ka dikarabo tsa bona tsa setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, jaanong akanya ka mokgwa o o tla arabang setlhogo sa go kwala ka teng.
 - b. Laela barutwana go abelana kakanyo ya bona le balekane ba bona.
 - c. Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona le phaphosi.
3. **Laela barutwana go rulaganya go kwala ga bona mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
 - a. Bua jaana: Jaanong dirisa mmapa wa tlhaloganya go kwala dikakanyo tsa gago le thulaganyo ya gago ya tiro ya go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go rulaganya.**
 - a. Bua jaana: Mpolelele ka dikakanyo tsa gago.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlang go wetsa mmapa wa bona wa tlhaloganyo.

Letlhomeso la go kwala:

Ke batla go kwala buka ka...

Moanelwamogolo...

Kgang e diragala mo...

Kwa tshimologong...

Go tswa foo...

Moanelwa o ikutlwa a...

Bothata bo rarabololwa fa...

Kwa bofelong...

Ke batla batho ba ikutlwe ba... fa ba buisa buka ya me.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 9&10

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 98.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba ba
tlhophilweng
go tla le
selwana
kgotsa
setshwantsho
sa go
'Bontsha le
go Bua'

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: Bontsha le go ba bolelela**
 - a. Emisetsa selwana kgotsa setshwantsho se o se tlleng go re bontsha sona kwa godimo.
 - b. Re bolelele ka selwana kgotsa setshwantsho. Bua jaana:
 - Gompiano ke tlile go le bolelela ka...
 - Ke... (bogolo, mmala, bokete, phopholego, jalo jalo.)
 - E dirisetswa...
 - Ke a se rata ka gone...
 - c. Go tswa foo, botsa phaposi: Aa go na le dipotso?
 - d. Fa mongwe a na le potso, leka ka bojotlhe go e araba.
3. **Gopotsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
 - a. Fa o neela puo, gakologelwa go:
 - Emisa selwana kgotsa setshwantsho gore mongwe le mongwe a se bone
 - Bua polelo ya gago ka tatelano e e netsebetseng
 - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
 - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
 - a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
 - b. Kwa bokhutlong ba thuto, Naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lehang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo:** *uu, ê*
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *uu, ê, a, d, l, o*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *tuulalo*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *t-uu-l-a-l-o*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *meêdi*
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 100.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakannye ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa: *t***
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka: *t*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa: *t***
 - a. Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala: *t***
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 161

1. Itsise kgang.

- Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng: *Bakwadi ba ntlha ba lefatshe.*
- Bua jaana: *Kgang eno e tlhalosa ka moo mokwalo o neng wa tlhamiwa bogologolotala. Kwa lefelong le le bidiwang Sumer, batho ba ne ba tlhoka tsela ya go latela motlhala wa dilwana tse di bolokiwang mo ditempeleng. Bakwadi ba ne ba simolola go thala ditshwantsho mo ditheboleteng tsa mmopa go rekota dilo tse di bolokilweng. Fa nako e ntse e tsamaya, ditshwantsho tseno e ne ya nna matshwao. Mokwalo o ne wa thusa batho go rekota dikakanyo, go anela dikgang le go romela melaetsa. Go tlhamiwa ga mokwalo go fetotse lefatshe go ya go ile.*
- Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
- Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. Aga lemorago la kitso la barutwana.

- Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.

- Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Ela tlhoko go tlhaloganya.
- Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 100.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 90.
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - *tempele: moago o o kgethegileng kwa batho ba rapelang medimo ya bona teng.*
 - *ntlo ya polokelo: Lefelo le dilwana, dijo kgotsa didiriswa di bolokiwang teng.*
 - *thebolele: karolwana e e phaphathi ya mmopa e batho ba neng ba e dirisetsa go kwala pele pampiri e ka tlhamiwa.*
 - *dintlha: Go nna le dikarolwana tse dintsi tse di akareditsweng ka kelotlhoko.*
 - *letshwao: sengwe se se emelang sengwe jaaka setshwantsho kgotsa popego e e nang le bokao jo bo kgethegileng.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete

D: Diragatsa lefoko

T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko

B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo: j, š**
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *j, š, a, e, g, n*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *jaanong*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *j-aa-n-o-n-g*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *šeleng*
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 101.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakakgolo ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** J
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka, J
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** J
 - Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** J
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 163

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: *Bakwadi ba ntlha ba lefatshe*
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 101.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhophha tse 4.
 - b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 102.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
 - a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
 - a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
 - b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
 - c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
 - d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
 - e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
 - E ne e le bosigo jo bo kgethegileng...
 - ____ o ne a batla go bontsha balelapa la gagwe...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka dikgang tsa bona ka tidimalo.
 - b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhophha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa 'thobane ya go bua/leje' go dira seno.
 - c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
 - a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana ka kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1-2 dipotso ka dikgang tsa ditlhophha tsa bona.
 - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
 - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
 - b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona.
Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, le kang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo: ntšhw**
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *ntšhw, a, d, e, l, o*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *dintšhwa*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *d-i-n-tšh-w-a*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *ditšhokolete*.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 103.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalwang mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng ka ona:** *tiro. Jemo*
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 163

1. Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.

- Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Bakwadi ba ntlha ba lefatshe*
- Bua jaana: *Kgang eno e tlhalosa ka moo mokwalo o neng wa tlhamiwa bogologolotala. Kwa lefelong le le bidiwang Sumer, batho ba ne ba tlhoka tsela ya go latela motlhala wa dilwana tse di bolokiwang mo ditempeleng. Bakwadi ba ne ba simolola go thala ditshwantsho mo ditheboleteng tsa mmopa go rekota dilo tse di bolokilweng. Fa nako e ntse e tsamaya, ditshwantsho tseno e ne ya nna matshwao. Mokwalo o ne wa thusa batho go rekota dikakanyo, go anela dikgang le go romela melaetsa. Go tlhamiwa ga mokwalo go fetotse lefatshe go ya go ile.*
- Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?

2. Dira Puiso ya Ntlha jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana ditshwantsho.
- Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
- Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Ela tlhoko go tlhaloganya.
 - Botsa barutwana: A o kile wa ikutlwa o timela fa re buisa kgang gone o ne o sa tlhaloganye se se diragalang? Se, se ne sa dira gore o ikutlwe jang?

Go kwala: Morutabana o re bontsha kwalo ya ntlha

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsitse gape setlhogo sa go kwala le ditlhokego tsa sona.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tlile go kwala: O mokwadi. Kwala ka buka e o ka ratang go e kwala ka letsatsi lengwe.
 - b. Tlhalosa ditlhokego tsa tiro:
 - Mofuta: Kgang ya maitlhamelo / maitlhamelo
 - Dipolelo / ditemana: Kwala bonnye ditemana di le pedi, nngwe le nngwe e nne le setlhogo sa yona.
 - PYP: Lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri).
2. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
 - a. Gakolola barutwana ka dikakanyo tsa gago go tswa go mmapeng wa tlhaloganyo.
 - b. Bontsha barutwana gore ba tla wetsa jang letlhomeso la go kwala ba dirisa thulaganyo.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
 - a. Bua jaana: jaanong dirisa thulaganyo ya gago go feleletsa letlhomeso la go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go simolola go kwala.**
 - a. Bua jaana: A re lebeleleng mmapa wa rona wa tlhaloganyo mme re o dirise go simolola go kwala.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlang go dirisa letlhomeso la go kwala.

Letlhomeso la go kwala:

Ke batla go kwala buka ka...

Moanelwamogolo...

Kgang e diragala mo...

Kwa tshimologong...

Go tswa foo...

Moanelwa o ikutlwa a...

Bothata bo rarabololwa fa...

Kwa bofelong...

Ke batla batho ba ikutlwe ba... fa ba buisa buka ya me.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 103.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Ikatise go kopanya le go kgaoganya

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Thala lenaneothalo mme o kwale medumo e e latelang mo lenaneothalong:** *n, tšh, w, i, t, e, j, š, l, ê, d, uu*
 - a. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o bue modumo.
 - b. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o kope barutwana ba ba farologaneng gore ba e buise.
2. **Bontsha gore o bopa lefoko jang.**
 - a. Akanya ka lefoko le o ka le bopang o dirisa medumo e e mo lenaneothalong.
 - b. Supa modumo wa ntlha, bua modumo mme o o kwale patitšhokong.
 - c. Boeletsa seno ka medumo yotlhe e e mo lefokong.
 - d. Tsamaisa monwana wa gago fa tlase ga lefoko mme o kopanye medumo go buisa lefoko.
3. **Bitsa barutwana ka bongwe go bopa mafoko.**
 - a. Bitsa barutwana ba le 2–3 go tla go bopa mafoko ba dirisa mokgwa o o tshwanang.
 - b. Siamisa diphoso tse barutwana ba di dirang.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 104.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng:**
Temo ke tiro.
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 163

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
 - a. Baya barutwana mo maamong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Bakwadi ba ntlha ba lefatshe*
 - d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Ela tlhoko go tlhaloganya.
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: A o kile wa ikutlwa o timela fa re buisa kgang gonne o ne o sa tlhaloganye se se diragalang? Se, se ne sa dira gore o ikutlwe jang?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana setshwantsho.
 - c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
 - d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.

Go kwala: Barutwana ba kwala kwalo ya ntlha

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka ga tiro ya go kwala le tlhokego tsa yona.**
 - a. Bua jaana, gompieno re tla wetsa go kwala: O mokwadi. Kwala ka buka e o ka ratang go e kwala ka letsatsi lengwe.
2. **Laela barutwana go tswela go kwala mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
3. **Farolanya.**
 - a. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go wetsa letlhomeso la go kwala.
 - b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala letlhaodi mo polelong nngwe le nngwe ya gago.
4. **Neela tirogae fa go tlhokega.**
 - a. Tlhalosa gore barutwana ba tshwanetse go feleletsa go kwala tirogae ya bona fa ba sa e fetsa.

Letlhomeso la go kwala:

Ke batla go kwala buka ka...
Moanelwamogolo...
Kgang e diragala mo...
Kwa tshimologong...
Go tswa foo...
Moanelwa o ikutlwa a...
Bothata bo rarabololwa fa...
Kwa bofelong...
Ke batla batho ba ikutlwe ba... fa ba buisa buka ya me.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 104.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile
moanelwa...
gonne...

Ke ithutile
gore...

Ke akanya
gore go ne
go sa siama /
go siame fa...
gonne...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane e e buang kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tthalosa potso nngwe le nngwe (polelo e e simololang).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana ka dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: muu, seêla, jela, šaka, ntšhwa
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a netsebetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Jaanong batsadi ba ruta bana go tila go ša.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 106.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - d. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 163

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Bakwadi ba ntlha ba lefatshe*
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompiano re ya go thala le go kwala ka karolo e re e ratang mo kgannyeng ya rona.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
 - b. Bula matlho a gago mme o bue jaana: Karolo ya me e ke e ratang ka kgang ke fa...
 - c. Leka gore o seke wa tlhopha sekao sa karolo e e botlhofo thata ya kgang.
 - d. Thala setshwantsho sa ka bonako mo patitšhokong. Fa o ntse o thala, tlhalosa gore o thala eng.
 - e. O ketsa ka dipolelo di le 1–2 ka ga setshwantsho sa gago: Ke ratile...
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bolelela barutwana go tswala matlho a bona mme ba akanye ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
 - b. Bua jaana: Akanya ka kakanyo ya gago, o seke wa kopisa sekao sa me.
 - c. Morago ga foo, bolelela barutwana go bula matlho a bona mme ba buisane ka dikarabo tsa bona le molekane wa bona.
 - d. Go tsweng foo, laela barutwana go thala karolo eno ya kgang mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - e. Thusa barutwana go kwala dipolelo di le 1–2 mo ditshwantshong tsa bona.
4. **Letla barutwana go abelana ka tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana ka tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Morutabana o bontsha go baakanya mme barutwana ba a baakanya

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya
DBE 1, tsebe
131

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala: O mokwadi. Kwala ka buka e o ka ratang go e kwala ka letsatsi lengwe.**
2. **Itsise lenaane la go siamisa**
 - a. Bua jaana, gompiano re tlile go siamisa go kwala ga rona re dirisa lenaane la go siamisa:
 - Dipolelo / ditemana: Kwala bonnye ditemana di le pedi, nngwe le nngwe e nne le setlhogo sa yona.
 - PYP: Lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri).
3. **Bontsha go siamisa.**
 - a. Kwala polelo mo patitšhokong e e nang le diphoso.
 - b. Bontsha barutwana gore ba ka siamisa jang phoso eo.
4. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
 - a. Bua jaana, jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa se re se kwadileng.
 - b. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.
5. **Ba neele tiro ya go kwala go tswa go Bukatirong ya DBE.**
 - a. Fa barutwana ba wetsa go siamisa, ba tlhalosetse gore ba tshwanetswe go direla mo Bukatirong ya bona ya DBE.
 - b. Laela barutwana go wetsa:
 - Bukatiro ya DBE tsebe: 131
 - Dira Tirwana ya 'A re kwaleng'. Rulaganya go kwala kang ya gago.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 106.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho
le dilwana
tsa nnete tsa
thitokgang go
bontshiwa

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang:** *Re na le kutlwelobotlhoko*
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
 - *Re bontsha batho ba bangwe kutlwelobotlhoko jang?*
 - *Ke bomang ba re ka ba bontshang kutlwelobotlhoko?*
 - *Goreng go le botlhokwa go nna le kutlwelobotlhoko mo bathong ba bangwe?*
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo go oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 108.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
 - a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
 - b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago.
Montsamaisa bosigo, ke mo leboga bo sele.
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
 - a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
 - b. Rotloetsa barutwana go abelana ka dikakanyo tsa bona.
 - c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang: Fa re thusa batho fa ba na le mathata, ba tla re leboga morago.

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo: m, p, ph**
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *m, p, ph, a, e, l*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *phuthela*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *ph-u-th-e-l-a*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *mpona*
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 110.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakannye ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *U*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka: *U*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *U*
 - a. Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *U*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 175

1. Itsise kgang.

- Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng: *Khumo o nna le tsala e ntšhwa.*
- Bua jaana: *Kgang eno e ka ga Khumo, yo ka gale a tshamekang le ditsala tse dikgolo tsa gagwe Dikgang le Karabo. Ka letsatsi le lengwe, morutabana wa gagwe o ne a mo kopa go tshameka le Thomas, mosimane yo o ditlhong mme a nna a le nosi ka kgaotso. Lwa ntlha, Khumo ga a batle go tshameka le Thomas. Fela moragonyana, o akanya ka moo a neng a ikutlwa a le bodutu fa a simolola sekolo. Mo kgannyeng, re bona se Khumo a sweetsang go se dira....*
- Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
- Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. Aga lemorago la kitso la barutwana.

- Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.

- Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira dikgolaganyo.
- Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 110.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 108.
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - *ditlhong: go ikutlwa o tshoga kgotsa o sa itshepe go bua le ba bangwe kgotsa go tsaya karolo.*
 - *go se tlwaelege: sengwe se se sa tlwaelegang kgotsa se farologane.*
 - *nosi: go nna nosi, go se na batho ba bangwe gaufi le wena.*
 - *bodutu: go ikutlwa o hutsafetse gonne o se na ditsala.*
 - *go tlhaphololwa: go se akarediwe mo setlhopheng kgotsa tirwana e ba bangwe ba e dirang.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
 D: Diragatsa lefoko
 T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
 B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo:** *ts, w, kg*
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *ts, w, kg, a, b, e*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *letsatsi*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *l-e-ts-a-ts-i*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *mokgabo*
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 111.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakakgolo ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *U*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka, *U*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *U*
 - Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *U*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 177

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kang: *Khumo o nna le tsala e ntšhwa.*
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 3&4

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 111.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.

- a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - *kutlwelobotlhoko: Go lemoga fa mongwe a utlwile botlhoko, a hutsafetse, a le bodutu, a tlhoka sengwe mme wa mo thusa.*
 - *akaretsa: go letla mongwe go tsaya karolo, gore ba se ka ba ikutlwa ba tlhophololwa.*
 - *tlhopholola: Go se akaretse mongwe kgotsa go mo letla go tsaya karolo.*
 - *setlhabelo: Go tlogela sengwe se o se batlang gore o kgone go thusa kgotsa go tshegetsisa motho yo mongwe.*
 - *kgomotso: Go thusa motho gore a ikutlwe botoka fa a hutsafetse, a tshogile kgotsa a kgopisegile.*
- b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. Aga lemorago la kitso la barutwana.

- a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 112.
- b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho.
 - *Kutlwelobotlhoko e kaya go lemoga fa mongwe a utlwile botlhoko, a hutsafetse, a ikutlwa a le nosi kgotsa a tlhoka thuso. Go kaya go kgathalela maikutlo a bona le go tlhopha go thusa.*
 - *Re ka bontsha kutlwelobotlhoko ka ditsela tse dintsi tse di farologaneng, jaaka: Go akaretsa ba bangwe, go abelana le go tswa setlhabelo, go thusa mongwe yo o utlwileng botlhoko, go gomotsa mongwe yo o hutsafetseng, kgotsa*
 - *go tlhokomela baagi mmogo le rona.*
 - *Kutlwelobotlhoko ka metlha ke tlhopho. Ga go ope yo o ka re pateletsang go nna pelonomi. Ka dinako tse dingwe go re jela nako, dijo kgotsa kgomotso mme ditsala tsa rona di ka nna tsa se dumelelane ka metlha. Mme le ditiro tse dinnye tsa bopelonomi di dira pharologanyo e kgolo mme di thusa mongwe le mongwe go ikutlwa a itumetse e bile a babalesegile.*

3. Buisanang ka setshwantsho.

- a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
 - Botsa potso ya ntlha.
 - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana ka dikarabo tsa bona.
 - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana ka tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
 - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. **Dipotso:**

- a. *O bona jang kutlwelobotlhoko e e diragalang mo setshwantshong seno?*
- b. *A o ka ikgolaganya le setshwantsho seno? A o kile wa bontsha kutlwelobotlhoko ka tsela e e tshwanang le e o e bonang mo setshwantshong?*
- c. *A o akanya gore ditiro tse dinnye tsa bopelonomi le kutlwelobotlhoko di ka dira pharologano? Jang?*

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo:** *n, ts, w*
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *n, ts, w, a, e, k*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *ntsalake*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *n-ts-a-l-a-k-e*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *tswala*.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 113.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhopho.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalwang mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng ka ona:** *vuvusela. Vele*
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 177

1. Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.

- Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Khumo o nna le tsala e ntšhwa*
- Bua jaana: *Kgang eno e ka ga Khumo, yo ka gale a tshamekang le ditsala tse dikgolo tsa gagwe Dikgang le Karabo. Ka letsatsi le lengwe, morutabana wa gagwe o ne a mo kopa go tshameka le Thomas, mosimane yo o ditlhong mme a nna a le nosi ka kgaotso. Lwa ntlha, Khumo ga a batle go tshameka le Thomas. Fela moragonyana, o akanya ka moo a neng a ikutlwa a le bodutu fa a simolola sekolo. Mo kgannyeng, re bona se Khumo a sweetsang go se dira...*

2. Dira Puiso ya Ntlha jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana ditshwantsho.
- Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
- Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira dikgolaganyo.
 - Botsa barutwana: A o ka dira dikgolaganyo le kgang eno? A sengwe se se tshwanang le seno se kile sa go diragalela kgotsa mongwe yo o mo itseng?

Go kwala: Itsise le go ikatisetsa PYP

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
 - a. Bua jaana, mo bekeng eno re tla tlhoma mogopolo mo: O dirisa ditsejwana (matshwao a puo) go bontsha mafoko a mongwe a a buileng (puo e e tlhamaletseng).
 - b. Kwala polelo mo patišhokong: O rile, "Ga nke ke ineela!"
 - c. Tlhalosa PYP mo bokaelong jwa yone: Ditsejwana (matshwao a puo) a dirisiwa go bontsha mafoko a mongwe a a buileng (puo e e tlhamaletseng).
2. **Ikatisetse PYP le barutwana.**
 - a. Kwala mo patišhokong: O rile mofuta wa buka e ke e ratang thata ke buka ya metlae.
 - b. Botsa barutwana: Ditsejwana di tsena fa kae mo polelong eno?
 - c. Abelana ka dikakanyo le barutwana:
 - Re dirisa ditsejwana go bontsha mafoko a a buiwang ka tlhamalalo ke mongwe. Polelo e e netsebetseng ke: O rile, "Mofuta wa buka e ke e ratang thata ke buka ya metlae."
3. **Naya barutwana nako ya go ikatisetsa PYP ka nosi.**
 - a. Kwala mo patišhokong:
 - O rile ke rata go thusa ditsala tsa me.
 - O nthusitse fa ke ne ke hutsafetse Ontlametse a rialo.
 - O ne a botsa tsala ya gagwe Goreng o ikutlwa o hutsafetse?.
 - b. Tlhalolosetsa barutwana: Tsenya ditsejwana mo lefelong le le netsebetseng mo dipolelong.
 - c. Naya barutwana metsotso e le mmalwa go wetsa tiro.
4. **Tlhatlhoba gore barutwana ba tlhaloganya eng.**
 - a. Bitsa barutwana gore ba kopane gape.
 - b. Kopa barutwana ba ba farologaneng gore ba abelane ka dikarabo tsa bone.
 - c. Bontsha: Ditsejwana (matshwao a puo) a dirisiwa go bontsha mafoko a mongwe a a buileng (puo e e tlhamaletseng).

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 115.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Ikatise go kopanya le go kgaoganya

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Thala lenaneothalo mme o kwale medumo e e latelang mo lenaneothalong:** *n, ts, w, a, kg, ph, e, m, l, o, tšh, k*
 - a. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o bue modumo.
 - b. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o kope barutwana ba ba farologaneng gore ba e buise.
2. **Bontsha gore o bopa lefoko jang.**
 - a. Akanya ka lefoko le o ka le bopang o dirisa medumo e e mo lenaneothalong.
 - b. Supa modumo wa ntlha, bua modumo mme o o kwale patitšhokong.
 - c. Boeletsa seno ka medumo yotlhe e e mo lefokong.
 - d. Tsamaisa monwana wa gago fa tlase ga lefoko mme o kopanye medumo go buisa lefoko.
3. **Bitsa barutwana ka bongwe go bopa mafoko.**
 - a. Bitsa barutwana ba le 2–3 go tla go bopa mafoko ba dirisa mokgwa o o tshwanang.
 - b. Siamisa diphoso tse barutwana ba di dirang.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 114.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. Baakanyetsa barutwana mokwalo.

- Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
- Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.

2. Bontsha go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng:

Uusi o letsa vuvusela.

- Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
- Laela barutwana go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
- Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 177

1. Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.

- Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Khumo o nna le tsala e ntšhwa*
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira dikgolaganyo
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: A o ka dira dikgolaganyo le kgang eno? A sengwe se se tshwanang le seno se kile sa go diragalela kgotsa mongwe yo o mo itseng?

2. Dira Puiso ya Bobedi jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana setshwantsho.
- Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.

Go kwala: Morutabana o bontsha go rulaganya

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsise setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tlile go kwala: Nako e ke neng ka thusa mongwe.
2. **Tlhalosa dikarabo tsa gago tsa tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala. Dirisa letlhomeso la go kwala.**

Bua jaana:

 - a. Ke thusitse mongwe... ka.
3. **Bontsha go rulaganyetsa tiro ya go kwala mo patišhokong.**
 - a. Dira mmapa wa tlhaloganyo go rulaganya kgang ya gago:
 - O thusitse mang?
 - Seno se diragetse kwa kae?
 - Ke bothata kgotsa matshwenyego afe a motho a neng a na le ona?
 - O lemogile jang gore motho yo o tlhoka thuso?
 - O ne wa sweetsa ka go dira eng?
 - O ba thusitse jang?
 - Motho o ne a ikutlwa jang morago ga gore o ba thuse?
 - O ne wa ikutlwa jang fa o ne o thusa?
 - Goreng go thusa ba bangwe go le botlhokwa?
4. **Dira gore barutwanana ba simolole go akanya.**
 - a. Bua jaana: Kamoso, o tlile go rulaganya mokwalo wa gago. Tla ka dikakanyo tsa gago.

Letlhomeso la go kwala:

Ka nako nngwe, ke ne ka bona mongwe...
O ne a ikutlwa...
Ke lemogile gonne...
Ke ne ka re, "..."
O ne a re, "..."
Ke ne ka tsaya tshweetso ya go...
Morago ga go mo thusa, o ne a ikutlwa...
Go thusa go dirile gore ke ikutlwe ke...
Kutlwelobotlhoko e kaya...

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 7&8

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 114.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomiso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile
moanelwa...
gonne...

Ke ithutile
gore...

Ke akanya it
was wrong /
right when...
because...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane e e buang kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomiso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e e simololang).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana ka dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: phamola, pompo, motse, kgomo, nwela
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a netsebetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Maru a tswala letsatsi.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 116.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - d. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophu.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 177

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Khumo o nna le tsala e ntšhwa*
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go sobokanya kgang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Bua jaana: Fa re sobokanya kgang, re tshwanetse go bua:
 - Se kgang e neng e le ka ga sone
 - Se ke se ratileng ka kgang
 - Se ke ithutileng sone mo kgannyeng
 - b. Ka bokhutshwane abelana ka dikarabo tsa gago tsa dipotso tseno.
 - c. Leka gore o seke wa tlhopho karaboo e e botlhofo thata ya sekao sa gago.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bolelela barutwana go akanya ka ditshobokanyo tsa bona, ba seke ba kopisa sekao sa gago.
 - b. Barutwana ba tshwanetse go simolola dikarabo tsa bona jaana:
 - Kgang e ne e le ka ga...
 - Ke ratile...
 - Ke ithutile...
 - c. Morago ga foo, laela barutwana go abelana ka ditshosobanyo tsa bona le molekane.
 - d. Fa barutwana ba abelana ka ditshosobanyo tsa bona, tsamaya, tsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - e. Kwa bofelong ba thuto, bitsa barutwana ba le 1–2 go abelana ka ditshosobanyo tsa bona ka mo phaposing.
4. **Letla barutwana go abelana ka tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana ka tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Barutwana ba rulaganya

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tla kwala: Nako e ke neng ka thusa mongwe.
2. **Laela barutwana go akanya ka dikarabo tsa bona tsa setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, jaanong akanya ka mokgwa o o tla arabang setlhogo sa go kwala ka teng.
 - b. Laela barutwana go abelana kakanyo ya bona le balekane ba bona.
 - c. Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona le phaphosi.
3. **Laela barutwana go rulaganya go kwala ga bona mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
 - a. Bua jaana: Jaanong dirisa mmapa wa tlhaloganya go kwala dikakanyo tsa gago le thulaganyo ya gago ya tiro ya go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go rulaganya.**
 - a. Bua jaana: Mpolelele ka dikakanyo tsa gago.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlang go wetsa mmapa wa bona wa tlhaloganyo.

Letlhomeso la go kwala:

Ka nako nngwe, ke ne ka bona mongwe...

O ne a ikutlwa...

Ke lemogile gone...

Ke ne ka re, "..."

O ne a re, "..."

Ke ne ka tsaya tshweetso ya go...

Morago ga go mo thusa, o ne a ikutlwa...

Go thusa go dirile gore ke ikutlwe ke...

Kutlwelobotlhoko e kaya...

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 9&10

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 116.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba ba
tlhophilweng
go tla le
selwana
kgotsa
setshwantsho
sa go
'Bontsha le
go Bua'

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: Bontsha le go ba bolelela**
 - a. Emisetsa selwana kgotsa setshwantsho se o se tlleng go re bontsha sona kwa godimo.
 - b. Re bolelele ka selwana kgotsa setshwantsho. Bua jaana:
 - Gompiano ke tlile go le bolelela ka...
 - Ke... (bogolo, mmala, bokete, phopholego, jalo jalo.)
 - E dirisetswa...
 - Ke a se rata ka gone...
 - c. Go tswa foo, botsa phaposi: Aa go na le dipotso?
 - d. Fa mongwe a na le potso, leka ka bojotlhe go e araba.
3. **Gopotsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
 - a. Fa o neela puo, gakologelwa go:
 - Emisa selwana kgotsa setshwantsho gore mongwe le mongwe a se bone
 - Bua polelo ya gago ka tatelano e e netsebetseng
 - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
 - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
 - a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
 - b. Kwa bokhutlong ba thuto, Naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lehang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo:** *n, kg, tsh, w*
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *n, kg, tsh, w, a, n*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *nkgwana*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *n-kg-w-a-n-a*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *ntshasa*
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 118.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakannye ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *W*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka: *W*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *W*
 - a. Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *W*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 189

1. Itsise kgang.

- Bua jaana: Mo bekeng eno re tllile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng: *Samentšhisi sa tlaleletso*
- Bua jaana: *Kgang eno e ka ga Mokgadi, yo o utololang gore tsala ya gagwe Matuma ga a na dijotshegare gonne mmaagwe a le kwa bookelong. Mokgadi o abelana ka samentšhisi sa gagwe ka tidimalo mme o kopa dijo tsa tlaleletso tsa letsatsi le letsatsi gore a tswelele go thusa tsala ya gagwe. E bile o neelana ka samentšhisi se a se ratang thata le go se je difitlholo go netefatsa gore Matuma o na le a tla se jang. Mokgadi o ithuta gore go thusa tsala go dira gore mtho a ikutlwe a itumetse e bile go dira pharologano.*
- Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
- Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. Aga lemorago la kitso la barutwana.

- Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.

- Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira ditshekatsheko.
- Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 118.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**

- a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 108.
- b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
- c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
- d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
- e. Ba buisetse lenaane la mafoko.

2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**

- a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - *kotsi: Sengwe se se sa siamang se diragala ka tshoganyetso se sa rulaganngwa jaaka fa mongwe a gobala ka phoso.*
 - *bookelo: Lefelo le dingaka le baoki ba tlhokomelang batho ba ba lwalang kgotsa ba gobetse.*
 - *khukhuna: go tsamaya ka tidimalo ka sephiri gore go se nne ope yo o go bonang.*
 - *pelotshweu: go abelana kgotsa go naya ba bangwe, le fa e le go neela ka sengwe se o se ratang.*
 - *go leboga: go nna le ditebogo gonne mongwe a go thusitse kgotsa a le pelonomi mo go wena.*

3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete

D: Diragatsa lefoko

T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko

B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo:** *n, tsh, w*
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *n, tsh, w, a, n, o*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *ntshasa*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *n-tsh-a-s-a*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *ditshwantsho*
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 119.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakakgolo ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *W*
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka, *W*
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** *W*
 - Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** *W*
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 191

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: *Samentšhisi sa tlaleletso*
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 119.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopho tse 4.
 - b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 120.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
 - a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
 - a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
 - b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
 - c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
 - d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
 - e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
 - Molato ke eng?" ____ ga botsa...
 - Mesong ya letsatsi leo...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka dikgang tsa bona ka tidimalo.
 - b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhopho tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa 'thobane ya go bua/leje' go dira seno.
 - c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
 - a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana ka kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1-2 dipotso ka dikgang tsa ditlhopho tsa bona.
 - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
 - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
 - b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona.
Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, le kang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo:** *n, tšh, w, kg*
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *n, tšh, w, kg, e, l*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *tšhelete*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *tšh-e-l-e-t-e*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *kgwele*.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 121.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalwang mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng ka ona:** *wela. Wandi*
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 191

1. Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.

- Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Samentšhisi sa tlaleletso*
- Bua jaana: *Kgang eno e ka ga Mokgadi, yo o utlolang gore tsala ya gagwe Matuma ga a na dijotshegare gonne mmaagwe a le kwa bookelong. Mokgadi o abelana ka samentšhisi sa gagwe ka tidimalo mme o kopa dijo tsa tlaleletso tsa letsatsi le letsatsi gore a tswelele go thusa tsala ya gagwe. E bile o neelana ka samentšhisi se a se ratang thata le go se je difitlholo go netefatsa gore Matuma o na le a tla se jang. Mokgadi o ithuta gore go thusa tsala go dira gore mtho a ikutlwe a itumetse e bile go dira pharologano.*
- Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?

2. Dira Puiso ya Ntlha jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana ditshwantsho.
- Fa go tlhokega, emisa mme o tshalosetse barutwana.
- Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira ditshekatsheko.
 - Botsa barutwana: Ka gale re ithuta sengwe go tswa mo kgannyeng. Ka dinako dingwe, re tlhoka go tsaya tshweetso fa sengwe se ne se netsebetse kgotsa se fosagetse. Ka dinako dingwe, re tlhoka go tsaya tshweetso fa sengwe se ne se siame kgotsa se le bosula. O ithutile eng go tswa mo kgannyeng eno?

Go kwala: Morutabana o re bontsha kwalo ya ntlha

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsitse gape setlhogo sa go kwala le ditlhokego tsa sona.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tlile go kwala: Nako e ke neng ka thusa mongwe.
 - b. Tlhalosa ditlhokego tsa tiro:
 - Mofuta: Kanelo ya motho ka nosi / kanelo ya botshelo jwa me
 - Dipolelo / ditemana: Kwala ditemana tse pedi tsa bonnye dipolelo di le nne nngwe le nngwe, nngwe le nngwe e nne le setlhogo sa yona
 - PYP: Ditsejwana (matshwao a puo) a dirisiwa go bontsha mafoko a mongwe a a buileng (puo e e tlhamaletseng).
2. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
 - a. Gakolola barutwana ka dikakanyo tsa gago go tswa go mmapeng wa tlhaloganyo.
 - b. Bontsha barutwana gore ba tla wetsa jang letlhomeso la go kwala ba dirisa thulaganyo.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
 - a. Bua jaana: jaanong dirisa thulaganyo ya gago go feleletsa letlhomeso la go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go simolola go kwala.**
 - a. Bua jaana: A re lebeleleng mmapa wa rona wa tlhaloganyo mme re o dirise go simolola go kwala.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlheng go dirisa letlhomeso la go kwala.

Letlhomeso la go kwala:

Ka nako nngwe, ke ne ka bona mongwe...

O ne a ikutlwa...

Ke lemogile gone...

Ke ne ka re, "..."

O ne a re, "..."

Ke ne ka tsaya tshweetso ya go...

Morago ga go mo thusa, o ne a ikutlwa...

Go thusa go dirile gore ke ikutlwe ke...

Kutlwelobotlhoko e kaya...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 121.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Ikatise go kopanya le go kgaoganya

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Thala lenaneothalo mme o kwale medumo e e latelang mo lenaneothalong:** *tšh, kg, a, ts, e, n, w, o, k, i, l, f*
 - a. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o bue modumo.
 - b. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o kope barutwana ba ba farologaneng gore ba e buise.
2. **Bontsha gore o bopa lefoko jang.**
 - a. Akanya ka lefoko le o ka le bopang o dirisa medumo e e mo lenaneothalong.
 - b. Supa modumo wa ntlha, bua modumo mme o o kwale patitšhokong.
 - c. Boeletsa seno ka medumo yotlhe e e mo lefokong.
 - d. Tsamaisa monwana wa gago fa tlase ga lefoko mme o kopanye medumo go buisa lefoko.
3. **Bitsa barutwana ka bongwe go bopa mafoko.**
 - a. Bitsa barutwana ba le 2–3 go tla go bopa mafoko ba dirisa mokgwa o o tshwanang.
 - b. Siamisa diphoso tse barutwana ba di dirang.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 122.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophu.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**

- a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
- b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.

2. **Bontsha go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng:**

Wena ka bowena o wele.

- a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
- b. Laela barutwana go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
- c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 191

1. Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.

- Baya barutwana mo maamong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Samentšhisi sa tlaleletso*
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta a go: Dira ditshekatsheko
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ka gale re ithuta sengwe go tswa mo kgannyeng. Ka dinako dingwe, re tlhoka go tsaya tshweetso fa sengwe se ne se netsebetse kgotsa se fosagetse. Ka dinako dingwe, re tlhoka go tsaya tshweetso fa sengwe se ne se siame kgotsa se le bosula. O ithutile eng go tswa mo kgannyeng eno?

2. Dira Puiso ya Bobedi jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana setshwantsho.
- Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.

Go kwala: Barutwana ba kwala kwalo ya ntlha

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka ga tiro ya go kwala le tlhokego tsa yona.**
 - a. Bua jaana, gompiano re tla wetsa go kwala: Nako e ke neng ka thusa mongwe.
2. **Laela barutwana go tswela go kwala mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
3. **Farolanya.**
 - a. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go wetsa letlhomeso la go kwala.
 - b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala polelo e nngwe mo kwalong ya gago.
4. **Neela tirogae fa go tlhokega.**
 - a. Tlhalosa gore barutwana ba tshwanetse go feleletsa go kwala tirogae ya bona fa ba sa e fetsa.

Letlhomeso la go kwala

Ka nako nngwe, ke ne ka bona mongwe...

O ne a ikutlwa...

Ke lemogile gone...

Ke ne ka re, "..."

O ne a re, "..."

Ke ne ka tsaya tshweetso ya go...

Morago ga go mo thusa, o ne a ikutlwa...

Go thusa go dirile gore ke ikutlwe ke...

Kutlwelobotlhoko e kaya...

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 7&8

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 122.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomiso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile
moanelwa...
gonne...

Ke ithutile
gore...

Ke akanya
gore go ne
go sa siama /
go siame fa...
gonne...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane e e buang kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomiso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tthalosa potso nngwe le nngwe (polelo e e simololang).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana ka dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: nkgona, tshwana, tshega, tshwara, ntšhwa
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a netsebetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Ba reka kgwele ka tšhekete.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 124.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - d. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophu.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 191

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Samentšhisi sa tlaleletso*
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompiano re ya go itlhamela bokhutlo ba kgang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
 - b. Bula matlho a gago mme o bue jaana: Mmm, Ke akantse ka bokhutlo jwa kgang jo bo farologaneng.
 - c. Bolelela barutwana kakanyo ya gago ya bokhutlo jo bo farologaneng.
 - d. Leka go akanya ka bokhutlo jo bo sa tlwaelegang – sengwe se barutwana ba ka se akanyeng ka ga sona.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka bokhutlo jo bo farologaneng jwa kgang. Lo seke lwa kopisa kakanyo ya me, ka kopo ikakanyetseng.
 - b. Bua jaana: Bulang matlho a lona mme lo abelane ka bokhutlo jwa lona le molekane.
 - c. Fa barutwana ba bua ka dikakanyo tsa bona, tsamaya, tsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - d. Kwa bokhutlong ba thuto, bitsa barutwana ba ba mmalwa go abelana ka bokhutlo jwa bona le phaposi.
4. **Letla barutwana go abelana ka tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana ka tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Morutabana o bontsha go baakanya mme barutwana ba a baakanya

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya
DBE 1, tsebe
81-84

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala: Nako e ke neng ka thusa mongwe.**
2. **Itsise lenaane la go siamisa**
 - a. Bua jaana, gompiano re tlile go siamisa go kwala ga rona re dirisa lenaane la go siamisa:
 - Dipolelo / ditemana: Kwala ditemana tse pedi tsa bonnye dipolelo di le nne nngwe le nngwe, nngwe le nngwe e nne le setlhogo sa yona
 - PYP:
 - Ditsejwana (matshwao a puo) a dirisiwa go bontsha mafoko a mongwe a a buileng (puo e e tlhamaletseng).
3. **Bontsha go siamisa.**
 - a. Kwala polelo mo patitšhokong e e nang le diphoso.
 - b. Bontsha barutwana gore ba ka siamisa jang phoso eo.
4. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
 - a. Bua jaana, jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa se re se kwadileng.
 - b. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.
5. **Ba neele tiro ya go kwala go tswa go Bukatirong ya DBE.**
 - a. Fa barutwana ba wetsa go siamisa, ba tlhalosetse gore ba tshwanetswe go direla mo Bukatirong ya bona ya DBE.
 - b. Laela barutwana go wetsa:
 - Bukatiro ya DBE tsebe: 81-84
 - Kwala palo ya ditshwantsho go bontsha tatelano e e siameng.
 - Kwala polelo e le nngwe ka ga setshwantsho sengwe le sengwe. Kwala se batho ba se buang ka mo gare ga ditsejwana.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 124.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho
le dilwana
tsa nnete tsa
thitokgang go
bontshiwa

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang:** *Re baenjinere*
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
 - *Ke dilo tsa mofuta mang tse baenjenere ba di dirang?*
 - *Ke dipotso tsa mofuta mang tse baenjenere ba di botsang?*
 - *Ke mathata a mofuta mang a baenjenere ba lehang go a rarabolola?*
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo go oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 126.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
 - a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
 - b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago:
Go tsholela ditoro tsa gago.
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
 - a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
 - b. Rotloetsa barutwana go abelana ka dikakanyo tsa bona.
 - c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang:
Fa o akanya ka ga go dira dilo tse dikgolo, o ka fitlhelela ditoro tsa gago.

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo: *n, th, w***
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *n, th, w, a, e, s*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *thwetse*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *th-w-e-ts-e*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *nathwa*
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 128.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakannye ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** ∞
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka: ∞
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** ∞
 - a. Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** ∞
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 203

1. **Itsise kgang.**

- a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng: *Lefetlho le le botlhale la ga William.*
- b. Bua jaana: *William Kamkwamba o goletse mo motseng kwa Malawi kwa go neng go se na motlakase le metsi a mannye ka nako ya komelelo. Morago ga go buisa buka e e buang ka maatla, William o ne a tsaya tshweetso ya go aga lefetlho go thusa motse wa gaabo. O ne a kgobokanya dikarolwana tsa bogologolo go tswa kwa lefelong la matlakala a didiriswa mme a dira ka thata go aga tlhamo ya gagwe. Le fa batho ba ne ba mo tshega, o ne a tswela go leka, Kakanyo ya ga William e ne ya thusa setšhaba sa gaabo mme morago a itsege lefatshe ka bophara.*
- c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
- d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**

- a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**

- a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira dikgolaganyo.
- b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 128.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**

- a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 126.
- b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
- c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
- d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tthaloganya le go bua ka thitokgang.
- e. Ba buisetse lenaane la mafoko.

2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**

- a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - *lefetlho: motšhini o o dirisang phefo go dira motlakase kgotsa go pompa metsi.*
 - *komelelo: Go nna sebaka kwantle ga pula, mme go le thata go lema.*
 - *jarata ya matlakala a didiriswa: Lefelo le go latlhelwang dilo tsa bogologolo kgotsa dilo tse di robegileng, jaaka ditshipi, dipeipi, dikarolwana tsa peretshitswana gore batho ba kgone go di dirisa gape go aga kgotsa go baakanya dilo.*
 - *Dilwana tse di senyegileng: Dilwana tsa bogologolo kgotsa masaledi, jaaka ditshipi, dipeipi kgotsa dikarolwana tsa baesekele, tse di ka dirisiwang gape go dira sengwe se sentšhwa.*
 - *pompo: Motšhini o o tsamaisang metsi go tswa kwa lefelong le lengwe go ya go le lengwe, jaaka go tswa mo sedibeng go ya kwa dijalong.*

3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete

D: Diragatsa lefoko

T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko

B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo:** *n, ny, w*
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *n, ny, w, a, e, g*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *nonyane*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *n-o-ny-a-n-e*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *gonywa*
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 129.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta go bopa tlhakakgolo ya mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thatafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** ∞
 - a. Fularela barutwana.
 - b. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema go robatsa ditlhogo tsa bona mo ditafoleng.
 - c. Dirisa letsogo la gago la moja go bopa tlhaka, ∞
 - d. Laela barutwana ba ba kwalang ka letsogo la moja go bopa tlhaka le wena.
 - e. Boeletsa seno le barutwana ba ba kwalang ka letsogo la molema.
3. **Laela barutwana go ikatisa go bopa:** ∞
 - Bua jaana: Dira tlhaka mo mokwatleng wa molekane wa gago, mo tafoleng, le mo mmung.
4. **Laela barutwana go ikatisa go kwala:** ∞
 - a. Bua jaana: Kwala tlhaka ka mo bukeng ya go kwalela ya gago ga 3.
 - b. Tsamayatsamaya mme o lekole popego ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 205

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeleletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: *Lefetlho le le botlhale la ga William*.
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 129.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.

- a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - *moenjenere: Motho yo o akanyang ka dikgopolo le go aga didirisiwa, metšhine kgotsa ditsamaiso tsa go rarabolola mathata.*
 - *setlhangwa ka popego: Thulaganyo kgotsa setshwantsho se se bontshang kafa sengwe se tla dirwang ka teng.*
 - *leotwana la go goga: Leotwana le le nang le kgole kgotsa lebanta le le thusang go tsholetsa kgotsa go tsamaisa dilo tse di bokete bonolo.*
 - *tora: Moago o moleele.*
 - *phutlhamo: Fa selo se wela fa fatshe kgotsa se thubega ka gonne se sa kgone go tsetsepela.*
- b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. Aga lemorago la kitso la barutwana.

- a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 130.
- b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
 - Ke dilo tsa mofuta mang tse baenjenere ba di dirang?
 - Ke dipotso tsa mofuta mang tse baenjenere ba di botsang?
 - Ke mathata a mofuta mang a baenjenere ba lelang go a rarabolola?

3. Buisanang ka setshwantsho.

- a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
 - Botsa potso ya ntlha.
 - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana ka dikarabo tsa bona.
 - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana ka tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
 - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. Dipotso:

- a. *Baenjinere ba aga eng? Ke metlhala efe e e go bolelelang seo?*
- b. *Ke didirisiwa kgotsa metšhini efe e o e bonang? di thusa jang ka tiro?*
- c. *Ke mathata afe a o akanyang baenjinere ba tshwanetse go a rarabolola fa ba aga sengwe se segolo?*

Medumopuo: Boeletsa le go kopanya medumo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Boeletsa medumo:** *ng, w, tl*
 - a. Bua medumo ga 3.
 - b. Bontsha barutwana dipapetlana tsa mokgabiso mme o buise medumo ga 3.
 - c. Bolelela barutwana go reetsa mme morago ba boeletse medumo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
 - a. Boeletsa medumopuo e e latelang le barutwana: *ng, w, tl, a, e, g*
 - b. Bua lefoko le le latelang: *ngwega*
 - c. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: sk.: *ng-w-e-g-a*
 - d. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
 - e. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
 - f. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
 - g. Boeletsa ka lefoko: *lewatleng*.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 131.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha ka mokgwa o o kwalwang mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng ka ona:** *xho / Xoliswa*
 - a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
 - b. Laela barutwana go kwala mafoko a mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 205

1. Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.

- Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Lefetlho le le botlhale la ga William*
- Bua jaana: *William Kamkwamba o goletse mo motseng kwa Malawi kwa go neng go se na motlakase le metsi a mannye ka nako ya komelelo. Morago ga go buisa buka e e buang ka maatla, William o ne a tsaya tshweetso ya go aga lefetlho go thusa motse wa gaabo. O ne a kgobokanya dikarolwana tsa bogologolo go tswa kwa lefelong la matlakala a didiriswa mme a dira ka thata go aga tlhamo ya gagwe. Le fa batho ba ne ba mo tshega, o ne a tswela go leka, Kakanyo ya ga William e ne ya thusa setšhaba sa gaabo mme morago a itsege lefatshe ka bophara.*

2. Dira Puiso ya Ntlha jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana ditshwantsho.
- Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
- Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira dikgolaganyo.
 - Botsa barutwana: A o ka dira dikgolaganyo le kgang eno? A sengwe se se tshwanang le seno se kile sa go diragalela kgotsa mongwe yo o mo itseng?

Go kwala: Itsise le go ikatisetsa PYP

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).

- Bua jaana, mo bekeng eno re tla tlhoma mogopolo mo: O dirisa lekopanyi 'le' go kopanya dipolelo tse pedi.
- Kwala polelo mo patišhokong:
William o a kgatlhisa. Xochitl o a kgatlhisa. William le Xochitl ba a kgatlhisa.
Tlhalosa PYP mo bokaelong jwa yone:
 - Lekopanyi 'le' le dirisediwa go kopanya dilo di le pedi tse di amanang kgotsa dikakanyo.

2. Ikatisetse PYP le barutwana.

- Kwala mo patišhokong: William o ne a bona go na le bothata mo lefelong la gaabo. Xochitl o ne a bona bothata mo motseng wa gagwe.
- Botsa barutwana: Re ka dirisa jang 'le' go kopanya dipolelo tse pedi tseno?
- Abelana ka dikakanyo le barutwana:
Kopanya dipolelo tse pedi o dirisa 'le':
 - Fa re na le dipolelo tse pedi tse di buang ka kakanyo e le nngwe, re ka dikopanya re dirisa lekopanyi 'le'. Re ka kopanya dipolelo tse pedi tseno jaana: William o ne a bona bothata mo setšhabeng sa gaabo le Xochitl o bone bothata mo setšhabeng sa gaabo. Ka dinako dingwe re ka dira polelo khutshwane ka go tlosa mafoko a a ipoeletsang, jaana: William le Xochitl ba bone mathata mo ditšhabeng tsa gaabo bona. Fa re di kopanya, re fetola 'o' go nna 'ba' gonne re bua ka batho ba babedi mme re fetola setšhaba go nna ditšhaba gonne go na le setšhaba se se fetang bongwe.

3. Naya barutwana nako ya go ikatisetsa PYP ka nosi.

- Kwala mo patišhokong:
 - William o botlhale le botlhami. Xochitl o botlhale le botlhami.
 - Letsatsi le dirisetswa maatla. Phefo e dirisetswa maatla.
 - O morarabolodi wa mathata. Ke morarabolodi wa mathata.
- Tlhalolosetsa barutwana: Ikatisetse go kopanya dipolelo tseno o dirisa lekopanyi 'le'.
- Naya barutwana metsotso e le mmalwa go wetsa tiro.

4. Tlhatlhoba gore barutwana ba tlhaloganya eng.

- Bitsa barutwana gore ba kopane gape.
- Kopa barutwana ba ba farologaneng gore ba abelane ka dikarabo tsa bone.
- Bontsha: Lekopanyi 'le' le dirisediwa go kopanya dilo di le pedi tse di amanang kgotsa dikakanyo.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 5&6

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 131.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Medumopuo: Ikatise go kopanya le go kgaoganya

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Thala lenaneothalo mme o kwale medumo e e latelang mo lenaneothalong:** *tl, e, ng, ny, a, l, w, u, th, o, b, n*
 - a. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o bue modumo.
 - b. Supa modumo mongwe le mongwe mo lenaneothalong mme o kope barutwana ba ba farologaneng gore ba e buise.
2. **Bontsha gore o bopa lefoko jang.**
 - a. Akanya ka lefoko le o ka le bopang o dirisa medumo e e mo lenaneothalong.
 - b. Supa modumo wa ntlha, bua modumo mme o o kwale patitšhokong.
 - c. Boeletsa seno ka medumo yotlhe e e mo lefokong.
 - d. Tsamaisa monwana wa gago fa tlase ga lefoko mme o kopanye medumo go buisa lefoko.
3. **Bitsa barutwana ka bongwe go bopa mafoko.**
 - a. Bitsa barutwana ba le 2–3 go tla go bopa mafoko ba dirisa mokgwa o o tshwanang.
 - b. Siamisa diphoso tse barutwana ba di dirang.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 132.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
 - d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Mokwalo: Ikatise go kwala mokwalo o o tshwaraganeng

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya
Mokwalo

1. Baakanyetsa barutwana mokwalo.

- Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
- Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.

2. Bontsha go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng: *Xho ke modumo o puong ya maXhosa.*

- Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang ka yone, tsela e o yang kwa go yone le kafa ditlhaka di kopanang ka teng.
- Laela barutwana go kwala polelo ya mokwalo o o tshwaraganeng mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
- Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe o lebile: go bopa tlhaka, go kopanya le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 205

1. Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.

- Baya barutwana mo maamong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Lefetlho le le botlhale la ga William*
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira dikgolaganyo
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: A o ka dira dikgolaganyo le kgang eno? A sengwe se se tshwanang le seno se kile sa go diragalela kgotsa mongwe yo o mo itseng?

2. Dira Puiso ya Bobedi jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana setshwantsho.
- Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisane ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.

Go kwala: Morutabana o bontsha go rulaganya

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsise setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tlile go kwala: Kwala ka William kgotsa Xochitl go tswa mo dikgannyeng tsa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
2. **Tlhalosa dikarabo tsa gago tsa tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala. Dirisa letlhomeso la go kwala.**
 - a. Bua jaana: Ke ya go kwala ka moenjenere yo o nthotloetsang...
3. **Bontsha go rulaganyetsa tiro ya go kwala mo patišhokong.**
 - a. Dira mmapa wa tlhaloganyo go rulaganya kgang ya gago:
 - Ke moenjenere ofe yo o tla kwalang ka ena?
 - Ba ne ba nna kwa kae?
 - Ke bothata bofe jo ba neng ba bo lemoga mo setšhabeng sa bona?
 - Goreng bothata bono bo ne bo le botlhokwa gore bo rarabololwe?
 - Ba ne ba na le kakanyo efe ya go rarabolola bothata bo?
 - Ba dirisitse didiriswa dife?
 - Ke dikgwetlho dife tse ba neng ba lebagane le tsona?
 - Botlhami jwa bona bo thusitse batho jang?
 - O akanya eng ka motho yono?
4. **Dira gore barutwanana ba simolole go akanya.**
 - a. Bua jaana: Kamoso, o tlile go rulaganya mokwalo wa gago. Tla ka dikakanyo tsa gago.

Letlhomeso la go kwala:

Moenjenere yo ke ithutileng ka ena ke...

Motho yono o nnile kwa...

Ba bone bothata fa...

Bothata e ne e le...

Ba sweeditse ka go...

Ba agile...

Kwa ntlheng, batho ba rile/ akantse gore...

Botlhami jwa bona bo thusitse...

Ke akanya...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 132.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomiso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile
moanelwa...
gonne...

Ke ithutile
gore...

Ke akanya
gore go ne
go sa siama /
go siame fa...
gonne...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane e e buang kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomiso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e e simololang).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana ka dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: thintsha, thwala, lenyora, anywa, utlwa
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a netsebetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Ba utlwa mosumo wa lewatle.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 134.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - d. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 205

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Lefetlho le le botlhale la ga William*
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompiano re ya go dira kwalo ya go tlhaloganya ka ga kgang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Kwala dipotso mo patitšhokong.
 - b. Buisetsa potso nngwe le nngwe kwa godimo.
 - c. Tlhalosa gore potso e batla mofuta ofe wa karabo.
 - d. Sekao: Anna o ne a apere eng? Karabo e tshwanetse go re bolelela ka seaparo sa ga Anna.
 - e. Sekao: O akanya gore Anna a ka bo a dirile eng? Karabo ga e yo mo setlhangweng – barutwana ba tshwanetse go akanya ka dikarabo tsa bona.
 - f. Bontsha barutwana gore fa tlase ga potso nngwe le nngwe go na le polelo e e simololang. Tlhalosa gore ba tshwanetse go dirisa seno go ba thusa go kwala karabo ya bona.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibuka tsa go kwalela tsa bona mme ba kwale letlha le setlhogo: Go tlhaloganya.
 - b. Bolelela barutwana go dirisa 'polelo e e simololang' fa tlase ga potso nngwe le nngwe mme ba kwale karabo ya potso nngwe le nngwe ka mo dibukeng tsa bona.
 - c. Laela barutwana go dirisa kitso ya medumopuo ya bona go kwala mafoko a basa a itseng. Ba tshwanetse go bua lefoko ka bonya mme ba kwale medumo e ba e utlwanng.
 - d. Dipotso le dipolelo tse di simololang
4. **Letla barutwana go abelana ka tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana ka tiro ya bona ka mo phaposing.

Kwalo ya Go tlhaloganya

1. **William o ne a nna kwa kae?**
William o ne a nna kwa... (Motse wa Wimbe kwa Malawi.).
2. **Go ne ga diragala eng kwa Malawi fa William a ne a le dingwaga di le 14?**
Fa William a le dingwaga di le 14...Malawi e ne ya nna le komelelo e e boitshegang.)
3. **Fa William a ne a tlogela sekolo, o ne a tswelela go ithuta jang?**
Go tswelela go ithuta, William... (o ne a ya kwa laeborari mme a buisa dibuka.)

4. **William o ne a aga eng sa ntlha?**
Sa ntlha, William o ne a aga... (lefetlho le le nnye.)
5. **Ke ka ntlha ya eng fa William a ne a aga lefetlho le legolo?**
O ne a aga lefetlho le legolo go... (go pompela batho ba Wimbe metsi go tswa mo sedibeng.)

Go kwala: Barutwana ba rulaganya

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tla kwala: Kwala ka William kgotsa Xochitl go tswa mo dikgannyeng tsa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
2. **Laela barutwana go akanya ka dikarabo tsa bona tsa setlhogo sa go kwala.**
 - a. Bua jaana, jaanong akanya ka mokgwa o o tla arabang setlhogo sa go kwala ka teng.
 - b. Laela barutwana go abelana kakanyo ya bona le balekane ba bona.
 - c. Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona le phaphosi.
3. **Laela barutwana go rulaganya go kwala ga bona mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
 - a. Bua jaana: Jaanong dirisa mmapa wa tlhaloganya go kwala dikakanyo tsa gago le thulaganyo ya gago ya tiro ya go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go rulaganya.**
 - a. Bua jaana: Mpolelele ka dikakanyo tsa gago.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlang go wetsa mmapa wa bona wa tlhaloganyo.

Letlhomeso la go kwala:

Moenjenere yo ke ithutileng ka ena ke...

Motho yono o nnile kwa...

Ba bone bothata fa...

Bothata e ne e le...

Ba sweeditse ka go...

Ba agile...

Kwa ntsheng, batho ba rile/ akantse gore...

Botlhami jwa bona bo thusitse...

Ke akanya...

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 9&10

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 134.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: O abelana ka dikgang tse di kgethegileng**
 - a. Re bolelele gore dikgang tsa gago ke ka ga eng. Bua jaana:
 - Gompieno ke tlile go le bolelela ka...
 - Go tswa foo, abelana ka dikgang tsa gago.
 - Re bolelele gore go diragetse eng ka tatelano e e netsebetseng.
 - Re bolelele dintlha tse di botlhokwa tsa kgang ya gago.
 - Feleletsa ka go re bolelela gore dikgang tsa gago di go dirile gore o ikutlwe jang.
3. **Gopotsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
 - a. Fa o abelana ka dikgang tsa gago, gakologelwa go:
 - Re bolelela gore dikgang tsa gago ke ka ga eng
 - Re bolelela gore go diragetse eng
 - Re bolelela gore se diragaletse mang
 - Bua polelo ya gago ka tatelano e e netsebetseng
 - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
 - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
 - a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
 - b. Kwa bokhutlong ba thuto, Naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lekang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa medumo yotlhe e e rutilweng mo Kgweditharong ya 2

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgweditharo
2
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa
tsa
Medumopuo
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle mo mmetsheng kgotsa fa fatshe fa pele ga gago.**
 - a. Bolelela barutwana go reetsa leina la bona.
 - b. Fa o bua leina la morutwana, ba tshwanetse go buisa modumo wa papetlana ya mokgabisa e o e tsholeditseng.
 - c. Bua leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo, o tshwanetse go bua lefoko le le simololang kgotsa le dirisa modumo.
 - d. Direla seno ka bonako. Dira gore e utlwagale jaaka motshameko o o itumedisang mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang.
 - e. Fa morutwana a dira phoso, bua jaana: 'reetsa ka kelotlhoko' mme o bue modumo.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 136.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhopha.

Mokwalo: Boeletsa ditlhaka tsotlhe tse di rutilweng mo Kgweditharong ya 2

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Ba bontshe popego ya ditlhakanye tsotlhe tse di rutilweng mo Kgweditharong ya 2.**
 - a. Kwala tlhakanye nngwe le nngwe mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng tlhaka nngwe le nngwe.
 - c. Bolelela barutwana go kwala mola wa tlhaka nngwe le nngwe mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona, ba tlogele phatlha e e lekanang le monwana mo magareng ga tlhaka nngwe le nngwe.
 - d. Bolelela barutwana gore ba netefatse gore ba kgona go bopa tlhaka nngwe le nngwe ka nepagalo.
3. **Tlhatlhoba popego ya tlhakanye ya barutwana.**
 - a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tlhatlhobe popego ya tlhaka ya bona.
 - b. Naya tshegetso fa e tlhokega.
 - c. Tsaya dintlha ka barutwana ba ba santseng ba kgaratlha go bopa ditlhaka ka nepagalo.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 219

1. **Itsise kgang.**

- Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng: *Sethuthafatsi sa metsi sa letsatsi sa ga Xochitl.*
- Bua jaana: *Xochitl Cruz ke mosetsanyana yo otswang kwa Mexico yo o lemogileng gore ditlhare tse dintsi di ne di remiwa gore batho ba thuthafatse metsi ka dikgong. O ne a batla tsela e e siameng ya go bona metsi a afisang. Ka jalo, Xochitl o ne a tlhama le go aga sethuthafatsi sa metsi a letsatsi a diirisa didiriswa tse di dirisitsweng mo peleng jaaka mabotlolo a dipolasetiki le mathompo. Tlhamo ya gagwe e dirisitse maatla a letsatsi go thuthufaletsa balelapa la gagwe metsi. Go ise go ye kae, baagisani ba gagwe botlhe ba ne ba batla dithuthafatsi tsa letsatsi le bona!*
- Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
- Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**

- Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
- Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
- Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**

- Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira dikgolaganyo
- Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 1&2

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 136.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 126.
 - b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
 - c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
 - d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tthaloganya le go bua ka thitokgang.
 - e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
 - a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
 - *maatla a letsatsi: Go dirisa maatla a letsatsi go dira motlakase kgotsa maatla.*
 - *go kgona go reka: Go nna le madi a a lekaneng go reka sengwe.*
 - *latlhlwe: Sengwe se se latlhlweng kgotsa se sa tthole se tthokega.*
 - *go ribolola: Sengwe se sentšhwa se mongwe a se dirileng go rarabolola bothata kgotsa go thusa batho.*
 - *go galalela: go nyenya ka boitumelo gonne o le motlotlo ka se o se dirileng kgotsa se mongwe a se dirileng.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**

S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete

D: Diragatsa lefoko

T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko

B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo Boeletsa medumo yotlhe e e rutilweng mo Kgweditharong ya 2

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgweditharo
2
Dipapetlana
tsa
Mokgabisa
tsa
Medumopuo
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle mo mmetsheng kgotsa fa fatshe fa pele ga gago.**
 - a. Bolelela barutwana go reetsa leina la bona.
 - b. Fa o bua leina la morutwana, ba tshwanetse go buisa modumo wa papetlana ya mokgabisa e o e tsholeditseng.
 - c. Bua leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo, o tshwanetse go bua lefoko le le simololang kgotsa le dirisa modumo.
 - d. Direla seno ka bonako. Dira gore e utlwagale jaaka motshameko o o itumedisang mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang.
 - e. Fa morutwana a dira phoso, bua jaana: 'reetsa ka kelotlhoko' mme o bue modumo.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 137.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
 - c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaello ka Ditlhophha.

Mokwalo: Boeletsa ditlhaka tsotlhe tse di rutilweng mo Kgweditharong ya 2

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
 - a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
 - b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Ba bontshe popego ya ditlhakakgolo tsotlhe tse di rutilweng mo Kgweditharong ya 2.**
 - a. Kwala tlhakakgolo nngwe le nngwe mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng tlhaka nngwe le nngwe.
 - c. Bolelela barutwana go kwala mola wa tlhaka nngwe le nngwe mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona, ba tlogele phatlha e e lekanang le monwana mo magareng ga tlhaka nngwe le nngwe.
 - d. Bolelela barutwana gore ba netefatse gore ba kgona go bopa tlhaka nngwe le nngwe ka nepagalo.
3. **Tlhatlhoba popego ya tlhakakgolo ya barutwana.**
 - a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tlhatlhobe popego ya tlhaka ya bona.
 - b. Naya tshegetso fa e tlhokega.
 - c. Tsaya dintlha ka barutwana ba ba santseng ba kgaratlha go bopa ditlhaka ka nepagalo.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 221

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
 - a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
 - b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
 - d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeleletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
 - a. Bua setlhogo sa kgang: *Sethuthafatsi sa metsi sa letsatsi sa ga Xochitl*
 - b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
 - c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
 - d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
 - e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 137.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhologanya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 138.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
 - a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
 - a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
 - b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
 - c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
 - d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
 - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
 - e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
 - Fa tora e thubega fa fatshe...
 - Ke na le kakanyo e ntšhwa,” ___ a rialo...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka Dikgang tsa bona ka tidimalo.
 - b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhopha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa ‘thobane ya go bua/leje’ go dira seno.
 - c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
 - a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana ka kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1–2 dipotso ka dikgang tsa ditlhopha tsa bona.
 - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
 - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
 - b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona.
Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, le kang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Tshameka motshameko wa medumopuo: Diketane tsa Mafoko

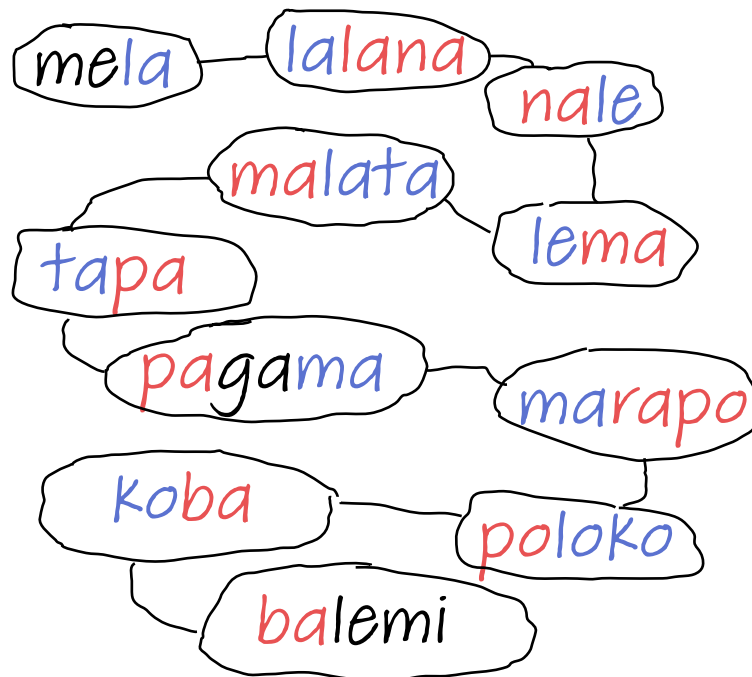
NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhare la A4
ya barutwana

1. **Dira gore barutwana ba ritibale gore ba kgone go go reetsa.**
2. **Bontsha barutwana motshameko mo patitšhokong.**
 - a. Kwala modumo mo letlapeng.
 - b. Laela barutwana go tshameka ka bobedi.
 - c. Molekane wa 1 o tshwanetse go dirisa modumo o o mo patitšhokong go kwala lefoko.
 - d. Molekane wa 2 o tshwanetse go tsaya ditlhaka tse 2 tsa bofelo tsa lefoko mme a simolole lefoko le lešwa.
 - e. Balekane ba tswela go tshameka go fitlhela pampiri ya bone e tletse ka ketane ya mafoko.
3. **Naya bobedi bongwe le bongwe pampiri mme o kwale modumo wa ntlha mo patitšhokong: mela**
4. **Tsamayatsamaya le go tshegetsisa barutwana fa go tlohega.**
 - a. Morago ga metsotso e le 10, bitsa barutwana go ela tlhoko.
 - b. Kopa bobedi jo bo mmalwa go buisa mafoko a bona. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko mo patitšhokong mme o tlhole gore ketane ya bona e bopilwe ka nepagalo.
 - c. Akgola barutwana ka maiteko a bona.

Ela tlhoko: Tiro eno e boelediwa go e dira ka dipensele tsa mebala.

5. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**

- a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 139.
- b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
- c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopho.

Mokwalo: Go kopolola dipolelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**

- a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
- b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.

2. **Kwala dipolelo tse di latelang mo patitšhokong:**

- Batho ba dirisa dipalangwa go tsaya maeto.
 - Palesa o ne a abelana ka tlammo ya gagwe.
 - Ba batla dilwana.
- a. Laela barutwana go kopololela dipolelo ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - b. Ba tshwanetse go kopolola ka bothakga le ka nepo ka moo ba ka kgonang.

3. **Tlhatlhoba bokgoni ba barutwana ba go kopolola dipolelo.**

- a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang:
 - Go kopolola dipolelo sentle
 - Go bopa ditlhaka le mafoko ka nepagalo le bophepa
 - Go fetsa dipolelo mo nakong e e neetsweng

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 221

1. Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.

- Baya barutwana mo maamong a a siameng mo mmetsheng.
- Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
- Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Sethuthafatsi sa metsi sa letsatsi sa ga Xochitl*
- Bua jaana: *Xochitl Cruz ke mosetsanyana yo otswang kwa Mexico yo o lemogileng gore ditlhare tse dintsi di ne di remiwa gore batho ba thuthafatse metsi ka dikgong. O ne a batla tsela e e siameng ya go bona metsi a afisang. Ka jalo, Xochitl o ne a tlhama le go aga sethuthafatsi sa metsi a letsatsi a diirisa didiriswa tse di dirisitsweng mo peleng jaaka mabotlolo a dipolasetiki le mathompo. Tlhamo ya gagwe e dirisitse maatla a letsatsi go thuthufaletsa balelapa la gagwe metsi. Go ise go ye kae, baagisani ba gagwe botlhe ba ne ba batla dithuthafatsi tsa letsatsi le bona!*
- Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?

2. Dira Puiso ya Ntlha jaana:

- Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
- Bontsha barutwana ditshwantsho.
- Fa go tlhokega, emisa mme o tthalosetse barutwana.
- Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
- Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.
- Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tthaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira dikgolaganyo
 - Botsa barutwana: A o ka dira dikgolaganyo le kgang eno? A sengwe se se tshwanang le seno se kile sa go diragalela kgotsa mongwe yo o mo itseng?

Go kwala: Morutabana o re bontsha kwalo ya ntlha

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Itsitse gape setlhogo sa go kwala le ditlhokego tsa sona.**
 - a. Bua jaana, mo modikologong ono re tlile go kwala: Kwala ka William kgotsa Xochitl go tswa mo dikgannyeng tsa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
 - b. Tlhalosa ditlhokego tsa tiro:
 - Mofuta: Kgang ya nnete / pegelo ya buka
 - Dipolelo / ditemana: Kwala ditemana tse pedi tsa bonnye dipolelo di le nne nngwe le nngwe, nngwe le nngwe e nne le setlhogo sa yona
 - PYP: Lekopanyi 'le' le dirisediwa go kopanya dilo di le pedi tse di amanang kgotsa dikakanyo.
2. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
 - a. Gakolola barutwana ka dikakanyo tsa gago go tswa go mmapeng wa tlhaloganyo.
 - b. Bontsha barutwana gore ba tla wetsa jang letlhomeso la go kwala ba dirisa thulaganyo.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
 - a. Bua jaana: jaanong dirisa thulaganyo ya gago go feleletsa letlhomeso la go kwala.
4. **Tsamayatsamaya mo phaphosing mme o thuse barutwana ka bongwe le bongwe go simolola go kwala.**
 - a. Bua jaana: A re lebeleleng mmapa wa rona wa tlhaloganyo mme re o dirise go simolola go kwala.
 - b. Thusa barutwana ba ba kgaratlheng go dirisa letlhomeso la go kwala.

Letlhomeso la go kwala:

Moenjenere yo ke ithutileng ka ena ke...

Motho yono o nnile kwa...

Ba bone bothata fa...

Bothata e ne e le...

Ba sweeditse ka go...

Ba agile...

Kwa ntlheng, batho ba rile/ akantse gore...

Botlhami jwa bona bo thusitse...

Ke akanya...

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 139.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Tshameka motshameko wa medumopuo: Diketane tsa Mafoko

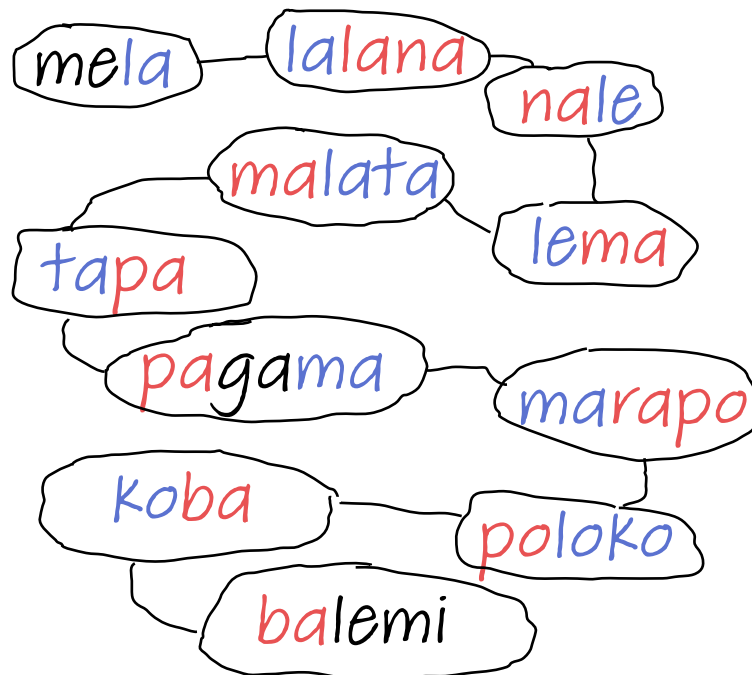
NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhare la A4
ya barutwana

1. **Dira gore barutwana ba ritibale gore ba kgone go go reetsa.**
2. **Bontsha barutwana motshameko mo patitšhokong.**
 - a. Kwala modumo mo letlapeng.
 - b. Laela barutwana go tshameka ka bobedi.
 - c. Molekane wa 1 o tshwanetse go dirisa modumo o o mo patitšhokong go kwala lefoko.
 - d. Molekane wa 2 o tshwanetse go tsaya ditlhaka tse 2 tsa bofelo tsa lefoko mme a simolole lefoko le lešwa.
 - e. Balekane ba tswela go tshameka go fitlhela pampiri ya bone e tletse ka ketane ya mafoko.
3. **Naya bobedi bongwe le bongwe pampiri mme o kwale modumo wa ntlha mo patitšhokong: baba**
4. **Tsamayatsamaya le go tshegetsisa barutwana fa go tlhokega.**
 - a. Morago ga metsotso e le 10, bitsa barutwana go ela tlhoko.
 - b. Kopa bobedi jo bo mmalwa go buisa mafoko a bona. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko mo patitšhokong mme o tlhole gore ketane ya bona e bopilwe ka nepagalo.
 - c. Akgola barutwana ka maiteko a bona.

Ela tlhoko: Tiro eno e boelediwa go e dira ka dipensele tsa mebala.

5. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**

- Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 140.
- Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
- Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgethong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
- Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tshaloganya mo patitšhokong.
- Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophha.

Mokwalo: Go kopolola dipolelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**

- Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
- Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.

2. **Kwala dipolelo tse di latelang mo patitšhokong:**

- Ba ipelela tiro ya bona.
 - Leoto la sefofane le a itumedisa.
 - Go itlhamela dilo go a itumedisa.
- Laela barutwana go kopololela dipolelo ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
 - Ba tshwanetse go kopolola ka bothakga le ka nepo ka moo ba ka kgonang.

3. **Tlhatlhoba bokgoni ba barutwana ba go kopolola dipolelo.**

- Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang:
 - Go kopolola dipolelo sentle
 - Go bopa ditlhaka le mafoko ka nepagalo le bophepa
 - Go fetsa dipolelo mo Nakong e e neetsweng

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 221

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
 - a. Baya barutwana mo maamong a a siameng mo mmetsheng.
 - b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeleletsweng.
 - c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Sethuthafatsi sa metsi sa letsatsi sa ga Xochitl*
 - d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
 - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira dikgolaganyo
 - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: A o ka dira dikgolaganyo le kgang eno? A sengwe se se tshwanang le seno se kile sa go diragalela kgotsa mongwe yo o mo itseng?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
 - a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
 - b. Bontsha barutwana setshwantsho.
 - c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
 - d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
 - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa barutwaneng ka bongwe.
 - Tlhamalatsa Potso 3 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
 - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana ka dikarabo tsa bona.

Go kwala: Barutwana ba kwala kwalo ya ntlha

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la
go kwala

1. **Gakolola barutwana ka ga tiro ya go kwala le tlhokego tsa yona.**
 - a. Bua jaana, gompiano re tla wetsa go kwala: Kwala ka William kgotsa Xochitl go tswa mo dikgannyeng tsa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
2. **Laela barutwana go tswela go kwala mo dibukeng tsa bona tsa tiro.**
3. **Farolanya.**
 - a. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go wetsa letlhomeso la go kwala.
 - b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala polelo e nngwe mo kwalong ya gago.
4. **Neela tirogae fa go tlhokega.**
 - a. Tlhalosa gore barutwana ba tshwanetse go feleletsa go kwala tirogae ya bona fa ba sa e fetsa.

Letlhomeso la go kwala:

Moenjenere yo ke ithutileng ka ena ke...

Motho yono o nnile kwa...

Ba bone bothata fa...

Bothata e ne e le...

Ba sweeditse ka go...

Ba agile...

Kwa ntlheng, batho ba rile/ akantse gore...

Botlhami jwa bona bo thusitse...

Ke akanya...

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira le Ditlhophha 7&8

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhophha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhophha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 140.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhophha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhophha la gago.**
 - a. Baya setlhophha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhophheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhophha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhophha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomiso la
dipuisano:

Kakanyokgolo
ya kgang e ne
e le...

Ke ratile
moanelwa...
gonne...

Ke ithutile
gore...

Ke akanya it
was wrong /
right when...
because...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
 - a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
 - b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane e e buang kgotsa leje'.
 - c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
 - a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
 - b. Kwala letlhomiso la puisano mo patitšhokong.
 - c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e e simololang).
 - d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
 - e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
 - b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana ka dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
 - a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
 - b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
 - a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
 - b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: utlwa, tšhelete, nkgona, tsoma, ntšhe
 - c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a netsebetseng.
 - d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Motlhwa fa o ja botlhole o wela fa fatshe.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
 - a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
 - b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
 - c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
 - d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
 - e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
 - a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 142.
 - b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
 - c. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
 - d. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tlaa dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhophla.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo
ya
Ditlhangwa,
tsebe 221

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
 - a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Sethuthafatsi sa metsi sa letsatsi sa ga Xochitl*
 - b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompiano re ya go anela karolo ya kgang e re e ratang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
 - a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
 - b. Bua jaana: A nke ke akanye – ke tshwanetse go le bolelela karolo ya kgang e ke e ratang ke dirisa mafoko a me.
 - c. Bula matlho a gago mme o bolelele barutwana karolo ya kgang e o e ratang.
 - d. Leka gore o seke wa tlhopha sekao sa karolo e e botlhofo thata ya kgang.
 - e. Anela karolo eno ya kgang ka tatelano e e netsebetseng.
 - f. Akaretsa dintlha tse di botlhokwa jaaka maina a baanelwa.
 - g. Ba bolelele gore goreng o rata karolo eno ya kgang.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
 - a. Bolelela barutwana go tswala matlho a bona mme ba akanye ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
 - b. Bua jaana: Akanya ka kakanyo ya gago, o seke wa kopisa sekao sa me.
 - c. Morago ga foo, bolelela barutwana go bula matlho a bona mme ba refosane go bolelela molekane wa bona ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
 - d. Fa barutwana ba ntse ba bua ka kgang, tsamaya, tsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
 - e. Kwa bofelong ba thuto, bitsa barutwana ba le 1–2 go anela karolo e ba e ratang thata ya kgang ka mo phaposing.
4. **Letla barutwana go abelana ka tiro ya bona.**
 - a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
 - b. Bitsa moithuti go abelana ka tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Morutabana o bontsha go baakanya mme barutwana ba a baakanya

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya
DBE 1, tsebe
121

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala: Kwala ka William kgotsa Xochitl go tswa mo dikgannyeng tsa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.**
2. **Itsise lenaane la go siamisa**
 - a. Bua jaana, gompieno re tlile go siamisa go kwala ga rona re dirisa lenaane la go siamisa:
 - Dipolelo / ditemana: Kwala kgang ya bonnye dipolelo di le lesome.
 - PYP:

Tlhaka ya ntlha ya polelo ke tlhakakgolo.

Matshwao a a netsebitseng a dirisiwa kwa bofelong ba polelo.

Lekopanyi 'le' le dirisediwa go kopanya dilo di le pedi tse di amanang kgotsa dikakanyo.
3. **Bontsha go siamisa.**
 - a. Kwala polelo mo patitšhokong e e nang le diphoso.
 - b. Bontsha barutwana gore ba ka siamisa jang phoso eo.
4. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
 - a. Bua jaana, jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa se re se kwadileng.
 - b. Tsamayatsamaya mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.
5. **Ba neele tiro ya go kwala go tswa go Bukatirong ya DBE.**
 - a. Fa barutwana ba wetsa go siamisa, ba tlhalosetse gore ba tshwanetswe go direla mo Bukatirong ya bona ya DBE.
 - b. Laela barutwana go wetsa:
 - Bukatiro ya DBE tsebe: 121
 - Dira Tirwana ya 'A re kwaleng'. Kwala temana ya dipolelo di le 10 ka sekolo sa gago. Bua ka dikarolo tse di tshwanetseng go phapafatswa.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Dibukapuiso
tse di
Tlhatlho-
bilweng
/ Tse di
Lekantsweng
(ga di
tlamelwe ke
NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
 - a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
 - b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
 - c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 142.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
 - a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
 - b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
 - c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
 - d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
 - e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
 - f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
 - a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
 - b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapisong.
 - c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa thala

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le
patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tla tshameka 'diragatsa kgotsa thala'.
 - b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yo tshamekang'.
 - c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
 - d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
 - e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
 - f. Motho yo 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
 - g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yo tshamekang'. Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna 'yo tshamekang' mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 8 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e netsebetse:
 - a. A e simolola ka tlhakakgolo?
 - b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
 - c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 8 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di netsebetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlholo gape go bona gore a ba dirisitse fela medumo ya motheo e le 8.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Bontsha ka mokgwa o o ka phasalatsang mokwalo wa gago

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Sekao sa
morutabana:
tiro ya go
kwala

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Pele ga thuto, dira paakanyo ya patišhoko pele ga thuto eno.**
 - a. Tlhophi nngwe ya ditiro tsa go kwala mo kgweditharong eno. Kwala sekao sa gago sa tiro eo mo patišhokong.
 - b. Akaretse phoso nngwe mo PYP go tswa mo kgweditharong, jaaka: Tlhaka ya ntlha ya polelo ga se tlhakakgolo.
2. **Itsise go phasalatsa mo barutwaneng.**
 - a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tla phasalatsa karolo ya mokwalo wa rona go tswa mo kgweditharong eno.
 - b. Bua jaana: Fa re phasalatsa se re se kwadileng, re se baakanyetsa go se abelana go batho ba bangwe. Re tlhopha tiro ya rona e e gaisang, re e dira phepa e bile e bonagala sentle, mme re e abelana le ba bangwe gore ba e buise le go e itumelela.
 - c. Bontsha kwalo ya ntlha ya gago mo patišhokong. Tlhalosa gore ke tiro ya go kwala e o e tlhophileng gore o e phasalatse.
3. **Bontsha go phasalatsa mo patišhokong.**
 - a. Thala gape o bo o kwala kwalo ya gago mo patišhokong. Dira seno ka tsela e e rulagantsweng sentle mme o akaretse dintlha tse di oketsegileng.
 - b. Buisetsa go kwala go tswa mo kwalong ya ntlha ya gago kwa godimo.
 - c. Supa phoso nngwe e o e dirileng ya PYP. Bua jaana: Ke dirile phoso. Tlhaka ya ntlha ya polelo e tshwanetse go nna tlhakakgolo. Nka siamisa seno fa ke phasalatsa.
 - d. Kwalolola polelo gape ka tsela e e rulagantsweng sentle.
 - e. Supa phoso e e siamisitsweng ya PYP: Tlhaka ya ntlha ya polelo ke tlhakakgolo.

Puisokopanelo: Bontsha ka mokgwa o o ka phasalatsang mokwalo wa gago

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Sekao sa
morutabana:
tiro ya go
kwala

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhopho: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopho tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa thala

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le
patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tla tshameka 'diragatsa kgotsa thala'.
 - b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yo tshamekang'.
 - c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
 - d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
 - e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
 - f. Motho yo 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
 - g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yo tshamekang'. Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna 'yo tshamekang' mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 9 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e netsebetse:
 - a. A e simolola ka tlhakakgolo?
 - b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
 - c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 9 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di netsebetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlholo gape go bona gore a ba dirisitse fela medumo ya motheo e le 7.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Barutwana ba a akanya le go tlhopha

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana
Dipampiri tsa
A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Pele ga thuto, rulaganya kwalo ya ntlha e e phasaladitsweng mo letlhareng.**
 - a. Kopolola setshwantsho wa gago se se phasaladitsweng le kwalo ya gago mo letlhareng go se bontsha barutwana.
 - b. Tlhomamisa gore o boloka kwalo ya ntlha ya gago e e phasaladitsweng gore o e dirise mo thutong ya go tlhagisa.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bone go tswa mo kgweditharong.**
 - a. Neela barutwana nako ya go buisa se ba se kwadileng go tswa mo kgweditharong.
 - b. Botsa jaana: Ke tiro efe ya go kwala e o e ratang thata mo thutong eno?
 - c. Kopa barutwana ba le mmalwa go go bolelela ka tiro e ba e ratang thata ya go kwala mo kgweditharong.
3. **Laela barutwana go tlhopha tiro ya go kwala e ba tla e phasalatsang.**
 - a. Botsa jaana: Ke eng se o tla se phasalatsang o bo o abelana ka sona mo kgweditharong eno?
 - b. Naya barutwana nako ya go tlhopha tiro ya go kwala e ba tla e phasalatsang.
 - c. Laela barutwana go bolelela balekane ba bona ka ga tiro ya go kwala e ba tlileng go e phasalatsa.
4. **Laela barutwana go phasalatsa mo matlhareng, gore tiro ya bone e tle e bontshiwe.**
 - a. Bua jaana: Fa re phasalatsa, ga re kwale mo dibukeng tsa rona jaaka re tlwaetse. Re kwala mo matlhareng, gore tiro ya rona e kgone go abelanwa bonolo.
 - b. Bontsha barutwana sekao sa gago sa tiro e e phasaladitsweng mo letlhareng.
 - c. Aba matlhare gore ba phasalatse.
5. **Laela barutwana go simolola go phasalatsa.**
 - a. Bua jaana: Jaanong simololang go phasalatsa tiro ya lona. Gakologelwa go e dira gore e nne phepa e bonagale sentle, gore e siamele go abelanwa le ba bangwe.

Puisokopanelo: Barutwana ba a akanya le go tlhopha

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana
Dipampiri tsa
A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhopho: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopho tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa thala

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le
patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tla tshameka 'diragatsa kgotsa thala'.
 - b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yo tshamekang'.
 - c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
 - d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
 - e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
 - f. Motho yo 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
 - g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yo tshamekang' Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna 'yo tshamekang' mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 10 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e netsebetse:
 - a. A e simolola ka tlhakakgolo?
 - b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
 - c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 10 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di netsebetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlholo gape go bona gore a ba dirisitse fela medumo ya motheo e le 10.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Barutwana ba phasalatsa go kwala ga bona

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana
Dipampiri tsa
A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Itsise go phasalatsa mo barutwaneng gape.**
 - a. Bua jaana: Gompieno re tla fetsa go phasalatsa karolo ya mokwalo wa rona.
 - b. Bua jaana: Fa re phasalatsa se re se kwadileng, re se baakanyetsa go se abelana go batho ba bangwe. Re tlhopha tiro ya rona e e gaisang, re e dira phepa e bile e bonagala sentle, mme re e abelana le ba bangwe gore ba e buise le go e itumelela.
2. **Laela barutwana gore ba tsewelele pele ka go phasalatsa.**
 - a. Bua jaana: Jaanong tsewelelang ka go phasalatsa tiro ya lona ya maabane. Gakologelwa go dira gore e nne phepa e bile e bonala sentle, gore o tle o kgone go e abelana le ba bangwe.
3. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
 - a. Thusa barutwana ba ba kgaratlang go tlhopha le go phasalatsa karolo ya se ba se kwadileng.

Puisokopanelo: Barutwana ba phasalatsa go kwala ga bona

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana
Dipampiri tsa
A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Go kwala: Barutwana ba phasalatsa go kwala ga bona

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go
kwalela tsa
barutwana
Dipampiri tsa
A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhophha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 11 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tllile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tllile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e netsebetse:
 - a. A e simolola ka tlhakakgolo?
 - b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
 - c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 11 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di netsebetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlholo gape go bona gore a ba dirisitse fela medumo ya motheo e le 11.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Bontsha gore o tlhagisa go kwala ga gago jang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Itsise barutwana ka ga go tlhagisa.**
 - a. Bua jaana: Bekeng eno re tlile go tlhagisa kwalo ya rona e re e phalasaditseng.
 - b. Bua jaana: Fa re tlhagisa se re se kwadileng, re se abelana le ba bangwe. Re tlhalosa setshwantsho sa rona le go buisa kwalo wa rona. Re bua ka lentswe le le kwa godimo le le utlwalang sentle gore mongwe le mongwe a re utlwe.
 - c. Bua jaana: Fa re fetsa go bua, re ka tsamayatsamaya mo phaposing go bontsha mongwe le mongwe setshwantsho sa rona.
 - d. Bua jaana: Fa ba bangwe ba tlhagisa, re reetsa ka kelotlhoko. Ka metlha re ba bontsha bopelonomi le go ba opela diatla fa ba fetsa.
2. **Bontsha phaposi go tlhagisa.**
 - a. Tsholetsa kwalo ya ntlha ya gago kwa godimo gore mongwe le mongwe a e bone.
 - b. Ka bonako, tlhalosa setshwantsho sa gago le go buisa kwalo ya gago. Bontsha o buela kwa godimo ka lentswe le le tlhapileng gore botlhe ba utlwe.
 - c. Laela barutwana go go opela diatla fa o fetsa.
3. **Tsamayatsamaya mo phaposing mme o bontshe setshwantsho sa gago go botlhe.**
4. **Laela barutwana go ipaakanyetsa go tlhagisa.**
 - a. Bua jaana: Akanya ka polelo e e ka tlhalosang setshwantsho sa gago mme o ikatise go buisa kwalo ya gago.
5. **Neela barutwana metsotso e e mmalwa go akanya le go buisa.**
6. **Laela barutwana go tlhagisetsa molekane.**
 - a. Laela barutwana go tlhalosa setshwantsho sa bone le go buisetsa balekane kwalo ya bona.

Puisokopanelo: Bontsha gore o tthagisa go kwala ga gago jang

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tthagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso ya thuto e e fetileng.

Go kwala: Bontsha gore o tthagisa go kwala ga gago jang

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tthagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso ya thuto e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhophha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa thala

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le
patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tla tshameka 'diragatsa kgotsa thala'.
 - b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yo tshamekang'.
 - c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
 - d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
 - e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
 - f. Motho yo 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
 - g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yo tshamekang'. Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna 'yo tshamekang' mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 12 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tllile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tllile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e netsebetse:
 - a. A e simolola ka tlhakakgolo?
 - b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
 - c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 12 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di netsebetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlholo gape go bona gore a ba dirisitse fela medumo ya motheo e le 12.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Puisokopanelo: Barutwana ba tlhagisa go kwala ga bona

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Itsise go tlhagisa mo barutwaneng gape.**
 - a. Bua jaana: Gakologelwa gore mo bekeng eno re tlele go tlhagisa kwalo ya rona e re e phalasaditseng.
 - b. Bua jaana: Fa re tlhagisa se re se kwadileng, re se abelana le ba bangwe. Re tlhalosa setshwantsho sa rona le go buisa kwalo wa rona. Re bua ka lentswe le le kwa godimo le le utlwalang sentle gore mongwe le mongwe a re utlwe.
 - c. Bua jaana: Fa re fetsa go bua, re ka tsamayatsamaya mo phaposing go bontsha mongwe le mongwe setshwantsho sa rona.
2. **Bua jaana: Fa ba bangwe ba tlhagisa, re reetsa ka kelotlhoko. Ka metlha re ba bontsha bopelonomi le go ba opela diatla fa ba fetsa.**
3. **Bitsa barutwana go tlhagisa go kwala ga bona.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
 - d. Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.

Go kwala Barutwana ba tswelela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomiso la
go kwala:
Letshwao:
Leina

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhophha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
 - b. Ke tla bua lefoko.
 - c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
 - d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
 - e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
 - f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go
tsameka,
ditlhogo tsa
mabotlolo,
bobowa,
pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2-4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisiweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhophha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga
di tlhokege

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
 - b. Ke tla bua lefoko.
 - c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
 - d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
 - e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
 - f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go
tsameka,
ditlhogo tsa
mabotlolo,
bobowa,
pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2-4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhophha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
 - b. Ke tla bua lefoko.
 - c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
 - d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
 - e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
 - f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go
tsameka,
ditlhogo tsa
mabotlolo,
bobowa,
pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2-4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisiweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Go kwala: Barutwana ba tswelela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tthalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopho: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopho tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go
tsameka,
ditlhogo tsa
mabotlolo,
bobowa,
pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2–4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo Barutwana ba tswelela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tshalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Go kwala: Barutwana ba tswela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1-2 go tshalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhophha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-
puiso tsa
tlotlofoko,
ditshwantsho,
dilwana

Bukapuiso ya
Ditumiso

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
 - a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
 - b. Ke tla bua lefoko.
 - c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
 - d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
 - e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
 - f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go
tsameka,
ditlhogo tsa
mabotlolo,
bobowa,
pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2-4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisiweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Puisokopanelo: Barutwana ba tswelela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tthalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Go kwala: Barutwana ba tswelela go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana
ba
Phasalatsa
Kwalo ya
bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
 - a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
 - b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tthalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
 - c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhophha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya
Ditumiso

Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
 - a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
 - b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
 - c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
 - d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
 - a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
 - b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
 - c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
 - d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhophha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
 - e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa
morutabana

- Dirisa didirisiwa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

